Renato Pestriniero

CUIBUL DE DINCOLO DE UMBRĂ

LUMEA ACEEA NU PUTEA FI EXPLICATĂ

SF&F

EDITURA NEMIRA

nautilus

Renato Pestriniero

CUIBUL DE DINCOLO DE UMBRĂ

LUMEA ACEEA NU PUTEA FI EXPLICATĂ

15

N-AR TREBUI NICIODATĂ SĂ UITĂM CĂ ÎNTREG UNIVERSUL REAL, FIE LA NIVELUL MICROCOSMOSULUI, FIE LA NIVELUL MACROCOSMOSULUI, ASCUNDE O ALTĂ REALITATE MISTERIOASĂ, ȘI CĂ CEEA CE NOI PERCEPEM NU ESTE ALTCEVA DECÎT O CONTINUĂ SERIE DE SIMBOLURI. CINE ȘTIE, POATE CĂ URMĂRIND CEI NOUĂ PEȘCĂRUȘI AȘ PUTEA DESCOPERI CUIBUL LOR DE DINCOLO DE UMBRĂ ȘI AȘ PUTEA SĂ ÎNȚELEG...

Romanul lui Renato Pestriniero a fost distins în 1984 cu Premiul pentru Literatură Fantastică "J.R.R. Tolkien" acordat de un juriu prezidat de Gianfranco de Turris. Argument: "Pentru că scriitorul venețian ne-a oferit, prin lucrarea sa cea mai matură din punct de vedere stilistic și tematic, o narațiune fantastică în întregime italiană, în care la interesul faptelor petrecute se adaugă un valoros ambient simbolic".

Renato Pestriniero

CUIBUL DE DINCOLO DE UMBRĂ

TRADUCERE DE ANCA ȘI ALEXANDRU BALACI

INTRODUCERE DE GIANFRANCO DE TURRIS

NEMIRA
'93

Coperta colecției și ilustrația :
DAN ALEXANDRU IONESCU

© Marino Solfanelli Editore

IL NIDO AL DI LÀ DELL'OMBRA

Toate drepturile asupra acestei versiuni
aparțin Editurii NEMIRA. Reproducerea integrală
sau parțială a textului este interzisă
și va fi pedepsită conform legii.

ISBN 973-9144-41-1

INTRODUCERE

În Italia nu există, în sensul adevărat al cuvîntului, un autor de literatură de imaginație sau științifico-fantastică, care să se poată defini drept „profesionist". Și nu numai atît. Totul concură ca el să nici nu poată exista.

În primul rînd, situația generală a activității editoriale, în cadrul căreia genul vast al literaturii „de masă" constituie un sector aparte, căruia, la rîndul ei, îi aparține proza narativă non-realistă, nu a permis aproape niciodată ca un scriitor să poată supraviețui contînd exclusiv pe propriile lui eforturi (excepțiile — cunoscute — confirmă regula). În al doilea rînd, literatura „de masă" — înțelegînd prin asta romanul polițist, de spionaj, de aventură, „roz", științifico-fantastic etc. — spre deosebire de ceea ce s-a petrecut între cele două războaie, a redimensionat drastic prezența autorilor naționali, sau, dacă îi acceptă, îi preferă cu pseudonime străine, confirmînd astfel teza că ei „nu există" (lucrul acesta se întîmplă și cu „noul" filon al romanelor neo-romantice, importate cu mare succes din Statele Unite).

Nu este vorba de simple date inedite și nu e pentru prima oară cînd e necesar ca ele să fie puse în evidență. Că lucrurile stau întocmai, o demonstrează și un fe-

nomen invers : numai în 1984 două dintre colecțiile de masă ale celui mai mare editor italian, Mondadori, au publicat sub semnături italiene primele romane de spionaj *(Segretissimo)*, sau au consolidat prezența, la vremea ei sporadică, a romanelor polițiste sub semnături italiene *(Il Giallo)*. În ciuda acestui fapt, nu s-a întîmplat nimic cu colecția paralelă de literatură științifico-fantastică *(Urania)*, nu zic cu lucrări deosebite, dar nici măcar cu narațiuni de inserat în „antologia" de foileton (de la trei la treizeci de pagini ca spațiu), dedicată în schimb unor narațiuni în imagini fără gust, articolelor lui Asimov, sau unor povestiri americane. În felul acesta, în sfera *science fiction* și *fantasy*, aparținînd autorilor naționali, cu greu se va reuși ca cititorii să fie determinați să renunțe la o inveterată și de acum superficială *obișnuință*, cu toate eforturile cantitative (nu pot spune, din păcate, calitative), ale altor case editoriale specializate, ca Nord și, mai recent, ca Fanucci.

La toate acestea se adaugă încă un element negativ : totala lipsă a stimulentelor materiale. Într-adevăr, în prezent, s-ar părea că este aproape codificată regula conform căreia cine scrie literatură științifico-fantastică este considerat fie un dezinteresat, fie un îndestulat, care poate să-și permită luxul de a publica pe gratis și nu, ca oricare alt autor, cu dreptul de a primi o compensație corespunzătoare. Problemă veche de acum, dacă este adevărat, cum este de fapt (după mărturisirea făcută de regizorul Tonino Valerii la cel de al III-lea Simpozion Național despre Fantasy și Imaginar, relativ la tema *Fantasticul și Mass-Media*, ținut la Chieti în 1982, în cadrul Premiului Tolkien), că unul dintre motivele pentru care s-a restrîns apariția literaturii științifico-fantastice în anii șaizeci, a fost inconsistența compensațiilor plătite, de exemplu, de către Mondadori pentru *Urania* : un scriitor care înregistrase rezultate destul de bune ca Ernesto Castaldi și care semna „Julian Berry" a preferat să-și canalizeze activitatea spre romane polițiste și spre scenarii.

Cu totul altă situație există la celelalte mari națiuni ale Europei Occidentale, lăsînd la o parte — evident —

Marea Britanie. Cum este de acum cunoscut, atît în Franța, cît și în Germania, sau chiar în Spania, de aproape treizeci de ani există o literatură științifico-fantastică națională, cu caracter fie „de masă" fie „elevată", care nu se ascunde în spatele unor pseudonime anglo-saxone. Totul depinde de direcția deosebită în care au apucat-o, în anii cincizeci, primele colecții de chioșc sau *pocket* care s-au publicat în aceste țări și în Italia : Franța, Germania și Spania au favorizat aproape imediat producția națională care treptat s-a impus, s-a dezvoltat și s-a maturizat ; la noi s-a întîmplat exact contrariul, prin inițiala publicare a semnăturilor italiene (Lina Gerelli, Emilio Walesko, L.R. Johannis, Franco Enna etc.) care au fost ulterior înlocuite cu pseudonime străine, ca să dispară în cele din urmă cu desăvîrșire. Defecțiunea se află așadar la origini și acum îi suferim consecințele. Este interesant de notat cum în 1952-53 publicațiile de chioșc (*Urania, Romanele Uraniei, Știința Fantastică*) nu au fost deloc, aprioric, xenofile, dar această tendință s-a impus ulterior prin monopolul colecției mondadoriene cînd a trecut sub îngrijirea lui Fruttero și Lucentini în 1962, în vreme ce, cu începere din 1957, *Cosmo* Ponzoni îi obliga pe autorii noștri să adopte pseudonime străine (lucru pe care, în schimb, în aceiași ani, *Oltre il Cielo — Dincolo de cer* — nu-l practica).

Cu o asemenea situație de pieței (și, s-ar putea adăuga, psihologică) nu se poate să nu încerci un sentiment de admirație față de aceia care, cu perseverență și cu o mare pasiune, au continuat să scrie literatură științifico-fantastică, clasînd în sertare romane și povestiri, în așteptarea unor timpuri mai bune. Printre aceștia se numără fără îndoială și Renato Pestriniero, unul dintre cei mai semnificativi reprezentanți ai „vechii gărzi" a literaturii științifico-fantastice italiene, aceea, să fie limpede, a unor Croce, Sandrelli, Falessi, Silvestri, Prandin, Ferrin, Vicario, Aldani, Raiola, Lo Jacono, Briatore, Gasparini, Rambelli, Cecchini, toți cei care, pe la sfîrșitul anilor cincizeci și începutul anilor șaizeci, la *Oltre il Cielo, Galaxy-Galassia, Futuro, Interplanet*, au creat aproape din nimic literatura științifico-fantastică specific italiană. Grup eterogen și divizat în cîteva compo-

nente proprii (probleme de caracter, editoriale și politice) și care, cu timpul, s-a risipit aproape complet, fie prin abandonul provocat de evenimente profesionale sau personale, fie printr-o involuție naturală. În practică, unul dintre cei foarte puțini care a rămas consecvent activ, evoluînd stilistic și tematic, a fost Renato Pestriniero.

Vorbind despre acest autor, așadar, înseamnă să vorbești și despre ceea ce francezii, care observă evoluția literaturii noastre științifico-fantastice din afară, au definit drept „epoca de aur a *science fiction*-ului italian" Și dacă au făcut referiri la „origini", și nu la situația de ieri sau de azi, au avut desigur motivele lor justificate. O „epocă de aur" care, ca toate celelalte, este în mod evident mitizată, și pentru că face parte din tinerețea, nu numai de pasionați dar, poate, mai ales de persoane, a tuturor celor care au fost implicați în ea, dar care conține în realitate calități de concretețe și de sens *of wonder* irepetabile de atunci încoace, chiar dacă potențialitățile lor s-au dezvoltat în mare măsură în anii șaizeci.

Nu este însă cazul să reconstitui aici „istoricul", chiar dacă într-o zi sau alta — au trecut însă aproape treizeci de ani — va trebui să fie făcut *sine ira et studio*, dat fiind că reconstituirile apărute pînă acum păcătuiesc toate, unele mai mult altele mai puțin, datorită unor vechi simpatii sau antipatii care au falsificat inevitabil, într-un sens sau altul, atît desfășurarea faptelor, cît și aprecierile critice.

Pe scurt, este mai mult decît potrivit ca, odată cu prezentarea unui roman al său, să vorbim și despre Renato Pestriniero, autor de literatură științifico-fantastică. Mai pe scurt, pentru că Pestriniero, prin caracterul său reținut, a fost mereu cu totul în afara polemicilor (cum s-a spus, personale, editoriale și „politice") care au divizat la vremea respectivă literatura științifico-fantastică italiană în anii șaizeci, și-au continuat s-o divizeze și după aceea. Este așadar posibil să vorbim despre el fără prezumția unor eventuale stări de spirit, de „simpatie" sau de „antipatie", ci menținînd o obiectivitate critică, măcar de dorit dacă nu întotdeauna realizabilă.

Există, atunci, un fir conducător în cei douăzeci și cinci de ani de activitate ai scriitorului venețian ? Și dacă da, care ar fi el ? Răspunsul este afirmativ și dublu. Firele conducătoare sînt cel puțin două : neliniștea față de viitorul umanității și contactul cu necunoscutul, care se intersectează între ele și asumă aspecte diverse în funcție de „fazele" sau „perioadele" literare ale lui Pestriniero. Într-adevăr, în cariera acestui autor se ot distinge două momente diferite : primul, care acoperă anii 1958—1964, cuprind cele treisprezece povestiri publicate de *Oltre il Cielo* între 1958-60, sub semnătura „Pi Erre", precum și alte povestiri care culminează cu *Compagno di viaggio (Tovarăș de călătorie)*, publicat fără pseudonim, dar în aceeași manieră, în 1964 ; al doilea, început imediat după, cu *Quelli dei Quadri (Cei din Tablouri)* (editat însă în 1972) și care atinge o dezvoltare completă numai după 1975, atunci cînd Pestriniero a încheiat o paranteză picturală de aproape un lustru, în timpul căreia a demonstrat și pe pînză interesul său pentru *science fiction*.

La mijloc, există un fel de „interregn", care a durat cam zece ani, în căutarea unei noi dimensiuni a scrisului, tematicii și stilisticii, în cursul căruia se „confruntau" stilul lui „Pi Erre" cu ideile lui „Pestriniero", toate orientate acum către *inner space* (înțeles numai parțial în sensul propus de J.G. Ballard) și către o nouă problematică : acolo unde autorul nu era capabil încă să-și stăpînească noile sale impulsuri interioare, care de multe ori îi forțau mîna, repudiind vechiul său stil, rezultatele nu au fost, după părerea mea, de prea mare interes, pentru că o anumită verbozitate și tendință de a scrie prea fățiș „tezist" îi frustrau intențiile (de exemplu, în primul său roman, încă inedit, citit în dactilogramă în 1977). În continuare, supunîndu-și ideile unei creații literare care nu renega total experiențele juvenile, Renato Pestriniero a știut să ajungă la rezultate deosebit de merituoase, din care acest *Nido al di là dell'ombra (Cuib de dincolo de umbră)* este un optim exemplu în aria genului *fantasy*, așa cum sînt povestirile finaliste

din diversele ediții ale Premiului Tolkien, cuprinse în antologia *Le Ali della Fantasia (Aripile Fanteziei)*. Rezultate obținute după o grea strădanie de adaptare și de control a propriilor capacități și înclinații, pe care Pestriniero a știut să le conducă la punctul final după multe încercări, rescrieri, experimente, și fără să disprețuiască nici sfaturile dezinteresate ale altora.

De altminteri, toate acestea nu s-ar fi putut întîmpla dacă Pestriniero nu ar fi posedat acea calitate de scriitor adevărat pe care a demonstrat mereu că o posedă și pe care, ajuns la cincizeci de ani, o exprimă într-o manieră optimă, în mod special cu o versatilitate de care, probabil, nici el însuși nu se credea capabil, (dar pe care în schimb a revelat-o), condus de împrejurări și de solicitările prietenilor. Pînă în urmă cu cîțiva ani, într-adevăr, scriitorul venețian se considera în stare să producă doar lungi povestiri științifico-fantastice, mai mult chiar, povestiri tot mai lungi de *science fiction* la modul ortodox. Și pînă la urmă, mai întîi ocazia de a putea publica în reviste de popularizare științifică și de ilustrații (de exemplu, *Scienza-Test, Newton* și *Alter Alter* solicitau lucrări de cinci pagini maximum) și apoi concursul consacrat scriitorilor italieni aderenți la World SF Italia (lungimea maximă douăsprezece pagini) l-au constrîns să se „disciplineze", rămînînd în limitele impuse și oferind povestiri nu mai puțin interesante și originale decît cele cu care fusese obișnuit cititorul. Considerîndu-se apoi, mulți ani la rînd, un promotor al literaturii științifico-fantastice clasice, Premiul Tolkien l-a împins către incursiuni în fantastic pe care el însuși nu le credea posibile, atît în cadrul povestirii cît și al romanului. Este oricum evident că *medium*-ul fantastic s-a prezentat ca o necesitate într-un anumit moment al elaborării tematice la Pestriniero, ca o cale obligatorie pentru a amplifica și aprofunda — prin simbolism — tezele conținutului respectiv.

Așa cum am arătat, filoanele principale ale inspirației lui Pestriniero, chiar dacă au diverse tonalități și variante, sînt totdeauna prezente în cele două „faze" ale scrisului său. Pesimismul și o viziune inexorabil ne-

gativă cu privire la viitorul nostru (autorul vorbește în legătură cu acest aspect despre „sensul angoasei" și despre „spaimă și frustrație" care se transmit în acest gen de narațiuni) se regăsesc în mod practic în toate povestirile publicate de către *Oltre il Cielo*, fie că ar avea drept teamă invazia Pămîntului, *I Silenziosi (Cei tăcuți)*, aspectul astronautic, *Lungo la vie dello spazio (De-a lungul căilor spațiale)*, cucerirea planetelor, *Le nebbie di Espero (Cețurile din Venus)*, *La sirena (Sirena)*, *Una notte di 21 ore (O noapte de 21 de ore)*, posibilitatea unui război atomic, *Ultime notizie (Ultime știri)*, *Finis*, *Da un momento all'altro (De la o clipă la alta)*, prezența extratereștrilor, *Cieli coperti (Cerur acoperite)* și așa mai departe.

Contactul cu exteriorul este negativ, umanitatea se autodistruge, există totdeauna un *quid* misterios și incredibil care zădărnicește bunele intenții și schimbă cursul evenimentelor, fără ca ființele umane să-și dea seama sau să poată acționa pentru a modifica ceva, ca și cînd ar fi manevrate de o voință superioară.

Acest ultim aspect apare accentuat în cea de-a doua fază a activității narative a lui Pestriniero și se transformă într-un fel de pivot : necunoscutul devine tot mai necunoscut, un necunoscut impenetrabil, care, chiar dacă este explicat, se află atît de departe de noi, încît nu poate fi înțeles, și în fața căruia omul nu numai că rămîne neputincios, dar devine victimă, la limita unei marionete manevrate de niște entități supraumane. Dacă în povestirile de tinerețe nu ni se dădea un răspuns real la întrebările existențiale ale protagoniștilor, în cele de maturitate Pestriniero înclină să elaboreze gradat o teorie inspirată parcă din Charles Fort : „Sîntem o proprietate" și deci ne lipsește liberul arbitru, chiar dacă nu ne dăm seama de lucrul acesta. Și el o denumește „teoria omului eterodirijat" : în povestirile sale științifico-fantastice, extratereștrii ne controlează și ne orientează către niște ținte ininteligibile ; în povestirile fantastice, omul devine pion, fie al unui „joc al zeilor", fie al unui impact metafizic (cum este cazul romanului de față). Într-un cuvînt „consilierii ocultă" ai lui Vance

Packard la nivel suprarealist și cosmic : ceva din tezele lui Philip K. Dick, dar mai clare și mai coerente.

Pestriniero a avut, în afară de asta, ocazia să afirme : „Întotdeauna m-am gîndit în cheie fantastică la ceea ce s-ar putea afla după colț." În relatările sale deci, se exemplifică teoria intruziunii neobișnuitului în cotidian, cum afirma nu numai Roger Caillois dar chiar și Mircea Eliade, pentru care Fantasticul se comportă frecvent la fel cu Sacrul. În așa fel încît, de obicei, protagoniștii din narațiunile scriitorului venețian sînt personaje cu totul umane, a căror rutină cotidiană este întreruptă de un eveniment absolut incredibil, care sparge schema unei vieți bazate pe o desfășurare rațională de cauză-efect, de acțiuni repetate pînă la automatism, de scenarii învățate pe de rost.

Evenimentul se insinuează în cotidian răvășindu-l ; poate fi și dintre cele mai normale, dar consecințele lui merită toată atenția. În *Cuibul de dincolo de umbră*, o invitație la Veneția, făcută de un cunoscut anticar în vederea unei întîlniri, este elementul care răstoarnă viața lui Valerio Sagredo, o viață pînă atunci profilată pe linia unei monotone, chiar dacă reconfortante, raționalități, el fiind un „tînăr *manager*" cu totul străin de „gustul cazualității și al improvizației", cu „zile concrete, planificate". Dar, chiar și pentru acest reprezentant tipic al societății industriale (sau post-industriale ?) a secolului XX, sosește, ca pentru eroii din marile mituri, sau ca pentru cei din legendele populare, sau, și mai simplu, ca pentru protagoniștii basmelor și ai folclorului, „chemarea", sub forma unei telegrame trimise de Marcandrea Canal. Și o „chemare", cum prea bine se știe, implică o „călătorie", o serie de „probe", o „revelație", o schimbare a *status*-ului existențial. Valerio Sagredo nu știe acest lucru. Să-l fi știut Renato Pestriniero ? Nu are prea mare importanță, pentru că rezultatele sînt cele care contează, dar, dacă scriitorul venețian a transcris pe hîrtie acest eșafodaj de simboluri fără să fie cu totul conștient de sensul lor profund, valoarea romanului apare desigur și mai pregnantă.

Protagonistul ajunge așadar, după un bizar accident, la Veneția, adică în orașul cel mai „misterios și străfiu

al Italiei", „în afara timpului", și acolo, în ciuda firii sale, „se supune neobișnuitului, lăsîndu-se dus de unda iraționalului". Într-adevăr, această comportare devine absolut logică, pentru că Veneția pare să fie simbolul tuturor potențialităților și al tuturor posibilităților, fiind construită *pe* mare și *în* mare. Ea este și un simbol al feminității, de secole, fiind invadată de ape. La Veneția, așadar, totul este posibil : *in primis* să întîlnești o tot atît de misterioasă fată, care nu poate să nu-i servească drept călăuză într-un oraș-femeie, și de care protagonistul se îndrăgostește, firesc, la prima vedere.

Serena devine astfel primul experiment, experimentul erosului : că este vorba de ceva ieșit din comun o demonstrează senzațiile încercate (dilatarea Timpului, trecerea într-o „dimensiune în afara realității") : este un contact inițial cu „altundeva" la nivel interior, intim. Cea de a doua probă este o onirică „coborîre în infern" (una dintre părțile cele mai sugestive ale romanului) : în vis Valerio coboară pînă la rădăcinile orașului ca să viziteze o „galerie de artă" unde este conservat un triptic cu *Cele trei morți ale lui Aloysius Sagredi*, în jurul cărora se rotește intriga romanului. Aci va avea o primă „revelație", prin intermediul unei entități neîntrupate, o „portavoce" a nu se ști cui. Nu este vorba pentru moment de o „revelație" pozitivă : Valerio este uluit, prea enorme sînt lucrurile aflate. Ieșit din „rețeaua banalității, a firescului" (cum o definește Serena), el se simte acum prins într-alta : „O rețea ascunsă din care nu se mai poate evada", și din care fac parte Marcandrea Canal, două alte persoane convocate ca și el la Veneția, precum și alte entități, insesizabile. Și, poate, chiar și Serena. O situație excepțională; în afara obișnuitului, în care el, „îmbibat de concret", nu știe ce să facă. Între timp însă, fără să-și dea seama, a și trecut două probe și aventura lui continuă către soluționarea tuturor nodurilor.

Pestriniero, care își iubește visceral orașul, unde, așa cum îi spune Serenei, „basme și legende pot să coexiste cu realitatea", ne oferă o dimensiune suprarealistă a Veneției, în care nu se știe unde începe aspectul fan-

tastic și unde se termină cel real. Locuri bizare, obiceiuri ciudate (ca acela de a agăța de tavan mobilele în timpul mareei înalte), ambianțe în afara obișnuitului, transfigurate de fantezia autorului : un oraș diluvial care pare permanent inundat, patria șobolanilor și a ființelor acvatice, care se scufundă în mare și este susținut în același timp de mare.

În sfîrșit, cea de a treia și ultima probă : labirintul. Camere și coridoare, dînd una într-alta. Valerio trece și această probă și, în sfîrșit, este admis în prezența lui Marcandrea Canal, unde are explicația definitivă. Sau cel puțin așa crede el. O dată mai mult însă, ea nu este „pozitivă" : o completează pe cea precedentă, aceea dată de „portavoce", este mai curînd o față complementară, sau cealaltă față a medaliei, ținînd seama de punctele de vedere, dar îi oferă lui Valerio o viziune generală, desigur nu îmbucurătoare, a destinelor umanității. În realitate, umanitatea nu este decît un pion în lupta metafizică pe care două aspecte ale unei aceleiași entități o poartă de la originile timpului, iar el, în particular are, sau mai bine zis avea, o misiune anumită.

Aici romanul capătă într-adevăr tonuri lovecraftiane, nu numai din punct de vedere descriptiv (dezvăluirea gradată a *adevăratului* chip al lui Canal, finalul apocaliptic între flăcări și apă), ci și dintr-un punct de vedere „ideologic" : omul văzut nu ca „stăpîn al Universului", ci ca una din nenumăratele făpturi care populează Pămîntul, la discreția unor forțe cu mult superioare lui, forțe care nici măcar nu pot fi clasificate *a priori* drept „bune" sau „rele".

După o asemenea experiență, Valerio va fi, cum putem să ne imaginăm, un *altul*. Nu numai pentru că s-a îmbogățit cu o cunoaștere pe care nu o poseda și care, în consecință, l-a transformat, făcîndu-l să ajungă la un *status* superior celui al umanității înconjurătoare (el *știe* acum care este valoarea ce trebuie acordată așa numitei Realități, care sînt diversele ei etape, ce este Microcosmosul și ce Macrocosmosul, simbolismul pe care îl disimulează ele și așa mai departe), dar și pentru că este constrîns *să hotărască, să aleagă* : care va trebui să fie de acum viața lui ? Cum va acționa Valerio

în fața unui „joc cosmic de cutii chinezești" în măsură să pună la grea încercare facultățile lui mintale și să-l facă să aibă revelația faptului că Realul are diverse planuri de existență? Cititorul va descoperi singur aceste lucruri și-și va da seama și cît de matur este scriitorul venețian: soluția lui este una total *umană*. Fiindcă e clar că problema pusă nu este numai a lui Valerio Sagredo, ci și a lui Renato Pestriniero.

Care a avut în anii șaptezeci o preocupare esențială, aceea de a putea spune ceva nou și deosebit față de ceea ce a produs precedent, rămînînd însă pe același făgaș. Nu este o contradicție. Ci, într-adevăr, o reușită. Și o demonstrează nu numai povestiri ca — între altele — *De ludis in tempore, Nodi (Noduri), La nave di pietra (Nava de piatră), Silenzio, prego (Tăcere, vă rog)*, ci și romanul de față.

GIANFRANCO DE TURRIS

Roma, septembrie, 1984.

CEL DE AL CINCILEA PREMIU DE LITERATURĂ FANTASTICĂ

„J. R. R. TOLKIEN"

Chieti, 26-27 mai 1984

Juriul Premiului Tolkien 1984, compus din Gianfranco de Turris (președinte), Mario Bernardi Guardi (substituindu-l pe Franco Cardini, care a demisionat în timpul anului din cauza unor noi sarcini universitare), Giuseppe Lippi, Giuseppe Pederiali și Alex Voglino, întrunit la Chieti, la 26 mai 1984, a decis clasificarea secției „Romane" a concursului, consacrată lucrărilor de peste 150 de pagini dactilografiate, indicînd drept cîștigător :

Cuibul de dincolo de umbră, de Renato Pestriniero.

Motivarea Premiului a fost următoarea :

„Pentru că scriitorul venețian ne-a oferit, prin lucrarea sa cea mai matură din punct de vedere stilistic și tematic, o narațiune fantastică în întregime italiană, în care, la interesul faptelor petrecute, se adaugă un valoros ambient simbolic".

CUIBUL DE DINCOLO DE UMBRĂ

I

PRIVIND în jurul lui, Valerio Sagredo încerca banalitatea unei treceri sporadice de automobile, dintre care unele încetineau în apropierea accidentului ca să acorde cîteva secunde în plus curiozității.

Accidentul îl privea pe el, dar acum se sfîrșise totul. Mașina lui, sau, mai bine zis, taxiul care îl transporta în oraș de la aeroportul „Marco Polo", se afla alături, proptit în *guard-rail*, cu cele patru roți în aer.

În realitate, tînărul nu-și revenise complet, dar starea lui nu se datora atît *shock*-ului produs de accident, cît mai ales cauzei care-l provocase : în momentul în care vălul de ceață apăruse pe neașteptate, viteza era moderată și benzile, la ora aceea lîncedă de la începutul după-amiezii, erau, în mod practic, pustii. Pentru acest motiv ar fi fost elementar să se redreseze mașina la o viteză cît se poate de sigură.

Dar vălul acela de ceață nu putea să apară din senin.

Taximetristul își pierduse controlul, mașina hîrșîise *guard-rail-ul*, cedîndu-i o bună parte din propria energie și, în sfîrșit, cu o mișcare lentă, se răsturnase.

Pînă și taximetristul continua să privească în jur, căutînd vreo urmă din ceața care provocase bucluc. Dar atmosfera era limpede, ușor învăluită la orizont, aceeași transparență care-i întîmpinase atunci cînd ieșiseră ne-

vătămați din interiorul mașinii : un soare care părea pictat și granulozitatea aerului, caracteristică ținutului aceluia într-o zi normală de iarnă.

Revenind la momentul accidentului, Valerio reîncerca senzația că cineva lăsase să cadă asupra mașinii un mare giulgiu cenușiu, pentru că, instantaneu, toate lucrurile din jur dispăruseră. Apoi se produseseră toate deodată, scrîșnetul pneurilor, derapajul mașinii, înjurătura de surprindere a taximetristului și, în sfîrșit, inconfundabilul uruit al tăblărici atunci cînd, izbită violent, își pierduse forma ei rigidă și convențională.

Grație abilității taximetristului, care reușise să folosească hîrșîirea cu *guard-rail-lu*, răsturnarea nu avusese alte consecințe în afara cîtorva zgîrieturi. Și acum stăteau acolo amîndoi, fumînd, sprijiniți de carcasa deformată, așteptînd să sosească mașina depanării.

Amîndoi căutau să-și descarce starea de tensiune provocată de neputința de a verifica ce se întîmplase efectiv.

„Patruzeci de ani", repetă încă o dată taximetristul. „Patruzeci de ani sînt de cînd conduc și n-am văzut așa ceva. Și cîte accidente n-am avut ! Dar așa ceva... în sfîrșit, ați văzut și dumneavoastră, nu ? Un nor, un nor de cîțiva metri, coborît deodată jos și dispărut imediat după aceea. Norul l-ați văzut și dumneavoastră !"

Valerio nu știa ce să mai adauge la ceea ce spusese deja. „Nu fii îngrijorat", îl asigură el. „N-ai să ai neplăceri din partea mea. Dumneata nu puteai să faci altceva... și am scăpat în cele mai bune condiții."

„Ce puteam să fac !" reluă taximetristul. „Cineva conduce liniștit și deodată vede că i se pune o găleată în cap. În asemenea condiții trebuie să acționezi într-o fracțiune de secundă..."

„Mi se pare că... da, e mașina depanării."

Două ore mai tîrziu, Valerio Sagredi abandonase definitiv accidentul și pe taximetristul care continua să blesteme anumite întîmplări ce se petrec așa, fără nici un motiv plauzibil.

La drept vorbind, deși avea un caracter care tindea să minimalizeze lucrurile, și Valerio rămăsese destul de traumatizat de ceea ce se petrecuse : un fenomen la care nu se gîndise niciodată că s-ar fi putut întîmpla

și cu totul străin, cel puțin în aparență, de mecanismele meteorologice obișnuite. Cu o clipă mai înainte vălul acela de ceață nu existase, absolut sigur, și imediat după aceea fuseseră înfășurați în el ca și cînd, în loc să le vină din față, ar fi căzut pur și simplu de sus.

Un lucru era cert: călătoria aceea, prin ea însăși neobișnuită, se prezentase cu o carte de vizită deloc normală, și numai datorită unei fracțiuni de secundă rămăsese Valerio în viață, putînd să-și serbeze, peste trei zile, cea de a treizeci și patra aniversare.

În rest era, fără îndoială, o călătorie fascinantă. Pentru că nu ți se întîmplă în fiecare zi să pleci fără nici un program și, mai ales, fără să cunoști scopul călătoriei. Unicul element concret pe care îl poseda Valerio era adresa la care urma să întîlnească o anumită persoană. În afară de asta.. nimic altceva. Deci se putea întîmpla orice, chiar și evenimentul cel mai de neconceput.

O bănuială îi trecu rapid prin minte: și dacă ghemotocul acela de ceață făcea și el parte..., dar imediat o îndepărtă.

Începea să se simtă eliberat de toate îngrădirile pe care i le impunea activitatea lui de tînăr *manager*, lipsindu-l de plăcerea ineditului și a improvizației. Și părăsirea momentană a unei raționalități îndelung suportate îl determina să coloreze cu tonalități neobișnuite un fapt care, poate chiar a doua zi, și-ar fi demonstrat plauzibilitatea.

Dar Valerio dorea să fie coerent în ceea ce își propusese și nu abandona în întregime eventualitatea tentantă ca un dram de neobișnuit să fi pus în legătură natura accidentului cu călătoria abia începută. În timpul acelei paranteze care se deschisese atît de neașteptat, voia să se desprindă cît mai mult cu putință de *routine*, de planificare și să lase frîu liber fanteziei de a construi deducții subtile și, de ce nu?, chiar și puțin neliniștitoare.

Aceasta era deci starea de spirit cu care se arunca în atmosfera acelui oraș, dintotdeauna maestru în vrăjitorii.

Întîlnirea fusese fixată pentru a doua zi dimineața, dar Valerio Sagredo preferase să ajungă ceva mai devreme pentru a-și oferi cîteva ceasuri de răgaz înainte de o întîlnire atît de neobișnuită.

Porni la drum fără să se gîndească la țintă, savurînd gustul mersului pe jos, și redescoperind fascinația necunoscutului pe care o încerca în vremea copilăriei cînd se juca de-a rătăcitul. În vremea aceea îi plăcea să înainteze pe drumuri necunoscute, cu conștiința că lumea lui de toate zilele se îndepărta; dar și cu certitudinea că, oricînd ar fi voit, ar fi fost de-ajuns să întrebe și drumul i-ar fi fost imediat arătat.

Totuși, i se întîmplase o dată... își amintea că întrebase trei persoane și, din simplă coincidență, nici una dintre ele nu i-l spusese. Cînd începuse să-l cuprindă teama, văzuse un bătrîn care stătea așezat pe o băncuță, cu bărbia sprijinită de un toiag, și alergase la el, fiind sigur că avea să-și afle salvarea.

„Dar acum e prea tîrziu", spusese bătrînul.

Copilul Valerio înghinase: „Tîrziu... de ce e prea tîrziu?"

„Pentru că te-ai îndepărtat de lumea ta și acum va fi foarte greu să te reîntorci acolo. Știi cît de repede se schimbă lucrurile, drumurile și orașele în întregime. E de ajuns să te îndepărtezi de ele pentru puțin timp și, cînd te întorci, sînt atît de schimbate încît nici nu le mai recunoști."

Valerio începuse să plîngă încetișor.

„Nu plînge", îi spusese bătrînul. „Li se întîmplă tuturor. Lumea ta nu a dispărut, ci s-a schimbat numai. Ai să te reîntorci în ea, în mod sigur, dar n-ai s-o mai recunoști."

Se întuneca, sau poate i se păruse doar lui că se întunecă. Începuse să fugă și la sfîrșit crezuse că-și regăsise lumea lui de toate zilele. Dar fusese o iluzie, pentru că a doua zi dimineața se deșteptase și avea zece ani.

În ziua aceea a căutat lucrurile din lumea lui și le-a găsit schimbate. Și, cu trecerea timpului, toate lucrurile care îl înconjurau continuau să se schimbe, și cînd și-a dat seama că el era cel care se schimba, și-a amintit

de bătrîn și a înțeles ce voise să spună. A căutat de multe ori să regăsească locul acela cu băncuța, însă nu l-a mai regăsit. Poate, căutîndu-l, a trecut pe lîngă el, dar nu l-a mai recunoscut pentru că era ascuns în cutele timpului.

Acum Valerio se străduia să retrăiască experiența respectivă, dîndu-și seama însă că emoțiile acelea erau, din păcate, irecuperabile.

O pală de vînt se strecura pe străzile foarte înguste, adevăratele fisuri între aglomerările de case, și clipocitul constant și repetat al apei sporea senzația de frig.

Vîntul și frigul făceau să-i lăcrimeze ochii și avea impresia că privește printr-o fereastră udă. Detaliile lucrurilor tindeau să se transforme în imagini confuze, în niște compoziții cromatice impresioniste. Predominau roșul-cărămiziu, ocrul și verdele-putred.

Valerio lăsă în mod deliberat ca lacrimile să-i inunde ochii și zăbovi să observe jocul culorilor care se transformau în imaginile caleidoscopului pe care îl avusese în copilărie. Realitatea dispărea pentru a se recompune în interpretări mereu altele, mereu recreate...

„Ei, hai să mergem!" Vocea omului părea că i se adresează lui, și Valerio clipi din ochi și totul redeveni așa cum trebuia să fie.

Cîteva persoane se urcaseră într-o barcă îngustă, trasă la țărm, și, la îndemnul barcagiului, toate îl priviră pe Valerio. Barcagiul de la pupă înconjurase stîlpul cu un braț pentru a rămîne fixat de mal și pentru a le îngădui oamenilor să urce la bord. Două persoane stăteau pe banca din spate, altele erau așezate pe cele două laturi, șezînd pe margini; restul stătea în picioare, cu picioarele puțin îndepărtate pentru a-și menține echilibrul.

Vîntul forma valuri mici care se izbeau de lemnul bărcii și încrețeau fîșia de apă ce trebuia traversată. Valerio se afla într-o situație ciudată; cînd barcagiul îl solicită, fu tentat să răspundă negativ, fiindcă nu avea nici o intenție să traverseze brațul acela de apă. Dar, în același timp, prin traversarea respectivă i se părea că ar fi recditat acceptarea imprevizibilului pe care și-l

propusese. Rămase cîteva clipe neclintit, cu valiza mică de voiaj într-o mînă. Ultima persoană care luase loc în barcă era o tînără cu părul lung și negru. Ochii ei zîmbeau cu simpatie în timp ce-l observau pe Valerio, și poate că expresia lor a fost cea care, în mod involuntar, l-a hotărît.

Urcînd la bordul bărcii, se sprijini de brațul pe care barcagiul de la proră i-l întinse cu un gest obișnuit, și se opri în spațiul îngust rămas liber. Îi zîmbi tinerei cu păr negru și primi drept răspuns un zîmbet deschis și neașteptat de comunicativ.

Barcagiul de la proră propti lemnul vîslei în țărm, împinse cu o forță din ce în ce mai mare, și barca se avîntă în larg ; acum barcagiul începu să vîslească și, prin mișcările lui, îl atingea pe Valerio. Stîngaci, tînărul se mută cîțiva centimetri mai încolo, apropiindu-se în felul acesta de fată. În poziția instabilă în care se afla, scoase din buzunar cîteva monede și le ținu în palmă ca să le numere.

Un deget prelung se așeză pe una dintre monede. „Asta e suficientă", zise fata. Valerio fu surprins în mod plăcut și avu ocazia s-o observe mai bine. Ținea strîns la piept un teanc mare de dosare și foi dactilografiate și nu dădea nici cel mai mic semn de dezechilibru în înaintarea oscilantă a bărcii, o problemă care pentru Valerio devenea, dimpotrivă, tot mai complicată, fiindcă o mînă îi era ocupată cu valiza și cu cealaltă nu știa de ce să se prindă, în afară de marginea joasă a bărcii, aflîndu-se însă, în felul ăsta, într-o poziție încovoiată care, fără îndoială, i-ar fi înrăutățit situația.

„Sprijină-te de mine", îi spuse fata, întinzîndu-i brațul liber. „E normal pentru cine nu este obișnuit", adăugă apoi zîmbind, și cuvintele ei sporiră simpatia, deja puternică, nutrită de Valerio față de grațioasa necunoscută care, prin comportarea ei, reușise să doboare dintr-o dată barierele dintre doi oameni străini.

Valerio începu să rîdă și-și sprijini mîna de brațul fetei, deși parcurseseră de-acum mai bine de jumătate din drumul pe apă. O rafală neașteptată de vînt făcu barca să se încline, și Valerio îi strînse involuntar brațul.

„N-ai grijă, nu se întîmplă niciodată", spuse fata.

„Ce nu se întîmplă ?"

„Ca barca să-și răstoarne încărcătura în apă. Mai ușor este invers."

Valerio o fixă, fără să înțeleagă.

„Vreau să spun că mai ușor e să intre ceva din apă în barcă", îi explică fata, sau cel puțin încercă să-i explice.

Valerio avu pe neașteptate bănuiala că-și bătea joc de stîngăcia lui. Privi în spate, încurcat de eventualitatea unei glume generale, dar persoanele din preajma lui aveau în mod clar aerul că se gîndesc numai la problemele lor.

„Ești în stare să nu te mai sprijini de mine o clipă ?" continuă fata. „Poate reușesc să-ți prezint un prieten de-al meu, care o să-ți demonstreze ce ți-am spus. Și să nu crezi că e vorba de o glumă."

Cu un sentiment de ciudă, Valerio simți că se înroșește. Dar, curios, lăsă brațul fetei și-și desfăcu și mai mult picioarele, încercînd să nu stea rigid, ci să se plieze la mișcările bărcii. *Ca la schi*, se gîndi, și în momentul acela o văzu pe fată cum se apleacă peste marginea bărcii cercetînd cu atenție suprafața apei. Din încrețiturile formate de vînt, țîșni o strălucire argintie, descriind o curbă perfectă, depăși marginea bărcii și se lăsă în mîinile fetei deja îmbinate în formă de cupă. Abia venindu-i să creadă ceea ce vedea, Valerio rămase înmărmurit, privind peștele care stătea acum arcuit în palma mîinii, în timp ce fata îl mîngîia, însoțindu-și gestul cu obișnuitele cuvinte naive pe care le spunem cînd mîngîiem un mic animal.

„Ai văzut ?" Fata se adresă lui Valerio fără să-și desprindă privirile de la pește. „Ne cunoaștem de multă vreme și, de fiecare dată cînd trec, vine să mă salute, vezi ? Da, da, vine să mă salute frumosul meu peștișor..."

Valerio întoarse din nou capul privind în spate. Pe fața cuiva i se păru că zărește umbra unui surîs de participare la întîmplare, dar putea fi și un simplu semn de curtoazie.

Fata continuă să mîngîie trupul solzos al peștelui, albastru-arămiu în lumina soarelui de acum coborît la orizont.

Barca se apropia de țărmul opus, și bărcagiul de la pupă o manevră în așa fel încît să descrie o curbă care s-o conducă spre șirul de stîlpi unde trebuia să acostеze ; vîntul potrivnic modifică însă curba și barca intră în locul de acostare ca un cuțit în teacă.

Fata întinse brațul peste marginea bărcii. „Acum trebuie să te întorci acasă, micuțule, hai, curaj, gata!" Își înclină mîna, peștele își luă avînt și imediat dispăru în apă.

„N-ai să-mi spui că asta se întîmplă în fiecare zi!" exclamă în cele din urmă Valerio. „Lăsînd la o parte faptul că e prea mult și ce am văzut pînă acum."

Fata rîse, își șterse mîna cu batista și se apropie de traversa de la proră. „Cobor eu întîi, apoi te ajut."

Valerio păși de pe barca oscilantă pe duritatea stabilă a drumului. „Care este trucul?" întrebă apoi.

„Ce truc?" rîse fata. „Ai fi fost surprins dacă vedeai făcînd așta un delfin dintr-o grădină zoologică?"

„E cu totul altceva", exclamă Valerio. „Acolo sînt necesari ani de antrenament și de..."

„Numai pentru a crea niște jocuri ca să distrezi publicul care plătește", îl întrerupse fata. „Dar ca să faci un delfin să iasă din apă nu trebuie prea mult. Și ce face delfinul poate să facă și un pește oarecare."

„Cum se face că lumea nu e uimită, e normal?"

Tînăra ridică din umeri. „La urma urmelor nu este un lucru prea ieșit din comun. Poate că e doar o problemă de obișnuință. Uneori se întîmplă niște lucruri care ne uimesc și pe noi." Reflectă o clipă. „Rar, însă" încheie ea.

Un gînd se înfiripă în mintea lui Valerio. „După tine", spuse căutîndu-și cu atenție cuvintele, „dacă în momentul ăsta te-ai trezi pe neașteptate învăluită într-un nor, atît de dens încît să te facă să dai cu nasul în zidul ăla, și imediat după aceea norul n-ar mai exista, ar fi un fapt demn de uimire?"

Ca să pună întrebarea aceea, Valerio se oprise din drum și acum o privea fix. Tînăra își păstrase zîmbetul amuzat care reușea să spulbere dramatismul oricărei situații.

Încă o dată ea ridică din umeri. „Cred că nu. Mă gîndesc că, la apariția norului, m-aș opri ca să nu dau cu nasul în el și aș continua să fug de îndată ce ar dispărea."

Valerio își dădu seama că ținea buzele ușor întredeschise. „Dar..." încercă să spună. „nu asta e problema! Un nor nu s-ar putea niciodată materializa aici, în acest moment!"

„Și de unde această certitudine? Nu ai citit niciodată cartea cetățenilor?"

Valerio își trecu o mînă peste frunte. „Nu spun că nu ar exista fenomene în afara normalului..."

„Depinde de ce înțelegi prin normal. Scuză-mă, te-am întrerupt. Am înțeles totuși ce vrei să spui. Dar, repet, cred că este o chestiune de obișnuință. Dacă ai fost martor la vreo zece întîmplări, pe care le consideri în afara normalității tale, pe cea de a unsprezecea o accepți fără să clipești."

Valerio își clătină capul ca și cum ar fi vrut să și-l limpezească. Rîse, puțin nervos. „Poate că sînt prea obișnuit să fac uz de logică și, deci, îmi vine greu să susțin o conversație de genul ăsta. Bine, hai s-o lăsăm, și complimente pentru prietenul tău."

Fisura care se desfășura printre ziduri foarte înalte, coșcovite de salinitate și de secole, îi obliga pe cei doi să meargă unul lîngă altul.

„Numele meu este Serena," spuse fata.

„Nu se putea să ai unul mai potrivit", constată Valerio, și în cuvintele acelea destul de banale încercă să-și pună toată convingerea pe care efectiv o încerca.

„Și tu, cum te numești?"

„Valerio, Valerio Sagredo."

„În ciuda numelui, nu ești de aici, cel puțin după felul în care te comporți."

„Într-adevăr", zîmbi Valerio. „E pentru prima oară cînd vin în orașul ăsta și îmi este oarecum rușine s-o mărturisesc. Dar nu am avut niciodată ocazia s-o fac,

în afara unei singure dăți, cînd eram mic, dar atunci nu contează."

Serena se uită la el interesată, și Valerio nu putu să nu zăbovească din nou cu privirea asupra ochilor acelora, care apăreau atît de negri și de strălucitori pe chipul lipsit de fard.

„Nu contează ?" repetă fata.

„Ei, dacă vrei, ceva rămîne totdeauna, dar la cinci ani lucrurile care te interesează sînt oarecum limitate."

„Aș zice că sînt în legătură cu ceea ce îți spune un loc, o persoană sau un fapt. Sînt convinsă că, dacă faci un efort de memorie, vreo imagine a acestui oraș trebuie să iasă la iveală, fie și confuză. Totuși, undeva în subconștient, o urmă trebuie să fi rămas."

„Întotdeauna ești atît de sigură de părerile tale ?"

Serena zîmbi și nu răspunse. Pașii lor trezeau ecouri pe strada îngustă și, fără să-și dea seama, cei doi încetiniseră ; persoanele care coborîseră cu ei din barcă îi depășiseră de mult. Rămaseseră singuri. Valerio se opri și, pentru prima dată, o privi drept în ochi. O observă cu interes și curiozitate și Serena îi răspunse, la rîndu-i, fixîndu-l cu aceeași curiozitate și cu același interes.

„Ascultă, Serena, din întîmplare... ne cunoaștem ? Vreau să spun, ne-am întîlnit undeva ?"

Tînăra rîse încetișor și clătină din cap. „Și de ce trebuie să ne cunoaștem ? Chiar dacă ți-am oferit brațul ca să nu cazi în apă..."

A atribui un sentiment de cunoaștere disponibilității manifestate de fată ar fi denotat poate o lipsă de delicatețe față de ea, așa că Valerio căută un răspuns mai vag. „Gestul tău a fost foarte drăguț", începu el, „un gest pe care, în mod normal, îl faci după un... anumit timp în care..." Și Valerio eșuă.

„Iată că normalitatea ta iese din nou la iveală."

„Ce pot să fac, face parte din mine... Și, în orice caz, cred că nu sînt singurul pe lume care se află în această condiție de normalitate", conchise Valerio, ușor lezat.

Ajunseseră într-una din nenumăratele piețe mici, presărate prin oraș ca niște confeti. Serena se îndreptă către fîntîna din centrul pieței. Fîntîna avea un postament din marmură, în trepte, tocite de nenumărați pași,

de-a lungul secolelor. Pe treapta superioară era o cavitate circulară plină cu apă.

„La ce servește asta ?"

„E pentru porumbei", explică Serena. „Vin aici să-și potolească setea."

Valerio privi în jur. Mica piață era înconjurată de niște case ce păreau să nu se năruie numai datorită faptului că se sprijineau una de alta. Unele se profilau înalte și înguste ca niște case-turnuri medievale, altele nu aveau mai mult de un etaj, iar acoperișurile lor serveau drept terase pentru cele alăturate. Deasupra tuturor, se înălța o clopotniță în stil romanic, cu solidele ei ziduri verticale, o adevărată structură protagonistă, indiferent de timp și de modele arhitectonice. O pădure de hornuri cu siluete stranii și elaborate, terase și cupole, alcătuiau un profil incredibil de sinuos pe indigoul cerului.

„Ai treburi ?" întrebă Serena.

„Acum nu. După-amiaza asta am vrut să o dedic orașului, fără să-mi impun niște obiective prestabilite."

Fata se așeză pe treapta fîntînii, puse teancul de hîrtii pe lespede și își înconjură genunchii cu brațele. Valerio urmă sugestia fetei și se așeză lîngă ea. Cîțiva porumbei se învîrteau bănuitori, nehotărîți dacă să se apropie de adăpătoare.

„Și cum ai să faci mîine, ca să te descurci în labirintul ăsta și să-ți rezolvi treburile ?"

Valerio nu scăpă ocazia. „Pentru asta contez pe tine. Nu-mi pot permite să abandonez pe cineva care cunoaște legile ciudate ce guvernează acest loc. Dacă am înțeles bine, aici nu este suficient să consulți o hartă ca să ajungi la locul stabilit. Sau există și hărți care să te facă să depășești anumite situații neprevăzute, ca norii de la nivelul stradal, sau... ?"

„Unde trebuie să mergi mîine ?"

Valerio zîmbi și schiță un gest vag.

„Nu voiam să fiu indiscretă", preciză Serena. „Dar dacă pot să-ți fiu de ajutor..."

„O să-ți pară ciudat, sau poate că nu o să-ți pară ciudat, dar nu știu nici eu măcar."

„O excursie de plăcere ?"

Valerio clătină din cap. „O invitație. Afaceri, cred."

„Nu sînt deci singura care mă mișc între ambiguități", constată fata.

„În legătură cu asta nu pot să nu-ți dau dreptate, dar nu depinde de mine. Am primit o invitație care cu greu poate fi refuzată, atît pentru cîndățenia ei, cît și pentru *status*-ul aceluia care mi-a făcut-o."

„Marcandrea Canal ?"

Valerio se întoarse brusc s-o privească pe față. „De unde știi ?"

Serena făcu un semn de liniștire cu mîna. „Oh, nu e așa de greu de ghicit. Dacă există o persoană care face să se vorbească despre ea prin felul în care se comportă, care dă strălucire celor mai elegante saloane europene și care, în afară de asta, locuiește și în acest oraș, atunci nu poate să fie decît Marcandrea Canal."

„Îl cunoști ?"

„Toți îl cunosc aici. Desigur, nu pot să-l frecventeze, dar cine nu-l cunoaște din auzite pe bătrînul Marcandrea și aura care înconjoară celebrele sale piese de anticariat ?"

„Tocmai aspectul acesta al activității lui a fost ceea ce m-a surprins, unicul lucru pe care îl avem în comun, dacă se poate spune așa", sublinie Valerio. „Cîteva piese, de o oarecare valoare, am și eu, dar sînt lucruri minore în comparație cu ale lui."

„Nu se ocupă numai cu anticariatul."

„Într-adevăr, s-ar putea ca asta să n-aibă nimic comun cu invitația. Biletul indica numai data și locul întîlnirii, fără să precizeze motivul. Cele cîteva cuvinte scrise de mîna lui afirmau că el se bizuia mult pe prezența mea." Valerio își desfăcu brațele într-un gest de neputință a înțelegerii. „Eu îl cunosc numai din ziare și știu că activitățile lui se desfășoară la nivele foarte înalte în lumea politicii, a finanțelor și, desigur, în cea a artei... Ce legătură pot să am eu cu el ? M-am gîndit la o greșeală sau la o farsă și am căutat să mă pun în legătură directă cu el, dar, evident, a trebuit să mă opresc numai la secretarul lui. Care mi-a confirmat invitația, eliminînd în felul acesta ipoteza farsei."

„Nu fi îngrijorat, face parte din stilul lui. Articolele din ziare sînt înțesate de tot felul de anecdote cu privire la comportarea lui."

„De acord, dar cînd te privește personal.... Vreau să spun că trăim la nivele diferite, care nu au nici un contact între ele, și dacă are loc vreun contact, mai cu seamă în felul acesta..."

„Ești preocupat ?"

„Nu, asta nu, dar sînt surprins și chiar fascinat de această atmosferă misterioasă." Valerio se uită țintă la fată. „O atmosferă pe care încerc s-o mențin cît mai mult posibil înainte de a mă reîntoarce la problemele de fiecare zi, atît de concrete, de planificate." Făcu o pauză ca pentru a-și aduna gîndurile. „Vezi", spuse în sfîrșit, „sînt sigur că odată ce-l voi întîlni pe Marcandrea Canal și voi cunoaște scopul invitației lui, totul se va redimensiona la ceva mai curînd banal, totul va reintra în scheme, și această așteptare misterioasă se va destrăma."

„Aș vrea să știu cum se va sfîrși. Mereu indiscretă, nu ?"

„Este minimum pe care l-aș putea face pentru providența mea călăuză", declamă Valerio. „Pentru ceea ce a făcut pînă acum și, mai cu seamă, pentru ceea ce va face. În seara asta, de exemplu. Sînt în mîinile tale."

Serena îl privi pe Valerio zîmbind, cu sprîncenele puțin ridicate, cu o expresie ironică, de îndoială.

„De exemplu, un refugiu în care să pot petrece noaptea", continuă Valerio. „Că doar n-ai să abandonezi un străin, incapabil să traverseze un braț de apă fără ajutor. Și apoi, aș putea să ajung în niște locuri rău famate."

Serena își strînse buzele, reținîndu-se să nu rîdă. Dar nu spuse nimic, și privi de jur împrejur. Trecătorii erau rari. Vîntul se înteți și bătea în rafale, răvășind părul negru al Serenei, și chipul ei era în permanență învăluit de șuvițe. Cu gesturi lente își îndepărtă șuvițele de pe față trecîndu-le după ureche.

Din clopotniță coborîră planînd cîțiva porumbei. Înconjurară adăpătoarea și își cufundară ciocul în apă. Unii își cufundară chiar capul, și-l retraseră apoi repede, scuturîndu-se și umflîndu-și penele.

Cerul se întuneca repede ; doar cîteva minute și avea să se facă întuneric. Valerio începu să aibă o senzație de frig.

„Privește", spuse în momentul acela Serena.

Valerio urmări privirea fetei și zări niște păsări care traversau un petec de cer între profilurile caselor. Pescărușii cu aripi mari și cu un trup mic și alb, avînd pe cap o pată neagră care părea o scufie. Se lăsau purtați de vînt, cu aripile întinse pentru o mai sigură plutire abandonîndu-se uneori în voia rafalelor.

Păsările se apropiau, detașate pe fondul luminozității apusului. Valerio se gîndi că poate nu erau pescărușii, pentru că aveau aripile prea înapoi, gîtul prea lung și ciocul nu era tocmai ca acela al pescărușilor. Apoi băgă de seamă că pata neagră de pe cap le dispăruse.

„Păreau pescărușii", spuse cu glas șoptit, ca pentru sine însuși. Stolul se îndepărtă spre răsărit și profilul aripilor nu mai era neted, ci dantelat, iar mișcările lor erau acum ca ale unor păsări de pradă.

„Le spunem «migratoare»", explică Serena. Trec în stoluri, uneori sînt cîteva, alteori sînt cu miile. Urmează întotdeauna aceeași direcție și trec în toate perioadele anului, fără să respecte legile migrării."

„Dar cărei specii îi aparțin ?"

Serena ridică din umeri. „Își schimbă înfățișarea în permanență. Și nimeni nu a reușit vreodată să vadă vreuna de aproape sau să găsească vreun cuib de-al lor. Unii încearcă să le doboare pe ascuns, dar fără nici un rezultat : sau gloanțele nu-și ating niciodată ținta, sau cele lovite nu ajung pe pămînt."

Stolul era acum un nor de puncte negre, care în scurt timp dispăru dincolo de siluetele acoperișurilor.

„Vrei să mergem ?" propuse fata.

Valerio mai rămase cîteva clipe să privească cerul în care dispăruseră păsările. Apoi se ridică și o ajută pe Serena să-și adune foile și dosarele.

„O să-ți arăt drumul care duce la casa lui Marcandrea Canal", zise Serena. Și se îndreptă către una din ulicioarele care, pornind din mica piață, se pierdea în rețeaua caselor.

Fu un drum straniu, în care încetineala mersului și disponibilitatea calmă a conversației contrastau cu sinuozitatea itinerariului. Valerio avu ocazia să-și dea seama că străduțele acelea alcătuiau un ghemotoc în-

cîlcit și se întrebă în ce măsură o ambianță atît de neprevăzută ar fi putut influența personalitatea celor care locuiau acolo.

Era de acum întuneric de-a binelea cînd, după cîteva opriri pentru un aperitiv sau o gustare, sau numai pentru a fixa în amintire o priveliște deosebit de exaltantă, cei doi tineri se treziră în fața palatului lui Marcandrea Canal. Locul se chema „Sacca del Casin degli Spiriti" și se afla în capătul periferiei orașului, astfel că unul din pereții masivei construcții alcătuia o porțiune a incintei. Într-adevăr, așa cum îi spusese Serena, bastionul din partea de răsărit se cufunda vertical în apele lagunei.

Acum străzile erau inundate de lumina artificială, o lumină slabă, nu atît din cauza lipsei felinarelor, îi explică Serena, cît mai ales din cauza pietrelor aruncate în becuri, care fiind astfel eliminate se obținuse respectiva penumbră.

În afara întunericului, pe străzi coborîse și tăcerea. Singurele zgomote răzbăteau prin ferestrele închise, și erau zgomotele vieții domestice, cuvinte indescifrabile, presărate cu rîsete sau cu strigăte neașteptate. Cîteva anunțuri publicitare făcute de televiziune. Afară, numai un șuier jalnic, atunci cînd vîntul se rotea printre terase și hornuri sau se întețea pe străzi. Dar mai exista și un sunet fundamental, neîntrerupt, monoton și profund : era apa, pe care vîntul o făcea să se lovească de zidurile înalte ale orașului.

Pe neașteptate, coborî din înalt un strigăt, care păru să străbată întregul cer. Valerio înălță ochii, dar nu zări decît un pîlc de nori negri.

„Mi-ar plăcea să văd mai de aproape acest palat, și chiar acum", spuse Valerio. „Sînt sigur că ziua, la lumina soarelui, are cu totul altă înfățișare."

„În realitate este un palat ca multe altele, chiar dacă are o construcție oarecum deosebită", confirmă Serena. „Semiobscuritatea îl avantajează, fără-ndoială."

„Mă însoțești ?"

„Turul s-a terminat. Acum trebuie să mă întorc acasă."

„Te pot revedea mîine ?"

„Depinde de treburile tale."

„În orice caz, voi căuta să mă fac liber mîine seară. La aceeași oră ca și astăzi, la adăpătoare ?"

O clipă tînăra îl privi fără să înțeleagă, apoi izbucni în rîs. „Pe mîine", îi zise, și se îndepărtă, luînd-o de-a lungul apei, care șerpuia la dreapta.

Valerio o urmări cu o lungă privire. În sfîrșit putea să-i admire în întregime silueta, pentru că, din momentul întîlnirii lor, fuseseră tot timpul prea aproape unul de altul. Chipul fetei îi devenise de acum familiar, ca și expresiile ei sau mișcările mîinilor : îi plăcea cînd ridica din umeri, sau gestul pe care îl făcea ca să-și aranjeze părul. I se părea că o cunoștea de multă vreme, dar numai acum putea să-i vadă în întregime silueta. Și în acel scurt interval, mai înainte ca fata să fi dispărut în întuneric, avu ocazia să aprecieze flexibilitatea mlădioasă a trupului subțire, inutil mascat de jacheta groasă. Douăzeci de ani, poate vreunul în plus, ascuns de simplitatea trăsăturilor și de lipsa fardului.

Serena dispăru, înaltă și zveltă, ținînd strîns la piept teancul cu foi și dosare. Putea fi începutul unei aventuri ? Experiența îi demonstrase că nu e bine să te lași furat de prima impresie de disponibilitate. Prea multe uși îi fuseseră trîntite în față pe neașteptate.

Părăsi șirul acela de gînduri și se concentră cu totul asupra palatului, care se ridica pînă la o înălțime neobișnuită în fața ochilor lui. Îl despărțea de el o apă peste care se afla un pod din lemn. Pe peretele casei din colț, se afla scris numele : „Ponte delle Maravegie", adică Podul Minunilor. Valerio zîmbi și nu se putu abține să nu se întrebe dacă denumirea aceea provenea din trecut sau fusese dată numai după ce își stabilise acolo locuința Marcandrea Canal.

Marea masă întunecată se detașa confuz pe luminozitatea cerului. Unicul semn de viață era o lumină galbenă care se întrezărea la o fereastră.

Din cît putea să vadă, arhitectura era oarecum complicată, volume mai mult sau mai puțin întunecate revelau structuri unghiulare, un joc complex de planuri înaintînd în afară sau retrăgîndu-se, alcătuite poate din balcoane sau din hornuri masive. Nici aripa stîngă, cea

care dădea direct spre lagună, nu se prezenta cu un contur convențional, ci era prevăzută cu un turn cilindric, care se ridica mult peste nivelul acoperișurilor și se termina cu o cupolă.

Valerio traversă Podul Minunilor și, cînd se află de cealaltă parte, băgă de seamă că și el aparținea proprietății ; nu existau alte ieșiri, conducea la un pasaj îngust, obligatoriu, care, înaintînd de-a lungul apei, ducea la poarta de intrare.

Tînărul privi printre crenguțele din metal care constituiau ornamentul porții. Văzu niște *silhouettes* negre de arbori și de tufișuri. O alee cu pietriș alb, în întunericul care domina, se pierdea într-o largă curbă spre dreapta. O placă albă din fier emailat îi atrase atenția. Pe placă scria : „MARCANDREA CANAL — ANTIQUARIO". Nimic altceva. Un personaj. hotărît ciudat, trebui să admită încă o dată. Era evident că acel calificativ de anticar îl caracteriza mai mult decît oricare altul, cu toată poliedricitatea activităților lui în ariile cele mai diverse. În mod sincer, Valerio se simțea oarecum dezamăgit aflîndu-se fizic în fața reședinței marelui Marcandrea Canal, nume totdeauna prezent în cronicile mondene, și al cărui cerc era unul din cele mai exclusive, iar să faci parte din el însemna un succes sigur. Se aștepta la ceva mai mult, cu toate că un asemenea criteriu de apreciere era de multă vreme redimensionat de demonstrația că adesea aspectul exterior este mediocru în măsură invers proporțională cu faima personajului.

Aproape fără să-și dea seama, Valerio apăsă ușor pe ornamentul metalic, și poarta se deschise cîțiva centimetri. Faptul acesta îl hotărî pe tînăr să intre în grădină. Aleea cu pietriș înainta printre tufișurile de verdeață care, în momentul acela erau simple siluete negre și stranii, cărora vîntul le conferea un neașteptat freamăt de viață.

Valerio înaintă cîțiva metri pe alee, fiind conștient că violează o *privacy* care trebuie respectată, dar, pe de altă parte, nu văzuse nici un sistem de sonerie iar poarta era deschisă.

Niște arbori cu trunchiuri înalte se ridicau în preajmă, de fiecare parte a aleii ; zgomotul scrîșnit al pașilor lui

era acoperit de freamătul vîntului în frunziș și de izbirea continuă a valurilor de ziduri.

Descriind un mare S, aleea o cotea acum spre stînga și, după calculele lui Valerio, trebuia să conducă la baza turnului cilindric.

Poate că nu mai era cazul să continue vizita aceea indiscretă. Marea masă a edificiului se lărgise pe măsură ce Valerio se apropia de ea ; practic, el se afla acum înconjurat de imensa construcție, care se desfășura în semicerc în jurul lui, alcătuită din diverse corpuri, unite între ele la diferite înălțimi. Parcul se găsea, datorită acestui fapt, în interiorul unui complex de clădiri și nu în jurul unui singur edificiu. Și așa și era normal să fie, fiindcă în clădirile acelea aveau loc nu numai reuniuni mondene, ci și conferințe internaționale, expoziții și alte manifestări.

Bine, își spuse în gînd Valerio, *acum m-am edificat. Mîine îl vom întîlni pe stăpînul Castelului.* Și dădu să se întoarcă din drum ca să ajungă la ieșire. Făcuse doar cîțiva pași, cînd auzi în spatele lui scrîșnetul pietrișului.

„Bună seara, domnule", zise o voce.

Valerio se opri. Un om se apropia. Cînd fu lîngă el, tînărul observă că, sub impermeabilul aruncat pe umeri, omul avea o haină de culoare închisă și un *gilet*, a cărui culoare apărea în întuneric roșu-bordo. La gît, pe cămașa albă, purta un *papillon* de aceeași culoare cu a vestei. Vîntul îi răvășea părul alb și lins care îi cădea pe frunte. Cu mîinile încrucișate în față, omul ținea apropiate pulpanele impermeabilului. Se opri lîngă Valerio și schiță o ușoară înclinare a capului.

„Bună seara", răspunse Valerio. „Știu, nu trebuia s-o fac. Dar mîine dimineață trebuie să fiu aici și..."

„Domnul Valerio Sagredo ?"

„Exact."

„Numele meu este Martino", se prezentă omul, evident majordomul. „Vă arăt drumul."

„Un moment." Valerio ridică o mînă pentru a bloca inițiativa lui Martino. „Întîlnirea este fixată pentru mîine dimineață. Am avut numai curiozitatea, chiar dacă este oarecum neavenită, trebuie s-o admit. Dar palatul acesta

m-a atras în mod deosebit și n-am rezistat, profitînd și de invitația porții deschise."

„Marcandrea Canal va fi bucuros să vă aibă drept oaspete în noaptea asta; venirea dumneavoastră anticipată era considerată foarte probabilă, așa că vă rog să mă considerați la ordinele dumneavoastră. Sper că nu ați reținut deja o cameră la hotel, dar care, desigur, n-ar fi o problemă".

„Nu încă, însă aș prefera..."

Martino aruncă o privire spre mica valiză a lui Valerio. „Bagajul dumneavoastră ?"

„Doar strictul necesar. Nu cred că va trebui să rămîn multă vreme. Dumneata ce crezi ?"

„Nu pot să vă fiu de folos, domnule, necunoscînd motivul vizitei."

„Într-adevăr".

„Vreți să mă urmați, vă rog ?" Majordomul o porni înainte pe aleea cu pietriș, ținîndu-și impermeabilul strîns în jurul corpului, iar Valerio, oarecum contrariat, îl urmă.

Presupunerea lui se dovedi exactă : aleea termina amplul S la intrarea în turnul cilindric, în fața unei uși din lemn masiv, pe suprafața căreia plăci groase metalice alcătuiau desene geometrice. Zgomotul valurilor care se loveau de bastion era acum mult mai puternic, și Valerio avu confirmarea că turnul se înalța perpendicular pe apă.

„E cam agitată marea în seara asta," observă tînărul, mai mult ca să reia conversația.

„Crește marea", explică Martino. „Dacă va continua să fie alimentată de vînt, la noapte va trebui să instalăm pasarela."

„Din cauza apei ?"

„Da, domnule. Cînd există forțe concomitente, mareea depășește nivelul țărmului și invadează totul. La ultima lună plină, parcul era complet inundat."

„Dar noaptea asta nu este lună plină, dimpotrivă."

„E adevărat, domnule, dar este fluxul mareei și vîntul siroco. Dacă siroco nu încetează, făcînd în felul acesta ca mareea să nu înainteze, fluxul următor se va adăuga la acesta și apa va inunda orașul."

Se aflau acum în interiorul unei mari săli circulare, alcătuind în realitate baza turnului. Pereții erau din piatră netencuită. De jur împrejur, de-a lungul pereților, cîteva banchete din lemn intarsiat ofereau un prim exemplu cu privire la gustul stăpînului casei. Sala avea un diametru de șase sau șapte metri și nu avea ferestre. La lumina cîtorva *appliques* din fier forjat, Valerio zări, prin arcul unei uși, primele trepte ale unei scări în spirală.

„Fiți atent la trepte, domnule", avu grijă să-l prevină majordomul. „Din păcate nu avem ascensor. Marcandrea Canal nu l-a voit niciodată."

„Și are dreptate", fu de acord Valerio. „Să instalezi un ascensor în turnul acesta ar însemna să-l strici în mod iremediabil."

Martino se opri și se întoarse să-l privească pe Valerio. „Asta e clar", zise el, „numai că nu este singurul loc din palat unde s-ar putea instala un ascensor."

„Mda, într-adevăr, îmi închipui și eu."

„E mai degrabă o chestiune de idiosincrasie pentru tot ceea ce înseamnă perfecțiune mecanică."

Turnul era alcătuit din doi cilindri concentrici ; în spațiul dintre cele două ziduri ale cilindrilor, scara urca în spirală pînă în vîrf. De-a lungul peretelui interior, o serie de *appliques*, toate din fier forjat, răspîndeau suficientă lumină ca să nu te împiedici.

„Putem să ne odihnim cînd doriți", îl asigură atent Martino. „Sînt două sute cincisprezece trepte."

„Mulțumesc, Martino, mergi dumneata înainte și eu o să te urmez."

Valerio trecu prin fața unei ferestre lungi și înguste care se deschidea în peretele exterior ; forma ei unghiulară îi aminti de așa-numitele barbacane medievale și, ca și ele, punea în evidență grosimea peretelui. Deschizătura către exterior nu era mai largă de douăzeci de centimetri. Valerio se opri din drum să observe laguna, o întindere întunecată bîntuită de vînt și presărată doar cu cîteva lumini. Marea, întunecată, se izbea de temelia turnului, într-o succesiune de clocote și de răbufniri. Dar numai zgomotul pătrundea în turn, pentru că, în

ciuda rafalelor de siroco, prin fereastra îngustă nu intra nici cea mai mică adiere de vînt.

Martino aștepta în tăcere ca Valerio să-și reia urcușul. Parcurseseră încă o spirală în jurul turnului și Valerio se afla lîngă cea de a doua fereastră. Era pe punctul de a o depăși, cînd o licărire stranie îl făcu să se oprească. Prin deschizătură, linia orizontului apărea ușor luminată, bătînd în trandafiriu, ca atunci cînd se apropie zorile.

Poate e vreo sursă de lumină mascată chiar de linia orizontului, se gîndi el, și continuă să urce.

Dar trebui să se oprească iarăși, înaintea celei de a treia ferestre, pentru că în fața ochilor avea cele dintîi raze ale soarelui. Cerul reflecta, învăluind-o, luminozitatea zorilor, și laguna era străbătută de o dîră sîngerie, orbitoare, segmentată de mișcarea valurilor. Vîntul încetase pe neașteptate. De afară venea vag o senzație de liniște, acea pauză în trecerea timpului care precede răsăritul soarelui.

„Martino !" exclamă Valerio.

Dar majordomul dispăruse deja dincolo de curba scării. Tînărul reluă urcușul, escaladînd două trepte dintr-o dată și-l ajunse pe majordom tocmai cînd era pe punctul de a depăși fereastra de la spirala următoare.

„Un moment !"

„Desigur, domnule." Martino se opri, strîngîndu-și impermeabilul în jurul coapselor slabe.

Ochii lui Valerio se întoarseră repede către afară. Soarele, de acum sus pe cer, transforma laguna într-un lac de bronz topit. Cîteva bărci cu pînze pluteau încet, dispăreau în învăpăierea reflexului pentru a reapărea apoi, cu pînzele umflate de un vînt generos. La lumina zilei. Valerio reușea acum să distingă perfect insulele care punctau laguna, unele dintre ele doar un petec de pămînt cu cîteva smocuri de verdeață.

Arătă cu degetul în direcția ferestrei. „Cum poți să explici..." Și remarcă în vocea lui o neliniște pe care nu putea s-o evite.

„Oh, asta era !" exclamă Martino. „Veniți, veniți cu mine." Și continuă să urce. „Uit totdeauna", adăugă, parcă vorbind cu el însuși.

Valerio continuă să-l urmărească pe individ și respirația lui precipitată nu se datora doar numeroaselor trepte urcate pînă atunci.

Majordomul se opri în fața celei de a patra ferestre. „Priviți", zise el.

Era apusul. Soarele cobora spre latura nevăzută din turn și cerul vizibil era o singură tonalitate de violet, albastru și verde. Valerio încercă să pătrundă cît mai mult cu putință în grosimea peretelui pentru a-și lărgi cîmpul vizual. Sub el apăru o barcă mare, încărcată de culori, poate legume și fructe, și glasurile barcagiilor abia se distingeau, acoperite de zgomotul motorului. Urmări barca pînă cînd dispăru dincolo de marginea ferestrei, dar rămase să contemple dîra de spumă albă, care se desfăcea în evantai pe suprafața apei.

„Martino," spuse cu glasul plat, „cîte ferestre mai sînt pînă sus ?"

„Încă două, domnule."

„Și, spune-mi, prin următoarea vom vedea noaptea ?"

„Da, domnule, o noapte superbă, cu luna în al doilea pătrar. Din păcate, la ultimul etaj s-a stricat vremea".

Valerio părăsi laguna ca să-l privească pe majordom. Martino făcu un semn de confirmare cu capul : „Ploaie, domnule, o adevărată furtună, dacă între timp n-o fi încetat."

Valerio nu spuse nimic, dar întrebarea lui apărea tot atît de clară.

„Manipulăm timpul", explică Martino, și pentru prima oară zîmbi. „O farsă, domnule, simplă iluzie. Lui Marcandrea Canal îi place să le ureze bun venit oaspeților în felul ăsta".

„Dar..."

„Holograme, domnule."

La ultimul etaj furtuna nu încetase. Se dezlănțuise o adevărată rupere de nori, cu ploaie care cădea în ropote și cu rafale de vînt care, cu toate că zgîlțîiau arborii, nu reușeau să facă să pătrundă nici măcar o adiere în interiorul turnului.

Dar vraja se sfîrșise, și Valerio îl urmă pe Martino în încăperea din vîrful turnului, sigur că acolo se va găsi în realitatea de toate zilele.

Sala era bineînțeles circulară, și o amintea pe cea de la bază. Numai plafonul și mobilierul erau deosebite: în loc de plat, tavanul era în formă de cupolă, și Valerio își aminti de profilul cupolei palatului văzut din stradă. Cu toată fascinația pe care o emana sala aceea, atenția era atrasă mai ales de aranjament. Spațiul, care în cealaltă încăpere era ocupat de rampa scărilor, aici constituia încăperea, care de fapt avea același diametru ca al turnului. De jur împrejur se deschideau ferestre înguste, ogivale, prin care se obținea o priveliște globală a orașului. Prin ferestrele acelea, Valerio avu posibilitatea să distingă realitatea nopții și apa care continua să urce și, cînd deschise o fereastră cu geamurile din plăcuțe plumbuite, fu biciuit de vîntul care agita marea.

„Mîine orașul va fi inundat", anunță Martino. „Vîntul nu dă semne că s-ar potoli. Haideți, să vă însoțesc la apartamentul dumneavoastră."

Și Valerio îl urmă pe majordom printr-un labirint de coridoare și de camere de trecere, luminate de becuri în formă de flacără, de felinare din fier forjat în interiorul cărora străluceau focuri adevărate, sau de torțe înfipte în niște inele din fier, fixate în pereți. Una dintre încăperile pe care le străbătu era luminată numai de focul care ardea într-un trepied așezat alături de ușă, și umbre învălmășite dansau pe tapiseriile care acopereau pereții, pe damascuri și brocarturi.

În cele din urmă, Martino se opri într-un salon, lîngă o ușă închisă. „Apartamentul dumneavoastră, domnule. Pentru orice aveți nevoie, în orice moment, să mă considerați la ordinele dumneavoastră. La ce oră preferați micul dejun mîine dimineață?"

Valerio fu prins oarecum pe picior greșit. Îi veni în minte cafeaua pe care o lua de obicei în picioare, la barul de la parterul locuinței lui. „La...opt?"

„Cum spuneți dumneavoastră."

„La opt."

„Prea bine, domnule. Un mic dejun italienesc, englezesc sau american?"

„Hm, ceai cu lămîie, pîine prăjită și unt, vă rog."

„Suc de portocale?"

„Da, desigur."

„Prea bine. Noapte bună, domnule. Garderoba este la dispoziția dumneavoastră."

„Noapte bună, Martino."

Poate că nu era așa, dar Valerio avusese impresia certă că, în ciuda simulatei dezinvolturi cu care comandase el micul dejun, Martino intuise imediat obiceiul de a lua cafeaua la barul de la parterul locuinței sale.

Cînd majordomul se retrase, tînărul începu să cerceteze apartamentul. După cîteva minute se afla în fața ferestrei și privea orașul de sus, reconstituind ciudata înlănțuire a evenimentelor care îl determinaseră să se afle acolo în momentul acela.

Hotărîrea lui de a profita de strania invitație a lui Marcandrea Canal pentru a-și îngădui o zi de vacanță mai deosebită, abandonîndu-se total cazualității, fără să intervină cîtuși de puțin, îl cam stînjenea. Și acum obiceiul lui de a-și dirija singur evenimentele începea să iasă din nou la iveală. Chiar și întîmplarea cu accidentul atrăsese după sine o serie de factori anormali; reacția taximetristului, de exemplu, fusese de surpriză și de furie, pe cîtă vreme oricare alt taximetrist din orașul lui ar fi reacționat într-un fel cu totul deosebit. Dar el, Valerio, mizase pe neobișnuit, lăsîndu-se dus de valul iraționalului.

În camera aceea, singur, se gîndea acum că poate trecuse dincolo de limita indiferenței față de neprevăzut și că participarea lui ar fi trebuit să fie mai mare. Într-o cameră oarecare de hotel s-ar fi simțit mai liber decît în locul acela. Încerca un sentiment de înstrăinare și de tulburare; simțea cum apăsa asupra pereților masa neagră și enormă a clădirilor care îl înconjurau, a turnului, a întregului oraș, a apei care continua să urce mînată de bătaia vîntului siroco.

Își privi ceasul: mai era puțin pînă la unsprezece. Își puse pijamaua și se băgă în pat. Examinase încăperile apartamentului său și acum, prin ușile închise, le auzea răsunînd de tăcere. Întins în pat, numai cu lumina de pe noptieră aprinsă, observă plafonul, bordat cu stucaturi și plin cu scene simbolice. Mobilierul era de pur stil 700 venețian, și nu exista nici o îndoială cu privire la autenticitatea lui. Din păcate, plăcerea pe care

i-ar fi putut-o oferi lui Valerio era alterată de sentimentul acela de neliniște pe care îl simțea crescînd în el.

Fereastra din fața patului era acoperită de niște perdele grele, dar, în tăcere, el percepea încă distinct șuierul continuu al vîntului.

Nu reușea să adoarmă, și deodată silueta zveltă a Serenei veni să abată cu totul gîndurile lui Valerio de la stucaturi, de la mareea care creștea și de la neliniștitoarele tăceri ale sutelor de încăperi goale care îl înconjurau. Serena îi ținu companie, și Valerio reuși să adoarmă. Dar nu a fost un somn odihnitor, întrerupîndu-se de mai multe ori și, de fiecare dată, intervenea prezența vîntului și înverșunarea cu care apa se izbea de bastion. O dată chiar se trezi brusc, și trupul îi era asudat și rece. Cînd își dădu seama unde se află, se gîndi ușurat că peste puțin aveau să se ivească zorile și că totul avea să se sfîrșească. Rafalele continuau necontenit să bată în geamuri, și Valerio începu să calculeze spațiul de timp între o rafală și alta.

Mai tîrziu, dintr-o clopotniță apropiată, un orologiu bătu de trei ori : află astfel că era încă în toiul nopții. Dar nu avu curajul să aprindă lampa de pe noptieră, fiindcă nu știa dacă între timp scenele simbolice nu-și schimbaseră forma. Se gîndi că, dacă ar fi fost așa, ar fi înnebunit. Preferă, așadar, să rămînă pe întuneric și, pentru a doua oară de cînd sosise în orașul acela, dori să redevină copil ; își trase cearșaful pînă peste cap și lăsă afară tot restul lumii.

Valerio era convins că avea să audă orologiul bătînd la fiecare oră, dar cînd bătu din nou, bătu de șase ori. Era clar că dormise.

Încă două ore.

Dar de acum era dimineață, și cu această senzație aţipi din nou.

II

„VENIȚI, VENIȚI!" invita Dracula, fluturîndu-și mantia neagră și arătîndu-și din plin colții mari și albi. În spatele fațadei din lemn și plastic se găsea o întreagă lume de făgăduieli și de mistere cunoscute care, cu toate astea, continua să fascineze. Vor mai trece sute de ani — se gîndi Valerio în timp ce rătăcea în vacarmul acela multicolor — și lumea va continua să fie atrasă de Dracula și, în cele din urmă, îl va urma în castelul său. Așa cum va continua să pătrundă și în tunelul cel lung și întunecat ca să întîlnească fantome evanescente sau să se lovească de pînze de păianjeni și de mături zburătoare.

Cerul era plumburiu iar siroco nu dădea nici un semn de scădere. O să țină trei zile, spuneau bătrînii. Aceea era ziua a doua. Valerio se informase: vîntul începuse să bată chiar în ziua cînd sosise el.

Dar apa pînă unde avea să urce? Deja ajunsese pe străzi, fiindcă se suprapuseseră două fluxuri ale mareei. Inundase pivnițele și parterele, prăvălii, biserici și spitale.

Experiența era însă veche, și oamenii din partea locului știau cum să se comporte. Cînd apa ajunsese la un anumit nivel, toți trecuseră să trăiască la un nivel superior. Mii de pasarele fuseseră unite între ele și cre-

aseră un plan stradal aerian ; în locuințe, scaunele și mesele cu picioare foarte înalte fuseseră coborîte din poduri sau scoase din pivnițe. Pînă și cărțile și obiectele de valoare fuseseră mutate pe rafturi dinainte pregătite, iar paturile fuseseră ridicate și ele cu ajutorul cărămizilor puse una peste alta.

Dar asta nu era tot. Apa continua să urce, umflată de siroco. Mai era o oră pînă la sfîrșitul refluxului ; dacă vîntul nu scădea în ora aceea, o a treia maree avea să se adauge celorlalte, și atunci avea să se vorbească despre asta chiar și la televiziune.

Valerio își cumpărase o pereche de cizme înalte pînă peste genunchi. Le plătise foarte scump dar, grație lor, putea să circule prin oraș fără nici o problemă.

Transformarea pe care apa o imprima luminilor întrecea prin fascinația ei vacarmul muzicilor, strălucirea miilor de becuri și de tuburi cu neon, reclamele imperioase și amăgitoare. Caldarîmul străzii dispăruse, acoperit de mai mult de jumătate de metru de apă, și, fiindcă în fața lui se desfășura laguna, Valerio avea senzația certă că plutea pe o unică suprafață lichidă care se întindea pînă la orizont. Din mareea aceea se înălța un șir de catedrale iluminate : erau templele fricii, ale luxului și ale neobișnuitului, ale bucuriei, ale amorului romantic și ale aventurii.

„Vrei ?“ o întrebă pe Serena, arătîndu-i una din catedrale.

„Nuuu !“ exclamă fata cu un gest de prefăcut dezgust. „Aia nu ! Mi-ar plăcea în schimb, caruselul cu apă.“

„Dar e pentru copii !“

„Crezi că n-or să ne lase să intrăm ?“

Valerio ridică din umeri. „Mi se pare că e acolo.“ Și continuă să înainteze înotînd prin apă și fiind atent să nu-i intre în cizme.

Și Serena sosise la întîlnire, la fîntîna cu adăpătoare, avînd o pereche de cizme înalte. Ideea de a merge la *luna park* fusese a ei, mai cu seamă că să-l ajute pe Valerio să depășească starea sufletească cu care sosise la întîlnire. Din expresia lui înțelesese imediat că ceva nu mergea cum trebuie.

„Marcandrea Canal n-a putut să vină", îi spusese Valerio, și vocea lui era încordată. „A fost reținut pe undeva prin lume, cel puțin așa mi-a spus Martino azidimineață."

„Martino ?"

„Majordomul." Și Valerio îi povestise despre noaptea ciudată petrecută în palat și cît de mult îl marcase respectiva experiență.

„Vino", spusese fata. „Cred că știu un loc care te va face să-ți schimbi dispoziția." Și-l însoțise acolo, în acea insulă de lumină și de vacarm, unde apa părea să se amestece cu muzica și cu strigătele într-o îmbinare care avea ceva din gustul unui drog.

Apropierea Serenei și forța hipnotică din *luna park* își atinseseră scopul. Și acum Valerio privea întreaga situație cu alți ochi. Mai exista însă un amănunt care-l neliniștea : perspectiva de a fi nevoit să petrecă încă o noapte în palatul lui Marcandrea Canal, strivit de toate acele încăperi pe care, cine știe de ce, nu reușea să le considere pustii. Cu toate astea, cine l-ar fi putut împiedica să doarmă într-o cameră de hotel și să se prezinte la palat a doua zi dimineața ?

„Bine", răspunse Valerio. „Să mergem să vedem caruselul acela."

Dar înaintea caruselului cu apă mai era și tragerea la țintă, și Valerio nu a putut să treacă mai departe de ea, pentru că se scurseseră prea mulți ani de cînd trăsese pentru ultima dată în lulelele de ghips și în baloanele colorate.

Era o tragere la țintă cu fotografii. „Aici, lîngă mine", îi spuse Serenei, ținînd-o strîns lîngă el și bălăcindu-se prin apă alături de ceilalți oameni care se îngrămădeau în jurul barăcii. Fata de la carusel îi înmînă pușca gata încărcată, și imediat tinerii din jur îl înconjurară, ca să fie și ei fotografiați.

„Serena, stai lîngă mine", îi spuse Valerio cu o voce excitată, și, ținînd fata în fața lui, sprijini țeava puștii de umărul ei. Ca să ia la ochi ținta, își ținea obrazul lipit de pletele ei. Nu stătuse niciodată atît de aproape de ea, și pentru prima oară îi simți parfumul trupului.

Și ăsta a fost motivul pentru care prima lovitură n-a nimerit ținta. Cea de a doua a fost în schimb însoțită de scăpărarea magneziului, și Serena bătu din palme. Norul alb se opri în tavan și se răspîndi lărgindu-se în interiorul barăcii. Fata de la tragerea la țintă sosi cu fotografia, surîzătoare și făcîndu-i complimentele de rigoare, pentru a-și reține în continuare clientul. Fotografia arăta chipul lui Valerio pe jumătate ascuns de țeava puștii și de umărul Serenei. Iar împrejur, obișnuitul grup de chipuri caraghioase, schimonoseli și degete care puneau coarne.

Serena rîdea, dîndu-și capul pe spate, și Valerio o strînse la piept, iar ea îi întoarse îmbrățișarea, în timp ce înotau amîndoi în frînturi de curcubeu.

„Acum la caruselul cu apă!" strigă Serena „Haide, să mergem la caruselul cu apă!" Și luîndu-l de mînă îl trase prin mulțimea de oameni.

„Serena, un moment! Lasă-mă cel puțin să plătesc..."

Mulțimea îi despărți. „Uite, ține", îi spuse Valerio fetei de la carusel.

„N-am să vă dau restul, domnule", spuse fata, „Încă o tragere, bine? Chiar dacă costă ceva mai mult. Poftiți pușca, e gata pregătită."

Valerio privi în spate; o zări pe Serena sus pe pasarelă făcîndu-i cu mîna. Valerio îi făcu și el semn să aștepte o clipă și se întoarse la țintă. Ochi cu atenție, cu certitudinea că avea să nimerească în centru, din dorința inconștientă și pueriIă de a obține o glorie efemeră.

Fulgerul umplu din nou cu lumină și cu fum baraca. Cînd avu în mînă fotografia, nici nu o privi și alergă repede la Serena. Fata îl ajută să urce, și, ajutîndu-l, se află iarăși în brațele lui. Rămaseră pentru cîteva clipe tăcuți, privindu-se, mai apropiați ca oricînd, cu ochii care rîdeau, dar și cu dorința mistuitoare de a face dragoste împreună.

Pasarela nu era cel mai potrivit loc pentru verificarea anumitor sentimente: de-a lungul acelei rețele stradale alternative, în special către *luna park*, circulația era intensă. Trebuiră să renunțe, deranjați de grupurile care se încrucișau.

„Vino", îi spuse Serena. „Să mergem la carusel." Și în glasul ei era acum o tonalitate puțin răgușită, care îi provocă lui Valerio un fior de mult timp uitat.

Nu prea înțelegea marele ei entuziasm pentru așa-numitul carusel cu apă. Știa ce este ; cînd era copil, fusese de mai multe ori acolo. Era vorba de un inel larg de cîțiva metri, plin cu apă și în care se învîrteau niște ambarcațiuni ciudate, fixate de axul caruselului. Era o distracție pentru cei mici, fiindcă bărcile erau minuscule și ușoare, dar de multe ori puteau fi văzute, stînd în poziții stranii, și persoane adulte, care însoțeau copiii prea mici.

„Așteaptă-mă o secundă", spuse Serena cu obrajii îmbujorați de excitare.

Valerio o văzu apropiindu-se de proprietarul caruselului, cocoțat pe un scaun atît de înalt, încît îi permitea să stea cu picioarele atîrnîndu-i fără să și le ude. De la înălțimea aceea considerabilă, omul se înclină către tînără și, sprijinindu-și coatele pe genunchi, o ascultă cu atenție. Valerio îl văzu surîzînd și privind spre el, după care spuse ceva ce părea să fie destul de important fiindcă își însoți cuvintele cu gesturi hotărîte ale mîinilor.

Serena cumpără două bilete și se reîntoarse la Valerio, înaintînd lent și cu mișcările caracteristice pe care le impunea apa. Și chiar și legănarea, involuntar forțată, a coapselor ei, înfipse încă un ghimpe în inima lui Valerio.

„Peste puțin, turul se va sfîrși", îl înștiință Serena, „și trebuie să fim aproape de margine ca să luăm o barcă liberă."

„Ții totuși atît de mult la asta ? E un joc pentru copii !"

„Uf ! Este un avantaj al nostru față de ei. Ei nu pot să meargă la caruselurile pentru adulți, de ce să nu profităm noi ?"

„Trebuie să fii cam nebună."

Dădură ocol inelului pînă cînd se amestecară în mulțimea copiilor gălăgioși. Era un carusel straniu, fiindcă acum era apă și înăuntru și afară. Mareea ajunsese aproape la același nivel cu apa din interiorul

inelului și, datorită acestui fapt, jocul căpătase dimensiuni neobișnuite, întinderea de apă care acoperea strada și se unea cu laguna devenise parte integrantă a caruselului.

Sună un clopoțel, și bărcile se opriră balansîndu-se ușor. Fu un fel de acostare. Serena își făcu loc cu prepotență, pînă cînd puse mîna pe o barcă vopsită în niște culori imposibile. Valerio nu izbutea să concureze cu copiii pentru a-și procura o barcă.

„Grăbește-te, Valerio !" îi strigă Serena.

Încurcat, Valerio se îndreptă către o ambarcațiune ocupată încă de un copil care nu voia cu nici un preț să iasă din ea. Îl ajută pe tată să-și recupereze copilul și avu în felul acesta ambarcațiunea la dispoziție. La trei bărci în fața lui, Serena îl salută fluturîndu-și mîna.

„Or să ne dea afară !" strigă Valerio în zăpăceala generală care preceda noul tur.

Fata clătină din cap. „Am întrebat. Dacă nu ne urcăm amîndoi în aceeași barcă, totul e-n regulă."

În timp ce Valerio se gîndea cum ar fi putut să încapă în aceeași barcă două persoane adulte, clopotul sună din nou și spițele metalice aflate sub apă începură să rotească ambarcațiunile. Pe măsură ce viteza spori, detaliile din exterior își pierdeau claritatea și, foarte curînd, în jurul lui Valerio fu o mare colorată în care, cu puțină bunăvoință, avea impresia că navighează.

Privirea îi era atrasă de valul care se forma la proră și care amplifica senzația de viteză, alimentată și de amestecul de sunete și de lumini.

Barca Serenei era învăluită într-o ușoară ceață, sau poate că erau ochii lui care lăcrimau și descompuneau imaginile.

„Domnule ! Domnule !" Cineva îl striga. Se întoarse : era copilul din barca aflată în spatele lui. „Ei, domnule !" strigă copilul, „tu nu ești..."

Simți o ușoară amețeală și un mic jet de apă îl izbi în față. Viteza se mărise simțitor și bărcile desenau acum pe apă niște mustăți groase, iar apa din inel se revărsa în afară amestecîndu-se cu aceea de pe stradă.

Copilul care se afla în barca din fața lui rîdea tare, și Valerio băgă de seamă că aducea cu rîsul unui adult. Îl privi mai atent și în momentul acela copilul se întoarse iar Valerio nu se putu opri să nu scoată o exclamație de surprindere : „Martino !"

Martino continua să rîdă în timp ce se urca pe pupa propriei bărci și, aplecîndu-se spre brațul care fixa de ax barca lui Valerio, învîrti un șurub, brațul se desprinse și barca lui Valerio, eliberată acum de forța care o reținea, făcu un salt pe apă, și, înaintînd tangențial, depăși marginea inelului ca să pătrundă în apa străzii. Fără a-și micșora viteză ci, dimpotrivă, înălțîndu-și tot mai mult prora spre cer, se avîntă apoi în lagună, către îndepărtatele pîlcuri negre de insule.

Valerio continua să audă rîsul lui Martino, cu toate că distanța se mărise rapid. Se ținea agățat de marginea bărcii pentru a nu fi aruncat afară. Și, în sfîrșit observă cu ușurare că viteza începea să se micșoreze. Barca se opri, legănîndu-se dezorientată pe o întindere de apă cu desăvîrșire neagră.

Luminile din *luna park* erau doar palide puncte colorate, prea îndepărtate pentru a lumina în jur. Apa scotea o bolboroseală ascunsă, pe care Valerio o atribui oscilațiilor ambarcațiunii. Dar foarte repede își dădu seama de adevărata cauză a acestui zgomot : apa pătrundea pe la fundul bărcii, mai întîi încet, apoi cu o putere tot mai mare, cu mici gîlgîituri printre scînduri.

Cu toate că era din lemn, barca se scufundă ca o bucată de ciment, și Valerio se trezi pe neașteptate în fața morții, fiindcă el nu știa să înoate și, în respectiva împrejurare, nu putea conta pe nici un ajutor. Pentru prima dată în viața lui urlă de groază ; nu auzea sunetul propriului său glas, dar continuă, pînă cînd urletul se transformă în gîjîit. Își mișcă capul, într-o încercare extremă de a-l ține ridicat deasupra suprafeței apei și se trezi înaintea chipului unui copil.

„...un copil", spuse chipul acela.

Valerio își trecu o mînă peste frunte. Caruselul cu apă rotea în continuare bărcile vopsite în culori imposibile, dar ochii lui erau ațintiți asupra copilului din

barca din spate, care abia atunci își completase fraza „Ei, domnule!" spusese, „tu nu ești un copil!".

În mijlocul frazei aceleia, timpul avusese însă un tremur, se înțepenise, se răsucise în el însuși alcătuind o cută, și în cuta aceea Valerio fusese ucis de majordomul lui Marcandrea Canal.

Turul continuă și copilul amuți uitîndu-se cu teamă în ochii holbați ai lui Valerio. Cu cîțiva metri mai în față Serena continua să guste din plin acea stranie parantează a trecutului.

În sfîrșit, sunetul clopoțelului făcu să se încetinească învîrtirea, bărcile se opriră, și Valerio, cu un sentiment de eliberare, ajunse din nou pe marginea inelului.

Era însă agitat, trebuia s-o recunoască. Nu i se mai întîmplase niciodată pînă atunci să trăiască o iluzie atît de neliniștitoare; încercase pentru prima dată senzația definitivului, a ultimelor clipe, în timpul cărora nu poți să faci nimic altceva decît să strigi în deșert, știind că nimeni nu te poate ajuta. De ce? Și de ce trebuise Martino să-l ucidă? Simplu, șopti ceva din fundul subconștientului său, cum poți pretinde să treci nevătămat de la extrema rațională a vieții tale de toate zilele la legile care guvernează acest oraș? E suficient numai misterul care înconjoară invitația ca să-ți alunge niște ore de somn.

Serena se apropia. Chipul ei luminos era îmbujorat de vînt și de emoție. Frumusețea ei alungă orice problemă, și gîndul de-a o putea îmbrățișa îl readuse pe un plan existențial în care totul se raporta la ea, la trupul ei zvelt și la făgăduielile pe care le lăsa să se întrevadă.

Seara se transformase în noapte. Serena îl însoți de-a lungul străzilor pustii, în care apa era imobilă și neagră și ajunsese să spele deja marginile pasarelelor; iar acolo unde pasarelele nu existau, mergeau încet pentru a împiedica apa să le intre în cizme, și uneori se opreau ca să se sărute și să asculte vîntul care continua să umfle mareea.

Rătăciră prin oraș întreaga noapte, pînă cînd interveni senzația aceea de așteptare care precede zorile.

Se opriră în fața unei rampe de trepte albe care urca spre un portal mare din lemn vechi.

„Este o biserică desacralizată", spuse Serena. „Este folosită pentru concerte și conferințe."

Biserica se ridica deasupra apei care invadase mica piață. Valerio o luă de mînă pe Serena și-o conduse afară din apă, pînă la estrada semicirculară din marmură care se afla în fața portalului.

Era o insulă. Se întinseră deasupra înscrisurilor colorate, devenite ininteligibile din cauza timpului. Valerio îi desfăcu șireturile jachetei, și trupul Serenei fu în mîinile lui, incredibil de zvelt și incredibil de viu. Îl atrase spre el, atît de vibrant și de disponibil, încît întreaga lume se condensă în cei cîțiva metri de marmură veche. Valerio se simți purtat pe o plută de piatră care naviga printre galaxii, unde timpul era scandat de bătaia impetuoasă a inimii lui, spațiul era pîntecul Serenei, iar sunetul, respirația lor mereu mai precipitată.

Pluta de piatră se transformă apoi în pat nupțial, iar cei doi lăsară timpul să se scurgă.

Motorul unei bărci fu acela care restabili raportul spațio-temporal. Siroco părea să-și fi scăzut intensitatea, dar apa nu dădea încă semne de scădere.

Valerio rămase pe marginea semicercului de marmură. Cu mîinile în buzunare, observa piața inundată. „Peste puțin se luminează de ziuă", spuse el, „și trebuie să-l întîlnesc pe Marcandrea Canal. Aș vrea să mă aranjez puțin."

„Chiar trebuie să te duci?" Serena rămăsese întinsă lîngă portal, înfășurată în veșmintele ei. „Totul tinde către neprevăzut. De ce nu renunți la întîlnirea aceea, ca să rămîi cu mine?"

Valerio zîmbi. „O să fie o chestiune absolut fără importanță sau poate numai o bătaie de cap în plus." Se întoarse apoi către fată. „După aceea, însă, voi fi din nou cu tine. Cînd ne vom putea revedea?"

„Nu depinde de mine."

„La adăpătoare? La aceeași oră?"

Serena îi zîmbi. „Cine ești?" întrebă ea. „Ai o femeie în orașul în care trăiești?"

„Am două", precizează Valerio. „O soție și o fiică."

„Cum sînt?"

Ridică din umeri. „Ca toate soțiile și ca toate fiicele."

„Da", zise Serena. „Totdeauna e așa. Puternica rețea a banalității, a firescului."

„Acum trebuie să mergem. Te însoțesc."

„Nu, nu este nevoie. Prefer să te însoțesc eu."

„Nu trebuie să dai socoteală nimănui ?"

„Absolut nimănui."

Retraversară orașul și se întîlniră cu cei care trebuia să coacă pîinea, cu cei care terminase schimbul de noapte și cu cei care începea lucrul. Întîlniră vagabonzi care nu aveau scheme de timp și de spațiu și, rar, cîte-un poet care profita de noapte ca să trăiască.

În fața podului de lemn al Minunilor își luară rămas bun.

Valerio o privi pe fată îndepărtîndu-se, încet, ca să învingă rezistența apei, și apoi se îndreptă către poarta palatului, cu intenția categorică de a termina cu povestea respectivă în cel mai scurt timp posibil, ca s-o poată revedea după aceea.

Poarta era întredeschisă ; evident, așa se obișnuia. Intră în parc, urmînd aleea cu pietriș, și marele S îl conduse la turn. Zona parcului din vecinătatea turnului era inundată. Împinse cu forța și ușa produse mici vîrtejuri în apă. Se afla din nou în încăperea circulară, luminată de acele *appliques* din fier forjat. Podeaua era acoperită de cel puțin douăzeci de centimetri de apă. Cineva deplasase la timp banchetele, ca să nu fie atinse.

Valerio urcă primele trepte care înconjurau turnul și începu să urce cu hotărîre. Trecînd prin fața ferestrelor care se deschideau spre răsărit, revăzu încă o dată ciclul complet al zilei simulate ; dar acum lucrurile se prezentau ca o simplă farsă și dacă vreți, oarecum *kitsch*.

Chiar la ora aceea neobișnuită, găsi deschise toate încăperile care duceau la apartamentul lui. Străbătu iarăși traseul întortocheat, de-a lungul căruia îl însoțise Martino ; se simțea puțin nesigur, avînd grijă să privească propriile lui imagini pe care oglinzile argintate i le trimiteau de pe pereți, în lumina slabă a coridorului, uneori tremurătoare, datorită focului din trepiede.

Cu siguranță că exista un sistem de control care îngăduia numai anumitor persoane să intre în palat și în

încăperile acelea. Pentru că toate comorile respective nu puteau fi lăsate așa, la îndemîna primului venit. Valerio era de acum convins că este observat.

Odată ajuns în camera lui, încuie cu cheia ușa și controlă ca și celelalte două uși care comunicau cu salonul și cu baia să fie închise pe dinăuntru.

Se simțea foarte obosit ; își aruncă încălțămintea și hainele grele, își lărgi nodul cravatei și se trînti pe pat. Rămase întins, cu ochii închiși, cu un picior atîrnînd.

Amintirile zilei aceleia, atît de dense, atît de dilatate, îl năpădiră și treceau de la o experiență la alta, suprapunîndu-se. Și în vălmășagul amintirilor se conturau permanent tragerea la țintă și posibilitatea de-a o revedea pe Serena. Se ridică brusc, cu o regăsită energie, și scotoci în buzunarele interioare ale hainei. Și iată chipul Serenei, atît de frumos și de surizător. Valerio procedase bine cînd ochise ținta ținînd țeava puștii sprijinită pe umărul fetei, fiindcă în felul ăsta chipul ei fusese luat în prim-plan.

Cea de-a doua fotografie nu era la fel de reușită ; trăsese fără ajutorul ei, și chipul Serenei abia se zărea în spatele lui, cam neclar.

Valerio luă din nou prima fotografie, dar imediat o lăsă de o parte, ca s-o vadă iarăși pe cealaltă. Era ceva care nu se potrivea. Apropie fotografia de lumina *abat-jour*-ului de pe noptieră și o cercetă cu atenție. Fără îndoială, fata din spatele lui era Serena, chiar dacă pe fața ei nu era nici măcar o umbră de zîmbet. Problema nu era însă asta, ceea ce îl izbise era însăși prezența fetei. Pentru că atunci cînd el trăsese lovitura suplimentară, Serena se îndepărtase deja. Valerio își amintea perfect că îl ajutase să se urce pe pasarelă după ce părăsise baraca. Toate astea erau imprimate în mintea lui în cele mai mici detalii.

Cum se explica prezența aceea ? O asemănare ?

Valerio confruntă cele două fotografii — existau detalii în pieptănătura părului care eliminau posibilitatea unei simple asemănări. Și mai exista și agrafa de păr, a cărei identică înclinare nu putea fi întîmplătoare. Fata din cea de a doua fotografie era tot Serena, și această constatare implica o realitate cel puțin neliniștitoare.

Stătea pe pat și privea fotografiile pe rînd, cînd un sunet, care nu era provocat de vînt, îl scoase din starea de *trance* în care căzuse.

Sunetul se repetă, și era zgomot de pași dincolo de ușă. Valerio se apropie de canat și trase cu urechea. Cineva bombănea. Apoi pașii se auziră din nou. Cu prudență, Valerio răsuci cheia și întredeschise ușa. Prin deschizătură i se înfățișă un colț al salonului de acum familiar. Omul se îndepărta și atitudinea lui era a cuiva care căuta ceva: privea în jur și își însoțea mișcările cu o bolboroseală slabă, de neînțeles.

Pentru a-și lărgi cîmpul vizual, Valerio întredeschise încă puțin ușa, care scîrțîi. Omul se întoarse brusc. Avea pe el un halat de casă, de sub care i se vedeau pantalonii de la pijama. Era aproape cu desăvîrșire chel, cu excepția unei coroane de păr cărunt; avea niște ochelari pe care îi ținea coborîți pe nas și chipul lui era ca al unui șoarece.

„Ei... mă scuzați, domnule, v-am trezit poate?" întrebă omul cu o voce în falset.

„N-aveți nici o grijă", răspunse Valerio. „Pot să vă fiu de folos?"

Omul se întoarse din drum și se apropie de Valerio. În picioare avea o pereche de papuci de casă. Își ținea mîinile pe halatul de casă și atitudinea aceea îi scotea în relief o ușoară cocoașă.

„Știți", explică omul, „trebuie să-mi iau siropul și nu reușesc să găsesc o linguriță."

„O linguriță?"

„Da, ca să-mi iau siropul. Cîte o linguriță la fiecare șase ore."

„Îmi pare rău, nu pot să vă fiu de folos. Încercați să-l chemați pe Martino. Îl cunoașteți pe Martino?"

„Desigur, e majordomul, dar nu voiam să-l deranjez. A fost atît de drăguț că a venit să mă ia de la gară, la o oră atît de neobișnuită, încît... Un inconvenient neașteptat, cu adevărat neașteptat, știți, m-a făcut să întîrzii într-un mod de neiertat. Din fericire, însă, domnul Marcandrea Canal a fost reținut și am evitat în felul ăsta să fac o figură cît se poate de urîtă."

„Dumneavoastră trebuie să-l vedeți pe Marcandrea Canal ?"

„Da, am primit o invitație. Scuzați-mă, nu m-am prezentat încă, Emiliano Sagrès."

„Origine spaniolă ?"

„Portugheză. Părinții mei erau amîndoi portughezi."

Valerio se prezentă la rîndul lui, și cei doi își strînseră mîna. Mai precis Valerio fu acela care strînse în mîna lui mîna lui Sagrès, moale și puțin umedă.

„Eu sînt impiegat la poștă". preciză omul, „și sincer să fiu, nu reușesc să-mi explic această invitație. Pe domnul Canal nu-l cunosc și mă simt puțin încurcat. În orice caz, majordomul lui a fost extrem de gentil și totul aici în jur denotă... lux și aristocrație. Dumneavoastră faceți parte din familie ?"

„Nu tocmai", zîmbi Valerio. „Amîndoi îl așteptăm pe domnul Canal. Nu vi s-a făcut nici un fel de aluzie la motivul invitației ?" Valerio nu reușea să înțeleagă ce putea să aibă în comun un om ca Marcandrea Canal cu un impiegat de la poștă.

„Absolut nici una. Și n-aș vrea să fiu silit să lipsesc prea mult de la birou, pentru că mi-e pe sfîrșite concediul. Înțelegeți, de concediu încerci să te bucuri în cea mai mare măsură cu putință... Și-apoi, peste două zile e ziua mea de naștere. Am treizeci și patru de ani, dar știu că arăt mai mult..." se autoironiză. „Bine, deci sper să ne revedem."

„Desigur, cu plăcere."

„Acum să văd dacă găsesc o linguriță ca să..."

„Ați încercat să beți direct din flacon ?"

Omul îl privi surprins, „Într-adevăr... da, mă gîndesc că aș putea s-o fac, o picătură în plus sau una în minus... Mulțumesc, domnule, și să mă scuzați pentru deranj." Se apropie de una din ușile laterale și se strecură înăuntru în așa fel încît lăsă impresia că nici măcar n-o deschisese.

Valerio își privi ceasornicul. Ar mai fi putut să doarmă vreo două ore, chiar dacă imaginea din fotografie și întîlnirea respectivă l-ar fi împiedicat cu siguranță să adoarmă.

Motivul invitației devenea tot mai obscur, pînă și legăturile fragile pe care activitatea lui ar fi putut să le aibă cu cea a lui Marcandrea Canal se pulverizau. Ce rost avea aici un prăpădit de impiegat, înmormîntat în subsolul unui oficiu poștal ?

Gîndindu-se la toate astea, Valerio se dezbrăcă, se băgă sub cuvertură și stinse lumina. Dar imediat îl fulgeră o idee : impiegatul avea să împlinească treizeci și patru de ani peste două zile. Asta însemna că se născuse exact în ziua în care se născuse și el.

Prin perdelele groase nu pătrundea nici cea mai mică rază de lumină. Din cînd în cînd, dar i se păru că mai slab, siroco bătea în zidurile exterioare ale palatului. Departe, vuietul lagunei era neobosit.

Orologiul clopotniței vecine îl trezi pe Valerio la șapte și treizeci. Tînărul încercă să se mai odihnească cîteva minute, dar nevoia imperioasă de a realiza întîlnirea aceea faimoasă nu-i dădea pace. Și se sculă.

În timp ce era sub duș, îl năpădiră cîteva amintiri răzlețe din visul avut, rezultat al experiențelor din ziua precedentă, care se amestecaseră într-un *cocktail* oarecum apăsător. Își amintea că fusese martorul unei morți prin înecare, și înecatul era Emiliano Sagrès, impiegatul de la poștă. Îl văzuse dispărînd într-o străduță din orașul acela, înghițit de o prăpastie care se căscase pe neașteptate. În timp ce omul dispărea în bulboana neagră de apă, Valerio se afla aproape de el, dar în imposibilitatea de a face o mișcare.

Cine știe dacă va fi reușit să-și ia medicamentul fără lingurită ? se gîndi Valerio, și încercă pentru omulețul acela un sentiment de duioșie și de înțelegere ; dacă el însuși trăia sub o anumită tensiune, ce efect putea să aibă invitația aceea asupra unei persoane ca Emiliano Sagrès ?

Se auzi un ușor ciocănit în ușă. Era Martino : „Bună ziua, domnule, ați dormit bine ?"

„Puțin, dar nu din vina patului."

„Îmi pare rău, domnule. Sper ca în noaptea următoare să puteți să vă odihniți mai mult."

„Nu cred, Martino. După ce-l întîlnesc pe domnul Canal, va trebui să plec imediat."

„Există un mic inconvenient, domnule. Întîlnirea va trebui să fie amînată pentru..."

„Iar! Dar eu am treburi la care nu pot să renunț! Și, de altfel, trebuie să cunosc și eu, în sfîrșit, motivul acestei invitații!"

„Aș vrea să pot să vă fiu de folos, domnule, dar, din păcate, nu sînt la curent. Domnul Canal a telefonat, se scuză și vă roagă să mai aveți încă puțină răbdare, dar m-a rugat să vă spun că această întîlnire este necesară."

„Întîlnire, care după cîte se pare, va fi în trei."

„Poftiți?"

„Domnul Emiliano Sagrès. Nu îl cunoști?"

„Desigur, domnule, dar n-aș putea să vă spun dacă va fi o întîlnire în trei. Domnul Canal nu a precizat asta."

„Bine, bine. Spune-i domnului Canal, dacă vei mai avea ocazia să-i vorbești, că în orice caz, mîine seară eu va trebui să plec."

„Îi voi spune, domnule. Văd că v-ați și îmbrăcat. După cîte-mi dau seama, nu doriți micul dejun în cameră."

„Într-adevăr."

„Poftiți pe aici."

„Spune-mi, te rog, Martino, într-un palat atît de mare nu am văzut personal de serviciu. Cum e posibil?"

„Personalul de serviciu e redus în această perioadă a anului, domnule. Domnul Canal își redeschide salonul numai peste două luni. Pentru moment, mă ocup doar eu."

„Înțeleg." Dar răspunsul lui Martino nu reuși să-l convingă cîtuși de puțin pe Valerio.

Colțul micii săli, pregătit pentru micul dejun, ar fi produs încîntarea celui mai rafinat anticar și a celui mai exigent estet. Nu prea departe de masa lui, erau pregătite încă alte două. Printr-o fereastră cu două arcade, cu linii armonioase, Valerio putea să vadă o parte din oraș. Cerul era încă plumburiu și nu dădea semne de înseninare. Vîntul scăzuse în intensitate, dar nu încetase cu totul. Mai rămînea de văzut situația mareei.

Odată cu ceaiul, Martino aduse și ziarele. Valerio parcurse rapid titlurile în timp ce mînca, oprindu-se asupra articolelor care priveau activitatea lui.

Aproape terminase micul dejun dar impiegatul de la poștă nu se arătase încă.

Tocmai se ridica, cînd ușa se deschise și Martino introduse un om scund și îndesat, cu o mică valiză în mînă, căruia îi indică una din cele două mese libere. În timp ce se așeza, omul făcu un semn fugar de salut către Valerio.

Noul venit părea foarte grăbit și fără nici o intenție de a lega vreo conversație. Comportarea lui denota o profundă contrariere. Cu gesturi agitate își turnă ceaiul și-și unse cu unt două felii de pîine prăjită. Operația respectivă era dificilă pentru el, fiindcă mîna stîngă îi era foarte vizibil bandajată, lucru care-i spoREa nervozitatea. Faptul că nu-și ridica privirile de pe masă demonstra clar că nu voia să dea nici un prilej de conversație.

Dar Valerio era hotărît să obțină informații.

„Mă numesc Valerio Sagredo", se prezentă el. „Și dumneavoastră trebuie să-l vedeți pe Marcandrea Canal ?"

„Jacques Delsagre", spuse celălalt, fără să ridice ochii și continuînd să se ocupe cu untul și feliile lui de pîine. Dar cele două cuvinte fuseseră de ajuns ca să trădeze un accent străin, confirmat și de nume. Tipul părea hotărît nu numai să nu continue dialogul, dar nici măcar să răspundă la întrebarea care-i fusese adresată.

„Va trebui să așteptați pentru a putea sta de vorbă cu el, domnule Delsagre", încercă din nou Valerio.

„Da, mi s-a spus. Un lucru de necrezut."

„V-a dat peste cap și proiectele dumneavoastră."

Omul se uită la Valerio pentru prima dată. „Dumneavoastră sînteți un om de afaceri ?"

„Da, și foarte ocupat. Ca și dumneavoastră, bănuiesc."

„Dacă într-adevăr sînteți un om de afaceri, puteți foarte bine să mă înțelegeți. Și tocmai în zilele astea..."

„N-ați fixat dumneavoastră întîlnirea ?"

Omul se opri din frenetica lui activitate cu cuțitașul și cu feliile de pîine. „De ce ? Și cum se face că știi că trebuie să-l întîlnesc pe Canal ?"

„Se pare că dumneavoastră sînteți cel de al treilea invitat."

Delsagre își trecu încet șervetul peste buze, fixîndu-l pe Valerio. „Ce e asta, o farsă ? Atenție, totuși, eu nu sînt obișnuit cu astfel de lucruri. Dumneavoastră faceți parte din acest..."

Își căuta cuvintele, dar Valerio i-o luă înainte. „Colocviu ? Da, dar fără voia mea, pentru că nu cunosc motivul invitației. Dumneavoastră îl cunoașteți ?"

Delsagre își drese vocea. „Eh !... nu, dar, în sfîrșit, o invitație din partea lui Canal nu e ceva obișnuit și, în situația mea... anumite legături pot totdeauna să fie utile, pentru ambele părți, desigur. Numai că eu sînt obișnuit să-mi programez minut cu minut angajamentele, timpul meu e prețios."

„Îmi închipui", încuviință Valerio. „Finanțe ?"

Delsagre dădu din cap și reîncepu să ungă cu unt o felie de pîine. „Armare maritimă. Sediul la Zürich, cu sucursale în întreaga lume."

Mîna bandajată provocă o *defaillance* și felia de pîine căzu pe jos. Delsagre înjură în *argot*.

„Un accident ?" întrebă Valerio.

Întrebarea aceasta păru să-l încurce nespus pe Delsagre. După un mormăit ininteligibil, se hotărî să răspundă. „O aschie de lemn. Pregăteam parcul reședinței mele de la Zürich pentru mîine... o ocazie care mă privește."

Mai înainte de a se putea opri, Valerio se auzi întrebînd : „Ziua dumneavoastră de naștere ?"

Pentru a doua oară, Delsagre rămase nemișcat privindu-l pe Valerio, și acum, în ochii lui ușor tiroidieni, se oglindea bănuiala. Valerio puse acum totul în joc, fiindcă expresia aceea îi confirmase veridicitatea supoziției lui. „Cea de a treizeci și patra aniversare a dumneavoastră, presupun."

Delsagre se ridică încet și se apropie de Valerio cu șervetul într-o mînă. „Un moment", zise cu o voce scă-

zută. „Cine sînteți dumneavoastră și cum se face că știți toate aceste lucruri ?“

Valerio era preocupat, și asta nu numai din cauza apropierii omului. Se ridică și el, la rîndu-i. „Vedeți, există o coincidență. După cît se pare, Marcandrea Canal are o slăbiciune pentru o anumită dată. Împreună cu dumneavoastră sîntem aici trei care împlinim treizeci și patru de ani peste două zile.“

„Și ce înseamnă asta ?“

Valerio ridică din umeri. „Habar nu am. Singurul lucru pe care mi-l doresc este ca domnul Canal să nu aibă intenția să-i adune aici pe toți cei care vor sărbători respectiva dată. Încep să cred că, dată fiind personalitatea gazdei noastre, se distrează de pe acum observînd cum reacționăm. Și cred că, în acest moment, ar fi o prostie să abandonăm. Poate că mîine vom avea dezlegarea. Dumneavoastră ce părere aveți ?“

Delsagre răbufni. „Sper numai ca toată situația asta să poată avea o justificare. Sînt nevoit să vă părăsesc acum. Trebuie să-mi văd mai departe de afacerile mele, chiar dacă mă aflu în orașul ăsta de nebuni. Bună ziua.“ Și, luîndu-și valiza, se îndreptă spre ieșire.

O jumătate de oră mai tîrziu, Valerio luase din nou contact cu orașul. Apa de pe străzi părea să se fi oprit la nivelul nopții precedente, și oamenii continuau să-și desfășoare activitățile proprii cu normalitatea de fiecare zi.

Obținuse de la Martino cîteva sugestii ca să poată petrece într-un mod cît mai banal cu putință ceasurile care îl mai despărțeau de întîlnirea cu Serena, la adăpătoare. Din păcate, neluînd în considerație posibilitatea că nici în dimineața aceea n-avea să aibă loc întîlnirea cu Marcandrea Canal, lăsase neschimbată ora întîlnirii cu fata.

Micul plan al orașului pe care și-l procurase Valerio era, în mod firesc, aproximativ, dată fiind alcătuirea labirintică a orașului. I-a servit să-și programeze o vizită în locurile cele mai recomandate, dar i-a prilejuit oarecum și răsfoirea unui *depliant* obișnuit.

După-amiază acordă vizitării o atenție mai susținută.

La Biblioteca Marciana reuși să-și satisfacă o curiozitate rămasă nesatisfăcută de cînd văzuse pentru prima oară palatul lui Marcandrea Canal. Volumul pe care îl avea acum în mîini oferea o scurtă descriere a locului în care se înălța palatul :

„*Sacca* — Loc în care apa pătrunde și formează un fel de radă. Cea mai mare parte din ele s-au astupat cu pămînt. O astfel de operație a fost autorizată de Senat prin decretul din 3 decembrie 1460 și a continuat ulterior, fiindcă se citește că și în 1675 au fost astupate cu pămînt douăsprezece *sacche* ; grație unui decret a fost lăsată intactă numai aceea de la «Casin degli Spiriti»".

„*Casin degli Spiriti* — Denumit astfel din cauza unor zgomote misterioase, care se spune că se aud acolo, produse poate de vînt, sau din cauza ecoului care retrimite în mod distinct de la acea casă toate cuvintele pronunțate la extremitatea temeliei, fenomen considerat de superstiția populară drept o farsă diavolească."

Nici nu se putea ca un personaj ca Marcandrea Canal să nu-și aleagă pentru locuința sa un loc cu o istorie mai puțin stranie. Oricum, nu haloul de mister care înconjura palatul a fost ceea ce a imprimat un viraj brusc șederii lui Valerio în respectivul oraș, ci două fapte verificate în acea scurtă după-amiază, mai înaintea întîlnirii lui cu Serena.

Dăduse aproape ocol sălilor „Școlii lui S. Rocco", cînd se trezi înaintea ochilor cu un triptic al unui anonim, care reprezenta *Cele trei morți ale lui Aloysius Sagredi*. Cele trei imagini erau scene ale unor morți solitare, înfruntate cu groază de aceeași unică persoană. Pictura centrală reprezenta spînzurarea, cea din stînga, sfîșierea de către niște animale groaznice, iar cea din dreapta, înecarea.

Cuprins de curiozitate, Valerio consultă ghidul cumpărat la intrarea Muzeului și, pe măsură ce parcurgea istoricul acelei compoziții stranii, se simțea stăpînit de un sentiment de neliniște, de o senzație de iminență, pe care o ai atunci cînd intuiești o legătură cu alte realități, încă necunoscute.

Mai devreme sau mai tîrziu avea să se facă, pe neașteptate lumină, și atunci anumite fapte, situații și cuvinte aveau să-și asume adevărata lor semnificație.

Descrierea făcută tripticului privea o legendă foarte veche, după care un om cu numele de Aloysius Sagredi fusese condamnat printr-o vrăjitorie să îndure o întreită moarte.

Valerio rămase multă vreme ca hipnotizat în fața tripticului; în penumbra sălii, cele trei chipuri răvășite de durere și de frică emanau o fascinație de la care era cu neputință să te sustragi; artistul scosese în evidență diversele chinuri la care fusese condamnat Aloysius Sagredi, modificînd în mod magistral anumite trăsături ale aceluiași chip.

Apoi a venit momentul în care s-a făcut lumină, și în mintea lui Valerio a căpătat contur mozaicul alcătuit din fapte, senzații și cuvinte, pînă în momentul acela izolate și lipsite de semnificație.

Și atunci îl trecu o sudoare rece și, pentru o clipă, vederea i se întunecă. Făcu un efort ca să raționeze, ca să includă acele gînduri în contextul oarecum paradoxal în care trăia de cîteva zile, dar nu mai izbutea să considere anumite fapte drept coincidențe, se simțea de-acum prizonier într-o plasă vicleană din care nu mai putea scăpa. Nu, o ocazie mai avea, unica: trebuia să fugă din orașul acela, să părăsească cît mai grabnic palatul lui Marcandrea Canal... Un alt raționament însă îl lăsă din nou pradă neliniștii: părăsirea orașului nu l-ar fi eliberat, fiindcă, așa cum fusese racolat odată, putea fi din nou. Era în mîinile lui Canal.

Dar, poate Canal n-avea nici-un amestec, iar invitația lui ar fi putut dimpotrivă, să fie un avertisment, un gest de prietenie față de victima unui complot pe care numai el, datorită vieții lui extravagante, îl descoperise.

Valerio stătea nemișcat în fața tripticului, complet detașat de tot ce-l înconjura. Universul se concentrase în acele trei chipuri, fiecare dintre ele reamintind respectivele fizionomii, a impiegatului de la poștă, a armatorului elvețian și a lui. Trei persoane atît de deosebite, apropiate de o dată, cea a nașterii lor, și de un nume. Pentru că matricea Sagredo, Sagrès și Delsagre era ace-

eași. Și acel numitor comun îi ducea către numele lui Aloysius Sagredi, omul care, după legendă, fusese condamnat să moară de trei ori.

De un lucru era acum Valerio sigur: Marcandrea Canal nu mai trebuia să aștepte pe nimeni. Acum erau toți trei și întîlnirea putea să aibă loc. A doua zi dimineața.

Numai că a doua zi dimineața el n-avea să mai fie, deoarece chiar dacă nu era soluția definitivă, avea să evadeze din acea stranie atmosferă care îl acaparase încă de la primul său contact cu orașul. ba mai înainte chiar, atunci cînd taxiul fusese răsturnat de un nor care nu putea să existe.

„Domnule... mă auziți?" Custodele atinse ușor brațul lui Valerio. „Se închide muzeul, domnule. Dacă vreți să mai admirați tabloul acela, reveniți mîine dimineață la nouă".

„Ce... ce spuneți?"

Custodele îl privi cu atenție. „Nu vă simțiți bine?"

„Ba da, cum să nu, dar eram puțin dus pe gînduri. Bine, deci mîine dimineață..."

„Vă înțeleg, să știți! Nu sînteți primul care se simte fascinat. În ghidul dumneavoastră nu scrie, dar tabloul acesta a fost chiar cauza cîtorva tragedii. Are o influență aproape malefică. Desigur, în bună parte trebuie pusă însă pe seama sugestiei. În orice caz, cu privire la o moarte cel puțin, există o certitudine absolută."

„Cauzată de tablou?"

Custodele încuviință cu hotărîre. „S-a întîmplat acum vreo zece ani; un străin, închipuiți-vă, cu soția și copiii. Privea tabloul acela cînd, pe neașteptate, fu cuprins de nebunie, alergă spre masa pe care se afla un cuțit de tăiat hîrtie și și-l înfipse în beregată. A murit chiar aici, în fața pînzei. Domnule, sînteți sigur că vă simțiți bine? Păreți puțin cam palid..."

„Nu e nimic. O amețeală, mulțumesc..."

Valerio ieși, și realitatea de toate zilele îl reechilibră. O realitate în fond cam stranie de vreme ce existau oameni care mergeau la un metru deasupra pămîntului, pe o rețea de drumuri sprijinite pe piloți din lemn, de vreme ce treceau stoluri de păsări care se transformau

în zbor și nimeni nu știa încotro se îndreaptă și de vreme ce peștii puteau să-ți sară în mînă ca să fie mîngîiați.

Dar cel puțin se eliberase de viziunea aceea înspăimîntătoare. Acum trebuia să facă un plan, trebuia să învingă absurdul cu concretețea și cu logica.

Pentru început, intră în primul bar și se așeză în fața unui *whisky* dublu. Mîncă și două *toast*-uri, mai ales ca să poată bea încă un *whisky* dublu fără să se îmbete.

Se simți mai bine, și începu să-și adune gîndurile, cîntărind rațional întreaga situație din unghiuri diferite, eliminînd sau acordînd ponderi anumitor elemente, dar, mai ales, deposedînd-o de acea aură de mister căreia, poate, îi acordase prea multă importanță.

Cînd Valerio ieși din bar, cerul se întunecase de-a binelea. Hotărîrea gravă luată în fața tripticului pictorului anonim fusese anulată și programul inițial fusese radical modificat : n-avea să mai fugă nici de anticar, nici de acel oraș, ci, dimpotrivă, avea să meargă pînă la capăt.

Cînd acceptase invitația lui Marcandrea Canal, existase în el entuziasmul pentru neprevăzut și hotărîrea de a folosi evenimentul acela drept un salt într-o dimensiune de acum închisă și de a o gusta cît mai mult cu putință. Contactul cu un oraș în afara timpului întărise dorința aceea, sporindu-i fascinația, ca în „Tunelul Misterului", în care întîlnirile puteau să înspăimînte, dar oamenii nu încetau, datorită acestui motiv, să pătrundă în el.

Și totuși exista ceva, într-un ungher al minții lui, care rînjea batjocoritor. Și era, poate, pretextul care îi impusese alegerea : să fi fugit din oraș ar fi însemnat să nu o mai vadă pe Serena. Amintirea fetei îi marcase profund pînă acum ședereа acolo, iar enervarea provocată de întîrzierea lui Marcandrea Canal era pură ipocrizie. Întîrzierea respectivă însemna mai mult timp cu Serena și, în definitiv, asta căuta el — să găsească o scuză ca să mai zăbovească în oraș. Pentru că Serena devenise foarte importantă pentru el.

Vîntul siroco nu mai pătrundea cu șuieratul lui trist în labirintul străzilor. Era mai frig acum, iar cerul anunța zăpadă. Zidurile caselor erau tivite de o fișie de umezeală lăsată de apa care scădea, nemaifiind menținută de forța vîntului. Lumea vorbea despre acest fapt și părerea cea mai răspîndită era că apa avea să rămînă ridicată și-n ziua următoare, pentru că n-ar fi avut timp să seadă complet înainte de următorul flux al mareei.

Valerio se uită în planul orașului, căutînd drumul pe care să ajungă la piața cu adăpătoarea, dar avea timp suficient ; nu se mai uită pe hartă, ci o porni de-a lungul pasarelelor luîndu-se numai după propria lui intuiție.

De multe ori cobora de pe pasarelă ca să parcurgă străzi secundare, care erau niște fisuri întunecate, și înainta anevoie prin apa stătută.

Cu toate că cizmele erau groase, frigul pătrundea și îi amorțea picioarele. Dar nu putea să se abțină de la mersul acela ciudat.

Apa, în timpul zilelor acelora de maree înaltă, se populase : obiecte de tot felul urmau încet curente care se scurgeau prin deschizături ascunse, în locuri necunoscute, în pivnițe vechi, în hrube create de-a lungul secolelor de mușcăturile sării și de eternul asalt al valurilor.

Lui Valerio i se dezvăluia imaginea unor planuri de viață suprapuse, unde, în cel inferior, existau legi deloc asemănătoare cu acelea care guvernau lumea normală. Poate, se gîndi, anumite aspecte neliniștitoare nu erau decît reflectarea unor situații considerate acolo jos absolut normale și care, prin niște defazări de neînțeles, țîșneau la suprafață. Poate, acolo jos, era normal ca peștii să aibă comportări de pisici și să vină să toarcă în mîinile... cui ?

Valerio zîmbi. Se lăsase încă o dată purtat de imaginație. Existau ramificații care, desprinzîndu-se din pasarela principală, pătrundeau în parterele locuințelor. Prin cîte-o ușă întredeschisă, Valerio zărea mobile ridicate deasupra nivelului apei, sau agățate de tavane cu niște scripeți mici dar solizi. Existau dulapuri, mese și paturi care se legănau susținute de frînghiile ce coborau din

tavan. Anumite mobile, care nu puteau fi ridicate pentru că înălțimea lor nu o permitea, fuseseră scurtate și transformate, și acum lăsau să le atîrne în apă niște picioare foarte lungi.

Din interiorul parterelor răsunau glasuri de copii, care profitau de situație ca să-și transforme jocurile lor normale. Acum jocul de-a războiul nu mai consta în a se fugări în jurul mesei și-n a arunca scaunele în picioarele adversarului pentru a-i împiedica mișcările, ci se transformase într-un duel aerian, și băieții trăgeau unul în altul cu proiectile de carton, cu praștii și sarbacane, evoluînd pe scaune spînzurate de tavan, solid legați de ele ca să nu cadă în apă.

Luminile magazinelor și ale caselor se multiplicau pe suprafața lichidă, agitată încontinuu de trecători sau de cărucioare cu lungi labe de păianjen, la ale căror extremități existau roți mobile pentru a putea depăși ușor treptele podurilor.

Începură să cadă cîțiva fulgi de zăpadă. Erau niște fulgi mai degrabă pufoși, dată fiind temperatura, nu atît de scăzută. Cădeau în apă și se topeau. Cei care cădeau pe pasarele, se transformau imediat într-o mîzgă neagră. Iar cei care se așezau pe oameni, le punctau pentru cîteva clipe cu alb veșmintele, ca îndată după aceea să se transforme în stropi strălucitori de apă.

Aș vrea să trăiesc aici un an, se gîndi Valerio, și imediat se minună de gîndul acela. Pe neașteptate își dădu seama că nu-i telefonase încă Monicăi. Timpul, desigur, nu-i lipsise. Era pentru prima oară cînd, avînd posibilitatea, lăsase să treacă trei zile fără să-i telefoneze soției lui. Cu siguranță că avea s-o facă mai tîrziu.

Invizibil, un avion trecu pe deasupra orașului. Pentru cîteva secunde, totul fu învăluit în zbîrnîitul suierător al *jet*-urilor, o pînză uriașă sfîșiată de un gigant; apoi sunetul rulă departe, înăbușit, tîrînd în urma lui o dîră de ecouri. Din nișele scobite ale hornurilor, din jgheaburi, se înălțară în zbor stoluri de păsări. Dădură un larg ocol pe deasupra acoperișurilor și apoi se reîntoarseră la cuiburile pe care le abandonaseră. De la niveluri mai înalte, din clopotnițe și de pe terasele acoperișurilor, alte păsări își luară zborul, înspăimîntate. În

întuneric, se auzeau strigăte care îi aminteau lui Valerio de straniile păsări migratoare care-și schimbau înfățișarea în timpul eternului lor zbor spre răsărit. Pe măsură ce se apropia de centrul orașului, mersul de-a lungul pasarelei devenea tot mai dificil ; era ora la care birourile se închideau și lumea se întorcea acasă.

Valerio continua să înainteze cu pași înceți. Cu tot mersul anevoios, sosi în piața cu adăpătoarea cu cel puțin o jumătate de oră mai devreme. La marginea pieței se înălța din apă un chioșc cu ziare, așezat pe piedestalul său luminos.

Valerio cumpără un ziar, o foaie locală care, ca oricare altă ediție de seară, avea pe prima pagină obișnuitele titluri cu litere de-o șchioapă. În seara aceea, anunțul senzațional era în legătură cu descoperirea unui corp adus la mal de maree. Un eveniment, se gîndi Valerio, care în orașul acela ar fi trebuit să fie oarecum normal.

Era și fotografia cadavrului și, într-un chenar, chipul victimei reprodus din buletinul de identitate. Din pagina ziarului, Emiliano Sagrès îl privea pe Valerio drept în ochi, surizător, cu coroana de păr în jurul craniului, cu chipul lui de șoarece.

Articolul relata :

„Corpul unui bărbat a fost găsit în zorii zilei de astăzi pe țărmul de la «Sacca del Casin degli Spiriti». Date fiind caracteristicile locului, se poate deduce că trupul nefericitului a fost adus de fluxul mareei în acea parte închisă a apei.

Cercetările au stabilit că moartea a fost provocată prin înecare. Este vorba de Emiliano Sagrès, un om de treizeci și patru de ani, cu domiciliul în Moncalieri, care se afla în orașul nostru din motive necunoscute încă.

Primele cercetări au fost făcute în hoteluri și pensiuni, dar respectivul nume nu rezultă să fi fost înregistrat. Identificarea a fost făcută datorită unui document aflat într-un portofel din plastic, împreună cu cîteva bancnote fără mare valoare. Există un amănunt ciudat : în momentul descoperirii cadavrului, omul avea pe el un halat de casă. S-au emis unele ipoteze : Sagrès

s-ar fi putut îndepărta de locul unde locuia din motive personale. fapt care nu pare prea plauzibil ; în zilele acestea cu maree înaltă, străzile nu-ți prea îngăduie o asemenea vestimentație. Sau poate că a fost aruncat deja mort în apele lagunei. Această ipoteză ar denota însă o lipsă de experiență : într-adevăr, oricine are de-a face cu mareele cunoaște și mecanismul care ar fi adus trupul spre oraș, mai cu seamă în această perioadă. După primele cercetări rezultă că decesul ar fi avut loc chiar în această noapte.

Nu este eliminată nici ipoteza sinuciderii. Oricum, pentru moment, ne aflăm încă în sfera ipotezelor. Sînt în curs expertize din partea secției criminalistice a poliției pentru a clarifica această moarte, un fapt de altfel destul de obișnuit în orașul nostru.

Macabra descoperire a fost făcută în dimineața aceasta de un trecător, care se ducea la lucru. Corpul plutea cu fața-n jos, în preajma zidului care delimitează parcul «Casin degli Spiriti», locuința lui Marcandrea Canal, celebrul personaj cunoscut în întreaga lume pentru multilaterala sa activitate.

Un corespondent al nostru a cerut să-i vorbească, dar majordomul său a spus că Marcandrea Canal e absent de cîteva zile și că urmează să se înapoieze în această seară.

Un amănunt : Emiliano Sagrès urma să împlinească mîine treizeci și patru de ani."

III

UN SCRÎNCIOB. Asta era senzația pe care o avea acum Valerio : că se găsea într-un scrînciob care-l purta de la o extremitate la alta în interpretarea contextului în care se afla, fără să aibă posibilitatea să capete o viziune obiectivă.

Acum mai era și moartea lui Emiliano Sagrès, care trebuia fie introdusă în explicațiile plauzibile, fie încadrată forțat în rîndul coincidențelor.

Vorbise cu Sagrès în noaptea precedentă, se despărțise de el în timp ce intra în camera lui să-și ia medicamentul, cu halatul îmbrăcat peste pijama, aceeași vestimentație pe care o purta cadavrul. Poate că ieșise imediat după aceea din cameră, nefiind hotărît să-și ia medicamentul direct din flacon, se învîrtise prin casă fără să-i ceară ajutor lui Martino, ca să nu deranjeze. O comportare incredibilă, dar compatibilă probabil cu personalitatea lui de impiegat. Poate intervenise o stare proastă neașteptată, căutase să ia o gură de aer la fereastră, căzuse. Moartea unui om putea să fie, fără nici o îndoială, explicată într-o mie de feluri, toate plauzibile și raționale. Numai că omul respectiv era Emiliano Sagrès, de care Valerio era legat, împreună cu Jacques Delsagre, prin aceeași zi de naștere și prin aceeași rădăcină a numelui. Și așa cum era prevăzut în tripticul artistului anonim, el plecase din această lume conform uneia din morțile lui Aloysius Sagredi.

Nu era necesar ca Valerio să revadă tabloul : interpretarea dată de pictor pentru a zugrăvi pe chipul lui Aloysius moartea prin înec condusese la o asemănare impresionantă cu Emiliano Sagrès : gura căscată în căutarea aerului alungea fața și scobea obrajii, iar șuvițele de păr lipite de craniu te făceau să te gîndești la botul unui șoarece.

Cu un gest mecanic, Valerio își lărgi nodul cravatei. Acum, printre coincidențe, se infiltrase moartea. O referire stranie îi trecu prin minte : Jung se gîndise la un sistem de coincidențe ca la o ordonare a realității, independent de principiul cauzal. În triptic el ocupa panoul din stînga, și era devorat de niște animale monstruoase. Ce animal ar fi putut să-i provoace moartea ? Unul din peștii aceia care săreau afară din apă, dar avînd niște dimensiuni enorme ? Sau vreo pasăre care, în una din transformările ei, devenea un monstru infam și îl ducea în cuibul său necunoscut, către răsărit ?

Încă o dată soluția îi apăru sub forma fugii. Chipul lui Emiliano Sagrès continua să-l fixeze zîmbitor din ziar, incredibil de viu, așa cum și-l amintea că era cu cîteva ore mai înainte.

Un chip veni să se suprapună, ascuns în parte de o fluturare de păr negru. Era Serena, care se apropiase de el în tăcere și-și strecurase în glumă capul între el și ziar, privindu-l de jos în sus.

„*Ciao*", zise Serena, continuînd să-l privească caraghios din poziția aceea. Apoi se ridică și-l sărută pe obraz.

Valerio se uită la fată cu o expresie absentă. „Scuză-mă, Serena". O sărută.

„Așadar ?" întrebă Serena. „Cum a mers ?"

„Nu știu, nu..."

Fata încruntă sprîncenele. „Ei, mă auzi ?"

„Da, sigur. Sînt puțin dezorientat, asta e tot".

„Atunci înseamnă că te-a dezamăgit Canal. Ce voia ?"

Valerio clătină din cap. „Nu l-am văzut încă. Se întoarce în seara asta, cel puțin așa mi s-a spus. Oricum, cred că nu mă mai interesează."

Zîmbetul dispăru de pe chipul fetei. „S-a întîmplat ceva ?"

Valerio îi întinse ziarul. Serena parcurse în grabă articolul. „E cineva pe care-l cunoști ?“

Valerio nu răspunse la întrebare. „Ascultă Serena“, spuse, „există în orașul ăsta blestemat vreun loc în care să poți să te așezi fără să-ți uzi fundul ?“

Serena izbucni într-un hohot de rîs. „Greu. Eu însă cunosc unul care ar putea să-ți convină. E uscat, ferit de ochi indiscreți și în același timp sub cerul liber. Și se stă și la căldură.“ Spunînd asta își trecu un deget peste fața lui Valerio, oprindu-și-l pe buzele lui. „Dacă te duc să vezi locul acela, ai să-mi spui ce s-a întîmplat ?“

Valerio consimți, cu un aer serios. „Foarte bine, să mergem.“

În timpul drumului Serena nu redeschise discuția. Nu-l întrebă nimic despre motivul respectivei comportări, și Valerio îi fu recunoscător.

Cînd traversară o zonă deosebit de luminată, Valerio scoase din buzunar cele două fotografii și, fără să spună nimic, i le întinse Serenei.

„Fotografia de la tragerea la țintă !“ exclamă fata. „Vrei să mi-o dai mie ? Mi-ar plăcea s-o am !“

„Poate n-ai văzut decît una“, zise Valerio și privi atent chipul fetei.

Serena zăbovi un moment, mai mult decît ar fi fost necesar, în aparență surprinsă. Apoi cercetă fotografiile. „Pe asta“, zise, indicînd-o pe cea făcută a doua în timp, „pe asta n-am văzut-o.“

„Într-adevăr, nu puteai s-o fi văzut, fiindcă a fost făcută cînd tu erai pe pasarelă să mă aștepți iar eu, în zăpăceală, nu ți-am arătat-o.“

„Ei“, zise Serena, „nu a fost chiar așa. Mă îndepărtasem, dar apoi am văzut că te pregăteai să mai tragi încă o dată, și atunci m-am apropiat, dar am rămas la oarecare distanță ca să nu te deranjez cînd aveai să ochești. După aceea, lumea ne-a despărțit și am ajuns la pasarelă înaintea ta. Poate că, privind cu atenție, ar trebui să fiu și în fotografia asta. Lasă-mă să mă uit mai bine.“

Valerio urmărea cu cea mai mare încordare cuvintele fetei. Putea să fie cum zicea ea, dar putea să fie și o justificare construită pe moment.

„Uite-mă", exclamă Serena. „Sînt, Valerio! Uite, între băieții ăștia doi, vezi? E neclară imaginea, dar cea de acolo sînt eu!"

Serena băgă de seamă că Valerio n-o urmărea.

„Oh, ei hai, Valerio! Pot să știu și eu ce ai?"

Tînărul ridică din umeri. „Nimic, m-a impresionat știrea aceea din ziar, asta-i tot."

„Atunci era cineva pe care-l cunoșteai."

„Da."

„Îmi pare rău. Sper că nu este o rudă."

„Cine știe", zise Valerio, ca și cum ar fi gîndit cu voce tare.

Fata îl apucă de braț, obligîndu-l s-o privească. „E ceva care-mi ascunzi și despre care nu vrei să vorbești. N-am să insist, dar, dacă pot să fac ceva pentru..."

Valerio ar fi vrut s-o ia în brațe și să dea uitării totul. „Ți-ar face plăcere să păstrezi tu fotografiile astea?" spuse el.

„Foarte multă." Zîmbetul reapăru pe buzele Serenei. „Putem să facem cîte o copie și în felul ăsta o să le avem amîndoi".

„Bine, ai grijă tu de asta." Și-i dădu fotografiile fetei, strecurîndu-i-le în buzunarul jachetei.

Serena avea același teanc de hîrtii și de dosare, ceea ce pentru Valerio fu un prilej să schimbe subiectul conversației. Fata îi arătă o foaie. „Desene. Completez partea de ilustrații la o lucrare despre Bizanț, dezvoltarea și influența artei bizantine. Este teza mea de licență pe care o pregătesc pentru o editură. De aproape trei luni cutreier orașul ca să copiez mozaicuri și bucăți de marmură. În monografie există o secțiune fotografică și o alta grafică. Pe cea fotografică am completat-o deja, dar nu mă prea mulțumește. Prefer să desenez."

Valerio asculta, dar fata își dădu seama că gîndurile lui erau în altă parte. „Vrei să trecem? Mie îmi place foarte mult."

Valerio se opri, cu mîinile înfundate în buzunare. O privi îndelung pe fată, drept în ochi, apoi o îmbrățișă, lipindu-și fața de părul ei. Ținea ochii închiși — atît de strînși încît vedea dansînd prin fața lor un nor de mici

puncte luminoase —, căutînd să îndepărteze tot ceea ce se întîmplase, tot ceea ce se întîmpla, și chiar și ceea ce se temea că ar putea să se întîmple.

Serena îi răspunse la îmbrățișare și Valerio îi simți mîna mîngîindu-i ușor ceafa.

„Valerio", zise fata, „spune-mi la ce te gîndești."

„Nu acum. Mai tîrziu, poate."

„Vino, să mergem în locul despre care ți-am vorbit. Ai să vezi, o să-ți placă."

„E casa ta, nu-i așa ?"

„Are vreo importanță ?"

„Nu, nici o importanță." Valerio se desprinse de fată și o luă de mînă. „Știi ceva ?" îi zise. „Poate o să-ți pară ciudat, sau retoric, cum vrei s-o iei, dar în momentul ăsta tu ești lucrul cel mai important pentru mine."

„Oh, oh, vă compromiteți, domnule. E mai bine să lăsați o portiță deschisă pentru o eventuală retragere neașteptată."

„Nu glumesc." Și în glasul lui exista o tonalitate care nu îngăduia nici o îndoială.

Cei doi își reluară drumul. Fîșia de umezeală de pe ziduri se lărgea treptat. Lapovița încetase, dar cerul era un lințoliu în întregime negru. Magazinele se închideau și pe străzi nu mai rămînea decît lumina slabă a felinarelor.

„Apa scade", spuse Valerio.

„Poate că mîine vom fi pe uscat."

„Dar unde o să se ducă toată apa asta ?"

„Se întoarce în lagună, de unde a venit."

„Și pe urmă se reîntoarce pe străzi. E ca o respirație."

„Asta e viața orașului. Dacă n-ar fi apa, orașul n-ar exista."

„Tu crezi în legende ?"

Serena nu răspunse imediat. „Nu există legendă care să nu aibă un miez de adevăr. Legendele nu sînt altceva decît adevăruri alterate, reordonate, adaptate."

„Dar în punctul de plecare, în faptul ieșit din comun de la care a pornit legenda, în acela crezi ?"

„Da, desigur. E de ajuns să dai la o parte tot ceea ce s-a construit împrejur. Dar tu simți o nevoie disperată să vorbești cu cineva, nu-i așa ?"

Valerio zîmbi, dar era un zîmbet silit. „E vina mea. Fiecare trebuie să stea la locul lui, să nu dea buzna niciodată pe domeniul altuia."

„Ce vrei să spui ?"

„Asta nu e locul meu."

„Dar, dacă nu greșesc, nu tu ai fost cel care a ales să vii aici. Ai răspuns unei invitații a lui Marcandrea Canal, nu-i așa ?"

„Într-adevăr. Dar nu mă gîndeam la asta. Mă refeream la hotărîrea de a trăi o paranteză în afara schemelor. Nu sînt făcut pentru asemenea lucruri, sînt, deja, prea îmbibat de concretețe, iar acum sufăr consecințele."

Serena nu răspunse. Scoase din buzunar o cheie mare și neagră cu un inel la un capăt, una din cheile acelea pe care Valerio le văzuse numai la anticari. Fata se opri în fața unei porți de intrare și introduse cheia în broască.

„Așteaptă, să aprind lumina." O simți înaintînd în întunericul acela absolut, apoi se aprinse un bec agățat de tavan și se trezi într-un coridor. Pavimentul era acoperit de vreo zece centimetri de apă, prin care se întrevedea un desen alcătuit din lespezi groase de marmură albe și negre.

Lipite de pereți se aflau două bănci cu spătare sculptate. Pereții erau lipsiți de tencuială și lumina gălbuie crea pe cărămizile roase de vreme și de sare o succesiune contorsionată de clarobscururi.

Pe laturile porții de la intrare erau fixate cutiile negre ale contoarelor pentru lumină și pentru gaz.

Serena înaintă spre capătul coridorului, și clipocitul apei stîrnea ecouri. „Să nu te miri de ce vezi", îl avertiză fata, fără să se întoarcă. „Cea mai mare parte din casele de aici sînt așa. Știi că încă mai există sonerii cu cordon ?"

„Cum adică ?"

„Un inel vertical în fața porții de la stradă, legat de un cordon pînă în interiorul apartamentului. Tu tragi de inel și cordonul face să sune clopoțelul în casă."

Valerio dădu din cap, zîmbind. „Încercați să opriți timpul. De ce ?"

„Ar trebui s-o știi, tu care ești atît de rațional. De ce să modifici un lucru care a atins maximum de funcționalitate? În timpul unui *black-out* soneria electrică nu funcționează, pe cîtă vreme clopoțelul cu cordon, da. El funcționează totdeauna și, dacă se strică, oricine poate să-l repare într-o clipă."

„Nu mă refeream la clopoțel, ci mă refeream la un anumit sistem de viață, la anumite manifestări atît de anacronice."

Serena ridică din umeri. „Încercăm doar să nu complicăm niște lucruri care sînt simple, și, în felul acesta, evităm cheltuială și nervi. Și căutăm să intervenim cît mai puțin posibil în mecanismele naturale."

„Ca fluxul și refluxul mareei."

„Exact. Și dacă anumite lucruri se manifestă într-un mod pentru noi de neînțeles, le lăsăm să meargă așa, fără să ne dăm osteneala să le înțelegem și fără să fim tentați, înțelegîndu-le, să le modificăm. Hai acum, și fii atent la trepte, cîteva sînt ciobite."

În capătul coridorului se deschideau două uși arcuite, una în fața celeilalte. Serena se îndreptă către cea din stînga. O scară destul de largă, și purtînd încă semnele unei vechi demnități, urca în rampe.

Valerio numără douăsprezece rampe și, la sfîrșit, respira greu. „Nici măcar nu poate fi vorba de vreun ascensor, nu-i așa?"

„Nici măcar nu poate fi vorba, dar nu din cauza mea", spuse fata. „Ți-e foame?"

„Nu."

Cea de-a douăsprezecea rampă se termina în fața unei uși cu geamuri. Serena o deschise, folosind o cheie de același tip cu cea deja folosită, dar de un format mai redus.

În fața ochilor lui Valerio se ivi un interior cu totul deosebit de ceea ce își imaginase. Se afla într-un antreu lung de circa patru metri și lat de doi. Un divan era așezat lîngă un perete pe care îl ocupa aproape în întregime. În fața lui era o oglindă, un cuier și o masă cu două scaune.

„Agață-ți aici haina", spuse Serena scoțîndu-și jacheta și atîrnînd-o în cuier. Tavanul era jos și înclinat,

de culoare roșie. Serena se așează pe un colț al divanului ca să-și scoată cizmele.

Valerio o ajută și îi luă picioarele în mîini, frecîndu-i-le. „Ți-e frig ?“ întrebă el.

„Puțin, dar acum o să ne încălzim. Haide, scoate-le și tu pe ale tale.“

„Dar...“

„Nu te formaliza, stai fără cizme ; dacă vrei pot să-ți dau o pereche de *sampan*.“

Antreul dădea într-o altă cameră, aparent de aceleași dimensiuni cu prima. Prin golul ușii, Valerio zări o masă cu hîrtii și cu tot felul de instrumente pentru desen și pictură. Lîngă o ferestruică pătrată se aflau cîteva rafturi pline cu cărți. În partea opusă, un mic lavabou, un frigider și o incredibilă sobă cu lemne.

Și tavanul camerei aceleia era înclinat, însă era de culoare galbenă. În peretele din față, o ușă închisă ducea, evident, către o a treia cameră, poate dormitorul.

Nu părea să mai existe camere laterale, în afara celor trei, una în continuarea alteia.

Un lucru care-l frapă imediat pe Valerio fu senzația de ordine și de perfecțiune care emana din orice detaliu.

„Locuiești singură ?“ întrebă.

„Da. O mansardă pe care am aranjat-o pentru necesitățile mele. E foarte sus și totdeauna e plină de lumină. Îmi place foarte mult. Nu aș părăsi-o nici pentru palatul lui Marcandrea Canal.“

„Îmi place și mie foarte mult. Ziua trebuie să fie splendid să privești afară.“

„Pot chiar să și ies. Am făcut o ieșire în partea cealaltă, și vara merg să învăț pe acoperișuri. Există o terasă nefolosită, aparținînd unei familii care a părăsit apartamentul de mulți ani, și mă întind acolo ca să citesc sau să fac plajă. Pot să stau complet goală, dacă vreau, căci nu există nici o fereastră mai înaltă primprejur.“

Valerio examină camerele și, pe măsură ce interiorul lor i se revela în detalii, încerca o senzație de căldură și de intimitate. Dar mai exista încă un impuls, aproape imperios, care creștea în el ca marcea, impulsul imperios de a se întinde alături de Serena și de a face dra-

goste cu ea, de a-i regăsi trupul ca în noaptea aceea, pe marmura bisericii desacralizate.

Serena continua să vorbească despre lucrările de amenajare ale mansardei și căuta într-o debara niște sandale pentru Valerio. „Uite, pune-ți astea. Trebuie să te adaptezi puțin."

Valerio își scoase și haina și o agăță în cuier, o tulpină prelucrată din care plecau mici brațe șlefuite.

„Îți place?" întrebă Serena, observînd că Valerio examina obiectul. „E din măslin. L-am adus de la Cortona. Se afla în camera mea de hotel și mi-a plăcut de cum l-am văzut. Am făcut ce-am făcut și am reușit să-l iau cu mine. Problema a fost cum să-l transport pînă aici. Nu este cum sînt cele moderne, care se desfac în bucăți și poți să le bagi într-o geantă. Asta e o piesă unică, numai brațele i le poți desface. Ai văzut desenul lemnului? Măslinul e fantastic, parcă-i pictat, nu găsești?"

Valerio nu mai acorda acum prea multă atenție cuierului, o privea pe Serena care, în timp ce vorbea, își scotea pulovărul, șosetele de lînă, își desfăcea fusta.

„Acum aprind focul în sobă, e un frig groaznic aici..." spuse fata, și își scoase și bluza. Valerio vedea trupul acela pentru prima oară. Îl simțise între brațele lui, îl posedase chiar, dar acum îl vedea. Era un trup minunat, zvelt, suplu și puternic, dădea senzația de viață și de sănătate.

Dintr-un colț, Serena își luă un halat și-l îmbrăcă, legîndu-l strîns la mijloc.

„Ia măcar un ceai cu biscuiți", îi zise, în timp ce băga lemne în sobă.

„Spune-mi, te rog", întrebă Valerio, „unde ai mai găsit și soba aceea?"

Serena rîse. „O altă achiziție de călătorie. Dar nu de atît de departe cum a fost cu cuierul. E de la noi de la țară, dar pe asta am pus să mi-o aducă. Prea e grea. Nu e o splendoare? Și ai să vezi ce căldură face în cîteva minute!"

Pe suprafața rotundă a sobei, fata puse un ceainic. Apoi așeză pe masă două cești cu tot ce trebuia pentru ceai și o cutie cu biscuiți.

„Serena", spuse Valerio, „vrei să facem dragoste?"

Fata se opri din activitatea ei pentru a-l privi, și zîmbi. Închise ochii pe jumătate și făcu semn afirmativ cu capul. „Mai tîrziu însă, după ce gustăm ceva și după ce ai să-mi vorbești despre problemele tale. E vorba de omul acela găsit înecat, nu-i așa? Cînd te-am întrebat dacă l-ai cunoscut mi-ai răspuns evaziv. Era cineva care avea de-a face cu activitatea ta?"

„Într-un anumit sens. Fusese chemat de Marcandrea Canal."

„Și el?"

„Da, am fost chemați trei. Pe ceilalți doi i-am întîlnit în casa lui Canal, și nici unul nu cunoștea motivul invitației. Nimeni dintre noi nu are nimic comun cu preocupările lui Canal; închipuiește-ți, cel care a murit era un impiegat de la poștă. Ce poate să găsească un personaj ca Marcandrea Canal la un impiegat de la poștă? Iar celălalt este un armator din Zürich, sau ceva similar, un tip capricios și mereu aferat."

Serena se așezase lîngă Valerio și îl observa cu atenție în timp ce vorbea.

„Există numai două trăsături care ne apropie", continuă Valerio, „data nașterii și rădăcina numelui. Ne-am născut toți trei în aceeași zi a aceluiași an și numele noastre sînt Sagredo, Sagre și Delsagre."

Serena dădu din cap și zîmbi. „Ei, dacă asta e tot, nu mi se pare prea tragic. Cunoști faima lui Canal, poate că face niște cercetări din cine știe ce motiv și-o fi vrînd să adune cîteva persoane cu care să fie în măsură să colaboreze."

„Și moartea lui Sagrès?"

Serena ridică din umeri. „Tu nu ești de aici și te minunezi. Dacă ai ști cîtă lume moare înecată într-un an... Și-apoi, ziarele de seară... știi, umflă faptele, ca să se vîndă."

„Cu puțin înainte de a muri mi-a cerut o linguriță ca să-și ia medicamentul."

„Ei vezi, poate că i s-a făcut rău."

„Dar se afla în casa lui Canal, nu pe stradă. Și cînd l-au găsit mai purta încă halatul de casă și pijamaua."

„În două zile totul se va lămuri. Totdeauna e așa." Serena se ridică și luă ceainicul de pe sobă. Vărsă apa aburindă în cești. „Lapte sau lămîie ?"

„Lămîie."

„Mi se pare că te lași impresionat de prea puțin, dacă e vorba numai de asta. De acord că atunci cînd i se întîmplă un fapt tragic unei persoane care-ți este aproape, faptul capătă un aspect cu totul deosebit, dar, în sfîrșit..."

„Ai fost vreodată la „Scuola di S. Rocco" pentru studiile tale artistice ?"

Serena îl privi și i se vărsă puțină apă din ceașcă „Și asta ce legătură mai are, te rog ?"

„Ai fost vreodată acolo ?"

„Ei da, de mai multe ori."

„Îți amintești de un triptic pictat de un anonim care..."

„Tripticul celor trei morți !"

„Întocmai. După tine, chipul de pe panoul din stînga cu cine seamănă ?"

Serena așeză încet ceainicul pe masă, încercînd să-și reamintească. „Nu știu, nu-l am prea bine în minte, însă... așteaptă o clipă..." Și scoase un volum de pe una din etajerele de lîngă ferestruică. Îl răsfoi cîteva momente și puse degetul pe o reproducere care ocupa o pagină întreagă. „Uite-l aici".

„Dă-mi să văd". Tripticul se afla sub ochii lui Valerio, și inima lui își acceleră bătăile.

„Există și detaliile", adăugă Serena și întoarse pagina. Erau detaliile celor trei chipuri ale lui Aloysius Sagredi.

„Acum uită-te bine la chipul ăsta", zise Valerio, „și spune-mi dacă îți amintești de cineva." Aștepta cu sufletul la gură ca fata să identifice trăsăturile somatice.

Serena clătină din cap. „Nu știu. Nu, chiar nu-mi vine în minte nimeni."

„Dar nu vezi că sînt eu ?"

Serena rămase o clipă cu ochii la el, apoi își duse mîna la gură și izbucni într-un hohot de rîs. „Tu... acela ? Dar tare ești prost ; ce vezi tu din tine în chipul acela ?"

Valerio închise cartea. „Bine."

Fata îi puse o mînă pe braț. „Spune, nu cumva te-ai supărat ? Totuși, nu poți să pretinzi că te vezi în tabloul acela."

„Esențialul e", zise Valerio cu o voce slabă, „că tripticul acela reprezintă cele trei morți ale lui Aloysius Sagredi și, întîmplător, rădăcina numelui este aceeași, iar cel din dreapta are același chip de șoarece ca al lui Emiliano Sagrès care a murit înecat, exact ca în tablou..."

Serena își aprinse o țigară. „Dacă am înțeles bine, tu ai pus în legătură moartea omului aceluia cu potrivirea numelui și cu tripticul. Și poate chiar figura din centru ți se pare asemănătoare cu a celuilalt individ invitat de Canal, cel din Zürich."

Valerio nu răspunse. Luă o țigară din pachetul Serenei și o aprinse. Ochii lui erau ațintiți asupra cești cu ceai.

„Și silogismul ar putea să fie completat", contină Serena, „cu faptul că sfîrșitul tău este deja prevăzut. Cum moare cel din stînga ?"

„Sfîșiat de niște animale imunde."

„Întocmai."

Urmă un lung moment de tăcere, în timpul căruia Valerio evită privirea Serenei.

„Asta voiai să-mi spui ?" întrebă în cele din urmă fata.

Valerio se ridică și se apropie de ferestruică, îndepărtă perdelușele și privi afară. „Știu, este caracteristic lucrurilor lipsite de concreteție. Cînd este vorba de un lucru bine determinat, îl dai încolo și nu mai există nici o îndoială : dacă e sau nu e. Cu insesizabilul însă e altceva. Cu ceea ce ne scapă, cu ceea ce, în cea mai mare parte, este numai senzație, problema se pune altfel. Și își schimbă aspectul după felul în care trăiești respectiva senzație, în funcție de felul cum o relatezi prin intermediul unei vorbiri care e limitată, sau în funcție de momentul și de ambianța în care o discuți. Și poate să devină ceva de-a dreptul banal."

Serena se apropie de el, îi încercui umerii cu brațele. Valerio îi simți apăsarea trupului, și numai datorită unui efort nu se întoarse cu fața spre ea.

„Să nu crezi că nu te înțeleg", îi șopti la ureche Serena. „Eu trăiesc într-o ambianță în care ceea ce pentru alții e straniu, aici este normal. Aici basme și legende pot să coexiste cu realitatea."

„Și-atunci ?" întrebă Valerio, întorcîndu-se și privind-o drept în ochi pe fată. „De ce nu admiți că tot ceea ce trăiesc eu ar putea fi explicabil în cheie fantastică ?"

Serena își încrucișă brațele în jurul trupului și ridică din umeri. „În cazul ăsta, nu există decît o soluție."

„Adică ?"

„Renunță la Marcandrea Canal."

Valerio oftă. „Dacă ai ști de cîte ori m-am gîndit la asta... Dar după aceea toată povestea mi se înfățișa sub un aspect deosebit și înceroam chiar un fel de emoție, gîndindu-mă cum o să se sfîrșească. E ca un scrînciob care mă poartă de la o extremitate la alta."

Serena luă cețile și le puse în chiuvetă.

„Nu pot să hotărăsc în locul tău. E o hotărîre pe care trebuie s-o iei tu singur. Aici poți să te consideri ca la tine acasă. În mansarda asta poți să-ți găsești siguranța în fața realității", continuă Serena. „E tot ceea ce pot să fac, să-ți ofer un refugiu în fața iluziilor."

În cîteva clipe fata pusese obiectele la locul lor și interiorul își reluase aspectul curat și ordonat care-l frapase pe Valerio chiar din primul moment. Mișcîndu-se Serena părea să execute un dans, un ritual ; cauzalitatea obiectelor și a poziției lor era în realitate numai aparentă. Și dezordinea foilor de pe masă nu era haotică, ci exprima o logică pe care Valerio, cu toate că era străin de activitatea fetei, nu putea să nu o remarce.

Trecînd pe lîngă el, Serena îndreptă, cu o lovitură ușoară a mîinii, perdeaua de la fereastră, pe care Valerio o lăsase fără voia lui deranjată ; eliminarea acelui amănunt de imperfecțiune, care fusese mai întîi perceput, fără să fie însă individualizat, readuse interiorul la o ordine totală.

Serena își dădu seama că gestul ei fusese observat.

„Mă privești sub aspectul meu de gospodină ?"

„Nu e adevărat că aici mă aflu la adăpost de iluzii", răspunse Valerio.

Fata îl privi întrebător.

„Există o ordine ca la carte", continuă Valerio. „În primul moment pare o locuință tipică de student, care nu acordă importanță felului cum își pune lucrurile, dar în realitate nu este așa, ci dimpotrivă."

„Îmi place ordinea", spuse Serena, și vorbi pe un ton care lui Valerio i se păru exagerat de serios. „Mă străduiesc din toate puterile s-o creez în jurul meu, și asta e strădania mea continuă. Dar e greu s-o obțin și s-o mențin. Există în anumite opere de artă, în care poți să găsești frumusețea pură, necontaminată de pasiuni, perfecțiunea detașată de lucrurile lumești. Asta e ceea ce caut, dar îmi dau seama cît de greu este."

„Poți să spui imposibil", remarcă Valerio, surprins de convingerea pe care o pusese Serena în cuvintele acelea, ca și cînd ar fi fost vorba de un concept de importanță vitală.

„Nu, nu imposibil", replică fata. „Din moment ce ordinea există, ea poate fi descoperită ; numai că este atît de ascunsă și de sufocată de tot ceea ce ne înconjoară, încît marea dificultate constă în a o scoate la lumină."

„Ai vorbit despre pasiune ca despre o contaminare a ordinii. Nu-mi pari prea consecventă. Comportarea ta în ce mă privește..." încercă să glumească Valerio.

„Desigur, eu nu sînt perfecțiunea", rîse fata. Se apropie de el și, punîndu-i mîinile pe umeri, își apropie buzele de urechea lui. „Vino, vreau să-ți arăt cît de greu este să elimini pasiunile, acelea care fac totul să se prăbușească." Și luîndu-l de mînă îl conduse spre ușa care rămăsese închisă.

Și camera aceea era cam de aceleași dimensiuni cu celelalte două. Avea un pat jos, de două persoane, cu o cuvertură cu imprimeuri vag incașe. Un covor gros acoperea în întregime podeaua. Pereții erau îmbrăcați în lambriuri din lemn, ceea ce făcea interiorul și mai intim.

O fereastră mică, pătrată, la fel cu cea din camera precedentă, lumina încăperea ; în momentul acela însă ea era doar un patrulater negru. Lumina venea de la o lampă cu picior, așezată într-un colț. În afară de un scrin și de un *puff*, interiorul mai cuprindea și cîteva

mici tablouri agățate pe pereți și o oglindă cu rama din lemn aurit.

Dar ceea ce îl frapă cel mai mult pe Valerio era tavanul. Era în întregime acoperit cu niște pînze întinse de la o extremitate la alta a camerei, și prinse în așa fel încît creau o serie de valuri.

„E foarte frumos", murmură Valerio.

Serena îl făcu pe Valerio să se așeze pe pat și veni și ea alături. Fără să vorbească, îl mîngîie pe păr, abia atingîndu-l cu mîna, și ochii ei negri căpătaseră o profunzime pe care Valerio nu o mai văzuse pînă atunci. Simți că se pierde în ochii aceia, și lumea începu să pălească, să se-ncețoșeze, și-i rămase numai conștiința că se află alături de fata aceea minunată, într-o cochilie suspendată.

Reuși să-și potolească bătăile inimii, care înnebunise parcă, și să prelungească deliciul acela sărutîndu-i buzele, fața și gîtul pe care Serena i le oferi atunci cînd își dădu capul pe spate sprijinindu-se de pernă.

Și pe urmă Valerio se întinse alături de trupul ei puternic și zvelt, tare și fraged, și flexibil și atît de docil în mîinile lui. Halatul se desfăcu, și nu mai există nimic care să-i despartă.

Pletele negre ale Serenei contrastau cu albeața pielii și subliniau cu lungimea lor liniile gîtului, ale umerilor și ale sînilor, sau biciuiau neașteptat chipul lui Valerio în momentele cînd numai patima era cea care domina.

„Serena...", murmură Valerio, „Serena... acum..."

Dar Serena se retrase. „Așteaptă", zise cu voce slabă și stinse lampa cu picior.

„Nu, vreau să te văd... de ce nu mă lași să te văd ?"

Serena nu răspunse. Se ridică din pat și se apropie de un colț al camerei.

Valerio privea trupul Serenei, acum abia vizibil în lumina care se strecura din cealaltă cameră. Era un trup alcătuit din umbre și nuanțe, o statuie vie. Valerio simți un mare gol în ființa sa, o durere fizică aproape, care se răspîndea peste tot cu iuțeală, și începu să tremure nemaiputînd s-o îndure.

„Dumnezeule...", gemu Valerio. Se ridică apropiindu-se de fată, ca să-și satisfacă impulsul acela cu neputință acum de înfrînat.

„O clipă", șopti Serena și desfăcu un șiret.

Un vînt invizibil începu să agite valurile tavanului, care se adunară unele peste altele, suprapunîndu-se, și se strînseră la o extremitate a camerei. Tavanul devenise un mozaic de sticlă, prin care se filtra slaba luminozitate a cerului. Noaptea era fără stele, dar fosforescența fondului era de ajuns ca să îmbrace camera într-o întunecime transparentă, și Valerio se trezi într-o lume a cărei existență nici n-o bănuise. Privea spațiul acela întunecat de deasupra lui și bănuia norii învolburați și stelele de deasupra lor, și mica încăpere fu deodată proiectată în infinit.

Simți lîngă el prezența Serenei, spatele atins de niște sfîrcuri tari și fu înconjurat de brațele ei care-i zăboviră pe umeri și coborîră apoi mîngîindu-i trupul de-a lungul șoldurilor pînă la pîntec, și simți prelunga, nervoasa coapsă a Serenei care-l încleștă într-o lentă mișcare cuprinzătoare, ca într-un dans, și apoi regulile jocului se confundară...

Valerio avea ochii plini de întunecimea cerului și de cea a pletelor Serenei și, copleșit, lăsă ca trupul fetei să coboare lent unindu-se cu al lui.

Timpul începu să se dilate. Doar mai tîrziu își dădu seama Valerio că timpul se dilatase efectiv și, chiar și atunci cînd se dăruise în întregime Serenei, orgasmul continuase într-o dimensiune în afara realității, și-ar fi putut s-o iubească în continuare pînă cînd gîndul morții ar fi început să-l bîntuie, și încă, chiar dacă de pe buzele Serenei îi ajungeau suspine care păreau un geamăt. „Te rog... Valerio... te rog... ajunge..."

Timpul reîncepu să aibă o semnificație mult mai tîrziu. Valerio fu cuprins de fiori și acoperi trupurile lor goale cu cuvertura cu imprimeuri incașe.

Serena ațipise și, cînd simți cuvertura deasupra ei, se ghemui strîngîndu-și picioarele lungi în jurul trupului lui Valerio. Apoi ațipi din nou.

Valerio îi înconjură umerii, îi îndepărtă șuvițele de păr de pe ochi și văzu că surîdea. O sărută și se lăsă purtat, uitînd de sine, în lumea aceea fermecată.

Stelele se rotiră, invizibile, deasupra norilor negri De afară răzbătea cîte un sunet al nopții, zgomotul pașilor din fisurile adînci care înconjurau casa, zumzetul unui motor îndepărtat. Din cînd în cînd se auzea din înalt țipătul unor păsări ciudate. Dar sunetele acelea nu făceau altceva decît să exalte tăcerea, care domina ineluctabilă. Orașul părea mort, dizolvat în spațiu.

Într-o paranteză a conștiinței, în timpul nopții, Valerio se gîndi că poate se îndrăgostise de Serena. Dar poate nu era iubire, poate era numai o pasiune, declanșată de extraordinara feminitate a fetei aceleia. Apoi, cu timpul, totul avea să eșueze în *routine*, temperat de problemele cotidiene, de neînțelegeri. Nu, cu timpul totul avea să se deterioreze, inevitabil, și cu Serena. Așa cum era scris în ordinea lucrurilor. Ceea ce apărea drept perfecțiune era sortit să se degradeze cu timpul, și gîndul acesta îi readuse în minte cuvintele Serenei privitoare la ordine și la perfecțiune.

Numai în anumite opere de artă, spusese. Dar mai spusese și că operele acelea de artă erau perfecte fiindcă erau detașate de pasiuni, necontaminate de ele.

Iarăși îl cuprinse toropeala.

Cînd se trezi din nou, avea gura arsă de sete. Se desprinse încet de Serena și se ridică să bea puțină apă Își puse pantalonii și se duse în camera de alături, avînd grijă să închidă ușa după el, ca lumina să n-o deranjeze.

Bău apă, lăsînd-o să-i alunece încet și rece pe gît. Apoi se așeză, înviorat, și-și aprinse o țigară. Orice lucru din jur o reflecta pe Serena. La gîndul acesta, trupul lui reacționă, și făcu un mare efort ca să nu intre înapoi în cameră, să facă iar dragoste cu ea, așa, amețită de toropeală și de oboseală cum era.

Prin contrast, începu să se gîndească la ce aveau să-i aducă zorile, și amintirile zilelor acelora îl năpădiră din nou. Trebuia să se hotărască. Poate că Serena avea dreptate, el nu avea nici o legătură cu tabloul acela. Ne vedem întotdeauna altfel decît sîntem în realitate.

Reluă cartea de artă și o răsfoi pînă ajunse la detaliul tripticului. Căută să privească trăsăturile acelea somatice cu spirit obiectiv și critic. Într-adevăr, Serena s-ar fi putut să aibă dreptate, dar ceva era totuși.

Citi notele din josul paginii. Izvoarele erau incerte, atribuind opera școlii unui maestru sau a altuia. Chiar și originea legendei nu era studiată în profunzime. Valerio era pe punctul de a închide volumul, cînd o notă de la sfîrșitul studiului critic îi atrase atenția. Mai exista încă o operă care reprezenta tot cele trei morți ale lui Aloysius Sagredi, atribuită aceluiași pictor anonim. Această a doua operă era proprietatea unor particulari și făcea parte dintr-o colecție pusă la dispoziția publicului. Era vorba despre colecția De Michiel din Santa Croce, numărul 9733. I se păru că văzuse numărul acela anagrafic deasupra porții casei Serenei.

Cu puțin mai înainte, scrînciobul ajunsese la punctul cel mai înalt al balansului : fusese paranteza ucronică realizată cu Serena. Acum balansul fusese reluat și reîncepeau elementele de nesiguranță. Trebuia să verifice dacă numărul acela anagrafic corespundea chiar casei în care se afla acum.

Privi în jur, neștiind de unde să înceapă. Îi veniră în ajutor revistele pe care le primea Serena pentru studiile ei. Pe respectivele banderole se afla numele ei cu adresa : era „Santa Croce 9733". Așadar, tabloul se afla în subsolul casei aceleia.

Valerio bău un alt pahar cu apă și apoi ieși. Scările erau întunecate, dar rampele cu trepte se vedeau destul de bine, poate din cauza unei surse luminoase care provenea de la etajele inferioare.

Își dădu seama că-și uitase sandalele, dar nu se sinchisi de faptul că era desculț. În realitate era aproape gol, din moment ce avea pe el numai pantalonii, dar nu-i era frig, ci, dimpotrivă, aerul avea căldura blîndă a primăverii, lucru oarecum ciudat de vreme ce, cu cîteva ore doar în urmă, ajunseseră acasă înghețați.

Dar era vorba de senzații pur epidermice, pe care creierul lui de-abia le înregistra, atent la niște senzații mai concrete.

Coborî cîteva rampe de scări, trecînd prin fața unor uși închise prin care străbăteau doar întunericul și tăcerea. Sub picioarele goale, scările erau alunecoase din cauza umezelii care transpira din pietrele îmbibate, de secole, cu sare.

Ajunse la ultima rampă, cea care dădea în coridor și, deodată, văzu omul. Simți că inima îi sare din piept cînd zări silueta ghemuită, atît de neașteptată. În perete se deschidea un fel de nișă, scobită la un metru înălțime față de planul scării. În nișă se afla un om pe un scaun. Ședea pe el călare, cu brațele încrucișate pe spătar și cu bărbia sprijinită în mîini.

Figura îi era indistinctă în semiobscuritatea imobilă.

Valerio se opri să-l cerceteze pe omul respectiv și nu reuși să înțeleagă dacă acesta îl observase sau dacă dormea.

Hotărî să-și continue drumul, dar, cînd fu la nivelul nișei, omul înălță capul și-l privi. Avea un păr alb, des, care îi cădea în șuvițe peste frunte și urechi. Purta un costum negru și pe reverele hainei se aflau două petlițe albe.

Cei doi se priviră îndelung, Valerio sprijinit de perete, bătrînul pe scaunul lui din nișă.

„E prea devreme", zise bătrînul.

„Prea devreme ?" repetă prostește Valerio.

„Orarul este de la opt treizeci. Dar, fiindcă sînteți dumneavoastră... mergeți, puteți merge."

„Mă cunoașteți ?"

Bătrînul dădu negativ din cap.

„Și atunci de ce mă lăsați să trec ? Și unde ar trebui să merg ?"

Bătrînul zîmbi, sau cel puțin i se păru lui Valerio prin întuneric că zîmbea.

Valerio întrebă din nou. „Ce faceți acolo înăuntru ?"

„Îmi fac serviciul. Aici e locul meu de muncă."

„Ce fel de muncă ?"

„Paznic. Mergeți la Galerie, nu-i așa ? Eu sînt paznicul Galeriei. Nu vă pun să plătiți biletul pentru că sîntem în afara orelor de program, și-n plus vă las să treceți și fiindcă sînteți singur. Dacă ați face parte din

acele îngrozitoare grupuri de turiști, ar fi altceva, v-aș trimite din nou sus."

„Poate că nu mă îndrept către Galerie."

„Și unde vreți să mergeți în direcția asta? Pe aici nu se merge decît la Galerie."

„Dar eu am mai urcat scările astea ca să merg la ultimul etaj, am intrat prin poarta de la stradă și am traversat coridorul."

Bătrînul clătină din nou din cap. „Nu, nu, ați greșit. Dar nu-i greu cu întunericul ăsta. Nu sînteți singurul, știți? Dacă ați ști cîți vor să iasă și nimeresc în partea asta. În orice caz, ca să mergeți la Galerie, acesta e singurul drum."

„Și dacă aș vrea să ies afară, pe ce drum ar trebui s-o iau?"

„Înainte de rampa asta de scări există o bifurcație. Ca să ieșiți, trebuie mai întîi să coborîți pe acolo."

Valerio era sigur că nu văzuse nici o bifurcație. În orice caz era inutil să continue discuția respectivă.

„Ascultați", îi zise el bătrînului, „printre tablourile expuse se află și..."

„Desigur", îl preveni bătrînul. „Și dacă vreți să-mi știți părerea, e mai bun decît opera expusă la «Scuola di S. Rocco», chiar dacă aceea este considerată cea definitivă."

Valerio nu știa ce să spună.

„Ați văzut lucrarea expusă la «Scuola»?" întrebă bătrînul. La răspunsul afirmativ al lui Valerio, bătrînul conchise: „Atunci o să puteți face o comparație. Și-o să-mi spuneți părerea dumneavoastră la întoarcere. Eu sînt în permanență aici."

Valerio își continuă drumul. Paznicul își sprijini din nou capul pe brațe și continuă să se odihnească. După cîțiva pași, Valerio se întoarse, dar silueta se mistuise acum în pata neagră a nișei.

Coborî ultima rampă de trepte și pătrunse într-o sală vastă, pe care o recunoscu imediat datorită coridorului pe care îl cunoștea deja. *Bătrînul acela trebuie să fie ramolit*, se gîndi. *Ce-o fi însemnat povestea aceea cu bifurcația care se deschide pe scări?*

Apa dispăruse, în sfîrșit, și pe pavimentul în pătrate albe și negre rămăseseră doar cîteva pete de umezeală. În peretele din față se deschidea cealaltă ușă cu arcadă, pe care Valerio și-o amintea foarte bine. Alături, era agățat un anunț, cu cîteva cuvinte scrise cu negru, pe care, de la distanța respectivă, nu reușea să le descifreze. Se apropie ; era o mînă strînsă, cu arătătorul îndreptat spre interior, și un cuvînt : „GALERIE". Mai înainte, cînd intrase cu Serena, nu remarcase inscripția aceea. Și nu remarcase încă un lucru curios : că scările, în loc să urce, coborau în subsol. Și, pe de altă parte, așa trebuia să fie, dat fiind că Galeria se afla într-o pivniță.

Valerio începu să coboare. Mai era un amănunt pe care nu izbutea să și-l explice : pînă cu puțin înainte, locul acela trebuia să fi fost în întregime inundat, fiindcă și pe coridor fuseseră cel puțin zece centimetri de apă.

După ce coborî două rampe, începu să se întrebe la ce adîncime se aflau temeliile caselor. Auzise vorbindu-se de palafite, de imensele păduri de trunchiuri de copaci pe care fuseseră înălțate temeliile orașului.

Pereții asudau, și un mușchi des și verzui acoperea pietrele măcinate de secole. Tavanul, uneori, dădea impresia de tunel. Vizibilitatea era asigurată de rare lămpi cu ulei agățate de pereți și care răspîndeau o lumină slabă, gălbuie.

Din cînd în cînd, Valerio trecea pe lîngă niște uși mici, pe care încerca să le deschidă dar care se dovedeau întotdeauna încuiate. Poate că era vorba de o rețea de galerii ramificate pe sub lagună, și care lega diferite puncte ale orașului. Un soi de catacombe construite în trecut din motive misterioase, și acum părăsite, sau folosite numai parțial de cîțiva bogătași excentrici.

Valerio era sigur că, dacă ar fi cercetat, ar fi descoperit și în subteranele casei Canal prezența unor galerii care comunicau, în mod sigur, cu cele pe care le parcurgea el acum. *Poate, cu ajutorul unui plan, aș putea să ies direct în casa lui Marcandrea Canal,* se gîndi Valerio.

În timp ce cobora, apariția unei mari draperii roșu-închis, care ascundea o parte a peretelui, îl făcu să se oprească din drum. Draperia cobora din tavan pînă la

pământ. Nu avea nici un ornament care să-i justifice prezența ca obiect decorativ. Valerio era nehotărît dacă să-și continue drumul sau să vadă ce ascundea draperia aceea. O apucă de un colț și-o ridică încet. Se întrezări o lumină palidă, apoasă. Ridică mai mult draperia și, în cele din urmă, dintr-o smucitură, o îndepărtă cu totul.

În locul acela, zidul de piatră era întrerupt și porțiunea peretelui era înlocuită cu o mică placă de cristal. Prin ea se vedea limpede grosimea peretelui, fără îndoială de peste un metru, devenit acum o adevărată stîncă. Se afla oare într-o grotă submarină, legată de casa Serenei și de rețeaua de galerii ?

Sursa de lumină verzuie nu era vizibilă. Impresia imediată pe care o avu Valerio fu că privea într-un uriaș acvariu. Privirea lui putea să pătrundă pînă la o distanță de cîțiva metri, după care apa se tulbura și nu-ți mai îngăduia să distingi decît niște umbre vagi.

Dar ceea ce reuși Valerio să vadă distinct îl lăsă uluit : în fața lui se aflau rădăcinile orașului, cele despre care auzise doar vorbindu-se. O pădure de arbori uriași se întindea în toate direcțiile. Erau trunchiuri puternice, unele lîngă altele, în șiruri ordonate, cu spații regulate între un șir și altul, zeci de mii de coloane care alcătuiau baza celui mai mare templu care a fost construit vreodată.

Prezențele acelea imobile și titanice, scufundate de secole într-o tăcere lichidă, îl lăsară fără suflare. Se apropie de peretele de cristal și căută să vadă unde își aveau originea trunchiurile, dar nu izbuti să zărească decît linii verticale care se subțiau în perspectiva depărtării lor.

Scena era însuflețită de forfota continuă a peștilor și de alunecarea moale a unor alge foarte lungi, care urmau respirația eternă a mareelor.

Privelișteа aceea avea un efect hipnotic. Valerio trebui să facă un efort ca să lase jos draperia și să-și reia coborîrea.

Acum, la fiecare curbă a scărilor întîlnea cîte o draperie roșu-închis și scena se repeta, identică, numai că la nivele tot mai joase.

Și originea uriașelor trunchiuri care susțineau orașul tot nu se vedea.

Cu un gest automat își ridică brațul ca să vadă cît mai era pînă în zori, dar își dădu seama că lăsase și ceasul în camera Serenei. Trebuia să se bizuie numai pe intuiție. Paznicul îi spusese că Galeria urma să se deschidă la opt treizeci și că era încă prea devreme. Dar asta nu însemna nimic, pentru că, în momentul acela, putea să fie tot atît de bine și opt, și trei sau două.

Ceva mai tîrziu, dădu peste cel de-al doilea paznic. Îndepărtase obișnuita draperie, sigur că avea să se afle în fața pădurii abisale, cînd înaintea ochilor lui apăru o nișă întunecată, la fel cu cea care îl adăpostea pe primul paznic. Și aici stătea pe un scaun un bătrîn, numai că era vizibil adormit, fiindcă avea capul dat pe spate și un braț îi atîrna peste spătar. Respira greu, și Valerio coborî cu grijă draperia la loc.

De-abia își reluase însă coborîrea pe trepte cînd, din nișă, se auzi un glas puțin gutural : „Cine e ?"

Valerio se întoarse din drum și dădu iar draperia la o parte. „Îmi pare rău că v-am trezit", zise, „mă gîndeam că dau peste obișnuita fereastră."

„Păi n-ați văzut culoarea draperiei ? După dumneavoastră e roșie ?"

Omul purta un costum negru cu petlițe, dar, spre deosebire de colegul lui, era complet chel. În lumina slabă, craniul lui constituia unica pată luminoasă.

Valerio examină draperia. Într-adevăr, în loc de roșu-închis, era de culoare verde-putred, dar atitudinea bătrînului îl făcu să reacționeze. „Și de unde vreți să știu eu ! Nici măcar nu scrie «Paznic». Și de altfel e pentru prima oară cînd vin aici. Chiar, fiindcă acum tot v-ați trezit, cît mai e pînă ajung la Galerie ?"

Paznicul respira greu și încerca să se așeze pe scaun în așa fel încît să-și găsească din nou poziția comodă. „Galeria nu s-a deschis încă."

„Asta o știu, mi-a spus-o colegul dumitale. Dar dumneata n-ai răspuns la întrebarea mea."

„Arătați-mi biletul."

Valerio începu să-și piardă răbdarea. „Nu am, pentru că sîntem în afara programului", răspunse Valerio, adoptînd logica primului paznic.

Bătrînul nu răspunse, poate uimit de spusele tînărului. Care nu mai puse pentru a treia oară aceeași întrebare și lăsă iar să cadă draperia.

Nu făcuse însă nici doi pași, cînd auzi de după draperie vocea guturală. „Încă vreo sută de trepte!"

„Mulțumesc!" strigă, la rîndu-i, Valerio.

„N-aveți de ce. Și altădată să fiți atent la culori!"

Treptele nu erau o sută, ci mult mai multe. Valerio avu posibilitatea să privească prin alte șapte ferestre, dar priveliștea nu se schimba decît poate datorită formei peștilor. Numai la ultima fereastră văzu trunchiurile estompîndu-se către fund într-o vîltoare neagră, ca noroiul cînd e permanent agitat.

Dar rădăcinile orașului nu mai constituiau un obiect de mare interes pentru Valerio. Acum, înaintea lui se afla, în sfîrșit, intrarea Galeriei. Pe ușă, un panou scris de mînă anunța „GALERIE" și atîta tot.

Întunericul era aproape total, și numai din întîmplare observă Valerio draperia întunecată, întinsă de-a lungul peretelui din dreptul ușii. După ce se asigură că era de culoare verde-putred, tocmai se pregătea s-o ridice, cînd faldurile începură să se miște, și, la un capăt, se ivi o mînă care o dădu la o parte. Paznicul avea o cască cu cozoroc pe care era scris „PAZNIC". Ședea în obișnuita nișă, puțin mai înaltă decît celelalte, cam la doi metri distanță de podea. Își frecă ochii și-l privi pe Valerio, în tăcere.

„Se poate intra?" întrebă Valerio.

Paznicul îi făcu semn să deschidă ușa, după care lăsă să cadă draperia la loc și dispăru din fața ochilor lui.

Valerio apăsă ușor și ușa se deschise. De îndată ce fu dincolo de prag, se trezi într-o grotă. De formă vag circulară, părea una din încăperile pe care le vizitase cu ani în urmă în grotele de la Frasassi. Stalactite și stalagmite desigur nu existau, dar configurația pereților era o continuă aglomerare de excrescențe și depuneri stratificate care aveau aceeași aparentă moliciune

cu concreţiunile naturale ale subsolului, produse de acţiunea milenară a apei.

De jur împrejur erau atîrnate tablouri şi panouri, planşe explicative, măşti, arme vechi, cu forme ciudate. Aşezate pe suporturi metalice răspîndite prin încăpere, fără o ordine precisă, se aflau diverse obiecte de artă, de la vase la fibule, urne şi vitrine cu monede şi bijuterii.

Fiecare obiect era luminat de o sursă independentă de lumină, în aşa fel încît atenţia se concentra asupra piesei respective ; dar încăperea, în ansamblu, era cufundată într-o penumbră estompată.

Valerio nu zăbovi, ci căută repede tripticul care îl interesa. Îl identifică aproape imediat. Dimensiunile erau mai mult sau mai puţin aceleaşi cu ale tripticului expus la „Scuola di S. Rocco" şi, la prima vedere, părea chiar o copie. Dar, cu o tresărire a inimii, îşi schimbă imediat părerea. De pe pînză îl priveau chipurile lui Emiliano Sagrès, al lui Jacques Delsagre şi al lui însuşi. Nu putea fi nici o îndoială, erau chipurile lor fotografiate pe cele trei panouri, şi pe toate trei se citea teroarea în faţa unei morţi inevitabile şi înspăimîntătoare.

Odată depăşită buimăceala, Valerio băgă de seamă că alături de triptic se afla unul din acele microfoane cu înregistrarea explicaţiilor despre respectiva operă. Luă aparatul şi ascultă tot ce se spunea despre tablou, în speranţa că va avea o oarecare clarificare a misterului aceluia.

O voce feminină recita cu inflexiuni plăcute ceea ce Valerio aflase deja, atît din ghidul pe care îl citise la „Scuola di S. Rocco", cît şi din notele explicative din monografia Serenei.

Dezamăgit, Valerio îndepărtă microfonul ca să-l reaşeze pe suport, dar imediat îl apucă şi-l apropie din nou de ureche. *Speaker*-iţa începuse iar să vorbească. Putea fi repetarea automată a aceleiaşi înregistrări, dar tonul vocii i se părea altul. Şi, într-adevăr „...de adăugat la ceea ce s-a spus", rostea acum o voce masculină. Valerio nu reuşi să-şi reţină o exclamaţie.

„Da, acum merge mai bine", mai zise glasul. „Tocmai spuneam că aș avea ceva de adăugat. E vorba de legenda legată de această pictură, cunoscută de secole numai prin întreita moarte a lui Aloysius Sagredi și nu pentru adevăratul motiv care a determinat-o. Fii atent la ce ai să auzi, Valerio Sagredo, pentru că este ceva care te privește îndeaproape".

„Dar... asta e o înregistrare", murmură Valerio. „Nu poate..."

„Înregistrarea s-a terminat. Acum putem să vorbim."

Valerio privi prostește microfonul, ca și cînd ar fi vrut să-i dezvăluie personalitatea. „Nu-mi place genul ăsta de farse", zise sec, și repuse microfonul pe suport.

„E același lucru", continuă vocea, care acum venea din toate părțile sălii.

„Vreau să știu cu cine vorbesc!" exclamă tînărul, căutînd să-și păstreze cît mai ferm posibil tonul vocii.

„E normal, dar e cam greu de determinat."

„Arată-te. De obicei în spatele unei voci se află și un corp."

„Nu e întotdeauna așa."

„Atunci ce ești, un spirit? O fantomă?"

„Să spunem că sînt «Portavoce»."

„Portavoce a cui?"

„Această întrebare ne-ar duce prea departe, și nu avem prea mult timp. Dar o să înțelegi tu singur."

„Ce vrei de la mine, ce vreți cu toții? Ce am eu de-a face cu jocurile voastre, vreți să mă faceți să înnebunesc?"

„Nimic din toate astea. Nu-i vorba de nici un joc și de nici o intenție de a te face să înnebunești. Și acum ascultă. Legenda spune că la începutul timpurilor existau două forțe care încercau să pună stăpînire pe lumile în care se putea manifesta inteligența. În multe lumi nu apărea nimic care s-ar fi putut defini ca atare, și ele au fost abandonate destinului lor. În multe altele au apărut însă făpturi care gîndeau, și pentru ele au început cele două forțe să lupte, pentru a pune stăpînire pe deținătorii acelei gîndiri. În unele lumi, a învins o tabără, în altele, cealaltă.

Dar a existat o lume în care cele două forțe s-au aflat în luptă cu arme egale, și lupta a continuat o vreme atît de lungă, încît făpturile acelei planete au avut timpul necesar să se dezvolte și să devină stăpîni absoluți. Acest progres a avut loc sub influența celor două forțe care, în felul acesta, le-au condiționat în mod constant dezvoltarea.

Vei fi înțeles, desigur, că mă refer la Terra și la locuitorii ei, niște făpturi înzestrate cu facultăți mintale, din care faci și tu parte, care se formează absorbind în părți egale esența celor două forțe aflate în luptă."

Valerio se apropiase încet de un perete, își ținea mîinile apăsate pe stinca umedă și ochii ațintiți asupra tripticului, fiindcă acela era unicul obiect care-l privea și căruia, în mod inconștient, îi atribuia vocea care-i vorbea.

„Din acel atît de îndepărtat trecut", continuă vocea, calmă și într-un anumit sens liniștitoare, „existența celor două forțe potrivnice a constituit matricea a nenumărate legende, și nu numai legende. Din acel dualism și-a tras în mod practic originea omul pe care îl cunoaștem noi, nu în materialitatea lui, desigur, ci în facultatea evoluată a propriei activități. Pentru că orice gîndire concepută de rasa umană încă de la apariția ei pe Terra și orice gest care derivă din ea nu sînt altceva decît rezultatul permanentului conflict dintre cele două forțe. Istoria ființei umane nu a fost scrisă de om, ci de duplicitatea ireconciliabilă care l-a făcut să acționeze. Ființa umană nu a hotărît niciodată și nu a săvîrșit niciodată nimic în libertate. Acea trăsătură specifică pe care vă închipuiți voi că o aveți și care v-ar permite să luați hotărîrea finală, facultatea de a alege cum să acționați bine sau rău, conform unor practici și obiceiuri, adică ceea ce, altfel spus, denumiți atît de pompos liber arbitru, nu a existat niciodată, e o simplă ipocrizie, o simplă victorie cazuală a uneia din cele două forțe. Asta e tot."

Încremenite în iminența morții, cele trei chipuri continuau să-l fixeze pe Valerio cu ochii holbați.

„În cursul istoriei voastre", continuă vocea, cîte cineva a reușit să întrevadă adevărul, dar a fost conside-

rat drept nebun. A fost batjocorit, calomniat, acuzat și ucis în cele mai atroce chinuri. Unul dintre aceștia a fost și un pictor, rămas anonim. El a reușit să intuiască arma care i-ar fi îngăduit uneia dintre cele două forțe s-o învingă pe cealaltă. A pictat *Cele trei morți ale lui Aloysius Sagredi*, un om ales de către ceea ce numiți voi destin, ca dintre urmașii lui să iasă la iveală într-o bună zi acea armă hotărîtoare.

Legenda spune că, pentru a învinge tabăra adversă, e necesar să fie eliminate trei făpturi umane care descind din Aloysius Sagredi, un fel de trinitate care include în ea o mare putere. Și există un moment foarte precis în care aceste trei făpturi umane pot să-și manifeste plenar puterea pe care o dețin fără să știe — la împlinirea concomitentă a celui de al treizeci și patrulea an al vieții lor.

Au trecut secole, și acum trinitatea s-a reunit, iar momentul în care profeția se va împlini este aproape. Cele două forțe în luptă fac tot ceea ce este posibil ca să mențină *status quo*-ul sau să refacă situația existentă inițial, adică mai înainte de alcătuirea lumii voastre."

Vocea tăcu. În sală tăcerea era apăsătoare. Valerio nu reușea să reacționeze, să răspundă unei noțiuni care-i scăpa ; nici un cuvînt nu era în măsură să exprime ce simțea el.

„Tu ești unul din cei trei descendenți ai lui Aloysius Sagredi care vor fi utilizați", reluă vocea. „Cu siguranță că ai intuit că reprezinți ceva extraordinar de important. Noi contăm pe tine, Valerio, de tine depinde viitorul umanității. Urmează sfatul nostru, lasă ca evenimentele să-și continue cursul, nu te revolta. Tu ești cel mai bun dintre noi toți, tu ești unul dintre cei trei aleși."

Cu toate că semnificația cuvintelor acelora era obscură, exista în ea un înspăimîntător sens al transcendentalului. Chiar dacă nu reușea să înțeleagă pentru ce anume fusese ales, Valerio se simțea acum pătruns de o conștiință a definitivului.

Exista însă un amănunt care, cu toată complexitatea noțiunii, bătea la ochi prin incoerența sa. „Tu vorbești mereu despre trei persoane", zise Valerio, și vocea lui

răsună în încăpere stranie și de nerecunoscut „dar una dintre aceste persoane nu mai există. Emiliano Sagrès a murit înecat, așa cum era prevăzut în triptic."

„Există o luptă care se desfășoară", răspunse „Portavoce", „și orice armă este valabilă. Tu ai văzut un corp care era identic cu cel al lui Emiliano Sagrès și documentele care îl identificau, dar s-ar putea să nu fie el. Vă așteptăm pe toți trei. Să nu întîrzii, Valerio, altminteri vom fi nevoiți să intervenim. Te afli sub controlul nostru, și nimeni nu te va putea separa de noi, nici măcar tu însuți."

Valerio se ghemui, alunecînd în jos de-a lungul peretelui, și își ascunse fața în mîini. Nu exista nici o posibilitate de a scăpa, trebuia să meargă pînă la capăt.

„Blestemul ăsta care mă urmărește!" urlă, și urletul lui se sparse, ricoșînd dintr-un perete în altul. Pradă unei furii îndelung reținute, se azvîrli asupra tripticului și își băgă unghiile, devenite acum gheare, în ochii aceia care erau ai lui, și se înverșună împotriva chipului său, transformîndu-l în fîșii de carne uscată, după care smulse tripticul cu totul de pe piedestal și îl călcă în picioare, blestemînd destinul funest care îl alesese.

Se prăbuși apoi la pămînt, sleit de puteri și gîfîind, cu capul în mîini, într-o zadarnică încercare de a se sustrage de la tot ce îl înconjura.

IV

PERSONALUL de la „Seven Seas Shipping Agency" era în mare fierbere din cauza sosirii neașteptate a *boss*-ului. Telefonul se produsese dis-de-dimineață și fusese cu totul neprevăzut. El nu făcea parte din practica obișnuită și deci trebuia să fie într-adevăr la mijloc ceva cu totul important.

Primul impact nu fusese unul din cele mai fericite : telefonul fusese primit de un băiat de curînd angajat și căruia numele respectiv nu-i spusese absolut nimic. Și răspunsul lui, cam în doi peri, fără nici o nuanță de respect, îl indispusese pe *boss*, deja iritat de motive de altă natură.

„Bine", spusese băiatul, „veniți cînd vreți, noi de altfel nu ne mișcăm de aici."

Boss-ul rămăsese cîteva secunde fără glas, după care îl ceruse pe Martini.

„În momentul ăsta nu poate, e ocupat."

„Și ce treabă are atît de importantă ?"

„Se bărbierește. Alo ? Alo !" Dar de cealaltă parte a firului nu mai era nimeni.

„Cine era ?" întrebă Martini din baie.

„Un anumit Dallagre... sau De Sagre..."

Cu pămătuful în mînă și cu obrazul acoperit cu spumă, Martini înghiți în sec. „Era poate... Delsagre ?" întrebă el cu glasul stins.

„Da, da, chiar el."

Martini își trecu palma peste frunte și închise ochii.

„Vine încoace", adăugă băiatul cu un cinism inconștient.

„Cristoase... și de unde chema ? Peste cît timp va fi aici ?"

Băiatul ridică din umeri. „El era cel care punea întrebări, nu făcea decît să pună întrebări, iar la întrebările mele nu răspundea. Îl cunoașteți cumva ?"

Martini nu răspunse, dar. felul în care începu să se miște, denota că era vorba de o persoană foarte importantă. Doar mai tîrziu, după ce așezase la vedere cîteva dosare, le controlase conținutul și dăduse cîteva telefoane, îi explică băiatului că era vorba de proprietarul vaporului. Și nu numai în sens metaforic, pentru că, în afara faptului că era proprietarul agenției unde lucra el, mai era și proprietarul navei care se afla în momentul acela în radă și al altor unsprezece nave care navigau. Pentru băiat nu întrevăzu prea multe perspective luminoase în viitor la „Seven Seas Shipping Agency", dar reacția lui lăsă clar să se înțeleagă că pe lume nu exista numai „Seven Seas".

Jacques Delsagre sosi cam după o oră. Băiatul nu era de față, fiindcă fusese trimis pentru o serie de comisioane, menite să-l țină departe cel puțin pînă la ora închiderii.

„O neplăcută neînțelegere, mister Delsagre", începu Martini, poftindu-l pe armator să ia loc în cel mai bun fotoliu. „Din păcate nu aveam nici un indiciu ca să vă găsesc, altfel aș fi trimis pe cineva."

Armatorul făcu un mic gest cu mîna, cu aerul că n-ar fi fost nevoie. Aprinse o țigară, și acest lucru îi îngădui lui Martini să pună întrebarea care îl interesa cel mai mult. „Cărui fapt îi datorăm această vizită atît de... neprevăzută ? Nu merge ceva la agenție ?"

„O coincidență, Martini. Am venit aici pentru alte probleme și am vrut să profit și să văd mai de aproape care e situația la *Seven Seas Princess*."

Martini simți că răsuflă ușurat. Atunci, dacă venise numai pentru asta, era un fleac. Automat își luă mîna de pe dosarul așezat la vedere, grație experienței și

intuiției dobîndite în decursul lungilor ani petrecuți la agenție.

„Totul se află aici, mister Delsagre. Dacă doriți să controlați..."

„Vrei să-mi rezumi dumneata situația în cîteva cuvinte?"

„Desigur. Așa cum știți..."

„Nu știu nimic."

„Ei bine, în timpul operațiunilor de descărcare a trebuit să mutăm nava la alt chei..."

„De ce *a trebuit*?"

Martini deschise dosarul și desfășură pe masă o coală mare, pe care se afla schema secțiunii verticale a navei. „Iată, din planul stivuirii, rezultă că nava avea o încărcătură mixtă de cereale și de făină de soia. Cerealele se aflau în stivele unu, doi, șase și șapte, iar făina de soia se afla în stivele centrale, trei, patru și cinci. La sosire, nava avea chei liber numai la silozurile de la apus, în timp ce cheiul de la răsărit era ocupat de altă navă. Posibilitatea de a descărca în același timp și cerealele și făina exista numai la cheiul de la răsărit, folosindu-se turnurile de aspirație ale silozurilor și macaralele cheiului. Trebuia să alegem: sau să așteptăm ca digul de la răsărit să devină liber, sau să începem imediat descărcarea cerealelor la silozurile de la apus și, ulterior, să deplasăm nava. În primul caz se consumau ultimele două zile rămase pînă la termenul final de descărcare..."

„Numai două zile? Imposibil."

„Pentru călătoria respectivă *charter party* prevedea termene reversibile și aproape tot intervalul fusese consumat pentru îmbarcare, din cauza binecunoscutelor împrejurări politice."

Delsagre nu avea nici o idee la care binecunoscute împrejurări politice se referea Martini, dar schiță un semn de aprobare. „Să continuăm."

„Făcînd toate calculele, nu era convenabil, așa că am dus nava la silozurile de la apus. În momentul deplasării spre cheiul de răsărit, tocmai se producea refluxul mareei și nava s-a hîrșîit de fund, luînd apă la stiva șap-

te cea din spatele sălii mașinilor. Pagubele aduse mărfii au fost apreciate..."

„Nu mă interesează pagubele aduse mărfii. Mai degrabă mă interesează chila."

„Cel mai mult a costat transportul la bază. De altfel ni s-a impus de către asigurare."

„Natural. Există vreo posibilitate să recuperăm ceva?"

Martini avu o expresie de complicitate. „Nu fiți îngrijorat, o să vă trimit un raport complet și detaliat. Sonda aceea de dublu fund pe care n-am mai reparat-o, vă amintiți? Am făcut-o să intre la pagube."

Delsagre aprobă din nou, căutînd vag să-și amintească despre care sondă era vorba, dar, cu douăsprezece nave permanent pe mare, cum putea el să-și aducă aminte de tot? Și apoi acelea erau simple amănunte. Nu ar fi venit el, desigur, acolo ca să-și piardă timpul cu insipidul acela de Martini dacă Marcandrea Canal nu i-ar fi jucat proasta festă de a nu se prezenta la întîlnire.

Martini își continuă expunerea: „... În definitiv sîntem în cîștig, dacă ținem cont..."

„Să-mi trimiteți un *telex* de îndată ce nava părăsește docul, cu un deviz estimativ de cheltuieli și rambursare. Cînd credeți că am putea s-o avem iar în stare de funcțiune?"

Martini făcu un scurt calcul. „În primele zile ale săptămînii viitoare. Am profitat și am revizuit întreaga chilă, împreună cu containerul acela de lest care ne-a ridicat probleme ultima dată. Avem autorizația dumneavoastră".

„Desigur, îmi amintesc foarte bine, ceea ce nu-mi este clar este responsabilitatea. *Charter party* prevedea descărcarea la cheiul potrivit și privitor la pescaj."

„Exact, iar cheiul avea cele treizeci de picioare regulamentare de pescaj. Vă amintesc însă că, în momentul deplasării, mareea era în reflux și nu puteam lăsa nava la silozurile de la apus nici pentru stabilitatea încărcăturii, fiindcă puteam descărca numai din stivele extreme, nici pentru că am fi fost în culpă dacă țineam cheiul de la răsărit liber fără să acționăm."

„Dar pe noi, în calitatea noastră de factori de transport, nu ne privește treaba asta. Știți, nu-i așa ?"

Cum aș putea oare să duc înainte hardughia dacă n-aș ști toate lucrurile astea, se gîndi Martini. „Desigur, mister Delsagre", zise cu voce tare.

„Proprietarul încărcăturii este cel care își asumă eventualele riscuri, dacă vrea să facă economii la termenele de descărcare", crezu indicat să explice Delsagre.

Martini fu de acord întru totul cu lecția care i se dădea dintr-o materie care, pentru el, însemna pîinea lui de toate zilele.

„Așadar toate acțiunile pe care le întreprindeți trebuie considerate din dispoziția și în contul celor care primesc încărcătura, nu-i așa ?"

„Întocmai, mister Delsagre."

„Îmi arătați scrisoarea de garanție ?"

Martini tresări. „Scrisoarea de garanție ?"

„Martini", zise Delsagre privindu-l pe sub gene, „vreți să-mi spuneți că n-ați cerut o scrisoare de garanție pentru cheltuielile pe care le facem și pentru cele pe care le vom face eventual în viitor ?"

„E preferabil să avem ceva mai concret decît o scrisoare de garanție care, dumneavoastră știți, desigur, mai bine, poate fi contestată la arbitraj."

Delsagre se foi în scaun. „La urma urmelor, Martini, ce măsuri ați luat ?"

„Sechestrarea unei părți din încărcătură."

„Hmmm..."

„Am crezut că e cel mai nimerit, nu sînteți de aceeași părere ?" Martini nu-și putu stăpîni un gest de satisfacție.

„Încă un lucru", zise Delsagre, înainte de a abandona subiectul. „Aș vrea să văd puțin nava înainte de plecare."

„Acum ?"

„Dar cînd ? E vreo problemă ?"

„Nu, nici o problemă." Martini puse mîna pe telefon. „Numai să înștiințez docul că sosim, ca să putem intra. Vanni !" ceru el, „te rog trimite o barcă cu motor, repede."

Traseul în barca cu motor pînă la doc a fost foarte plăcut, cu toate că cerul, acoperit cu nori cenușii, nu dădea coloratura justă arhitecturilor. Independent de acest fapt însă, priveliștea orașului, din perspectiva aceea neobișnuită, constituia întotdeauna o desfătare pentru ochi.

Dar Jacques Delsagre nu era omul care să aprecieze asemenea lucruri. Pentru el tot ceea ce nu ducea la un rezultat concret însemna o pierdere de timp, și pierderea de timp echivala cu o pierdere de bani. Să trebuiască să navigheze de-a lungul orașului, pe centura lui de apă, era un lucru chinuitor pentru omul acela obișnuit să calculeze minutele în termeni productivi.

Însuși faptul că se afla acolo, fără să fi putut realiza întîlnirea cu Marcandrea Canal, era ca un pumnal care îl sfredelea fără încetare ; nu făcuse cale-ntoarsă chiar în aceeași zi pentru un singur motiv : aprecia prea mult personajul, sau, mai bine zis, ceea ce Canal reprezenta ca bani și putere, și era deci convins că, pînă la urmă, din întîlnirea aceea ar fi putut să obțină un folos, chiar dacă nu imediat.

Acum, așezat pe bancheta din cabina bărcii cu motor, folosea cele cîteva minute ca să citească situația piețelor. În fața lui, Martini privea, în tăcere, afară. Încercase în cîteva rînduri să înșăileze o convorbire cu cîte o frază aruncată la întîmplare în scopul de a întrerupe tăcerea, dar Delsagre continuase să țină ochii ațintiți pe ziar și nu răspunsese nici măcar cu un mormăit. Atunci, Martini îl trimisese, bineînțeles în gînd, la dracu', și se dăruise peisajului.

Din ceața ușoară apărură siluetele vagi ale dotărilor mastodontice ale bazinului de carenaj. Structurile se întindeau pe o arie foarte vastă, avînd capacitatea să primească nave de peste o sută de mii de tone.

Barca cu motor încetini și pătrunse pe canalul de intrare care înconjura cheiul de conexiune.

„Am ajuns, mister Delsagre", anunță Martini, apoi se ridică și ieși din cabină, ținînd ușa deschisă pentru a lăsa să treacă trupul masiv al armatorului. Cum acostară, se și integrară în atmosfera trepidantă a docurilor. Acolo totul era uriaș, greoi și amenințător, iar

termenii de comparație acționau la nivele foarte înalte. La vreo cincizeci de metri, dincolo de micul zid care delimita cheiul, se înălța și construcția impunătoare a lui *Seven Seas Princess*, și abia atunci văzu Martini întipărită pe fața lui Delsagre o expresie de interes.

Pe deasupra micului zid ajungeau pînă la ei reflexul flăcărilor oxidrice și huruitul de fond produs de acțiunea combinată a giganticelor macarale „Costa-Masnaga" de la „Ceretti & Tanfani", ale căror cabine de manevră aduceau cu niște mici apartamente, apoi ciocănitul tablelor de metal și sirenele de avertisment ale navelor în tranzit.

Dintr-unul din antrepozite ieșiră doi oameni și se apropiară de ambarcațiunea pe care *chauffeur*-ul o ținea lîngă mal.

„Bună ziua, mister Delsagre", îl salutară cei doi. El răspunse cu un gest al mîinii, cu privirea mereu îndreptată către *Seven Seas Princess*.

Martini spuse *chauffeur*-ului să aștepte, și se apropie de ceilalți.

Grupul traversă antrepozitul și ieși prin partea opusă. Masa navei se înălța dominatoare în partea stîngă, în permanentul joc fascinant de echilibre.

Delsagre se opri, cu ochii în pămînt, ca fulgerat de un gînd neașteptat. „Ne vedem mai tîrziu", zise el, „trebuie mai întîi să controlez ceva." Și se întoarse înapoi.

„Mister Delsagre, vă însoțesc", se oferi Martini.

„Nu, dumneata du-te cu ceilalți. Vă ajung peste puțin timp pe navă."

Martini îl privi pe cînd intra din nou în antrepozit, apoi ridică din umeri și se îndreptă spre structurile de susținere a navei.

Armatorul nu traversă iarăși în întregime antrepozitul, ci ieși printr-o ușiță metalică ce se deschidea într-un perete, pe jumătate ascunsă de un stoc de baloturi de bumbac. Pătrunse într-un coridor îngust care părea să nu ducă nicăieri, fiindcă era închis de zidul care delimita bazinul și de pereții antrepozitelor. Într-un întrînd, o mică scară din piatră cobora pînă la nivelul apei și conducea la un pasaj care înainta sub

platforma de încărcare a antrepozitelor. De fapt era vorba de un loc acoperit, unde mai de mult erau abandonate ambarcațiunile scoase din uz. Tavanul era boltit și destul de jos. De-a lungul celor trei laturi exista o pasarelă continuă, alcătuită din scînduri de lemn și destinată operațiunilor de încărcare și descărcare.

Apa, încă ridicată, atingea marginea pasarelei, dar era într-o fază de reflux rapid. De jur împrejur se aflau tot felul de unelte abandonate, frînghii, bucăți de lemn, bidoane ruginite. Clipocitul apei care se izbea de ziduri provoca un sunet repetat în ecouri. În aer plutea un miros de alge și de pește.

Delsagre privi în jur, ca și cînd ar fi căutat ceva. Apoi începu să se miște rapid și eficient. Legă la extremitatea unei frînghii un element din stîlpii înfipți în apă, un trunchi mare de copac, lung de cinci sau șase metri, depozitat acolo împreună cu alte componente atunci cînd stîlpii fuseseră scoși din fundul apei.

Cu greu, omul rostogoli trunchiul pînă îl făcu să cadă în apă. Lemnul începu imediat să alunece spre deschiderea depozitului urmînd de acum puternicul reflux al mareei. Frînghia a fost trecută apoi după o bară de fier care traversa întregul spațiu al depozitului și care servea pentru mutarea încărcăturilor dintr-o parte în alta.

Mișcările lui Delsagre erau hotărîte și iuți și se părea că mîna bandajată nu-l deranja cîtuși de puțin. Acum, extremitatea liberă a frînghiei cădea perpendicular pe capul armatorului. Omul făcu un laț și-și vîri capul în el.

Trunchiul asculta chemarea mareei dar fu frînat de greutatea de care era legat acum ; totuși nu se opri cu totul, pentru că masa lui depășea cu mult greutatea lui Delsagre.

Armatorul privea frînghia care se întindea inexorabil, în timp ce mareea se retrăgea... se retrăgea.

V

„VALERIO ! Mă auzi, Valerio ?“

Serena puse o mînă pe umărul tînărului și-l zgîlțîi ușor. Valerio înălță capul și privi în jur. Privirea lui era goală, ca a cuiva care nu-și dă seama de ce se petrece în jur.

Serena îl privea atent, cu un ușor zîmbet pe buze. Își aranjă halatul care, fără cordon, tindea să se desfacă lăsînd trupul gol.

„Nu stăteai mai comod în pat ?“ îl întrebă fata.

Valerio se ridică de pe scaun și își desfăcu și își strînse de mai multe ori mîinile. „Am amorțit de tot“, zise cu o voce somnoroasă. Apoi scutură din cap, încercînd să-și limpezească ideile. Ochii lui se ațintiră în sfîrșit asupra chipului fetei. „Serena...“ murmură el. „De ce sînt aici ?“

„Ai adormit pe masă“, îi explică Serena. „Poate că te-ai dăruit prea mult.“ În ochii lui era o expresie stranie. Avea pleoapele puțin grele, dar îi dădeau o înfățișare deloc obosită ; pe chipul lui era o umbră de dorință satisfăcută, o trăsătură de pasiune care îl făcea deosebit. Și doziderabil în cea mai mare măsură.

Fata se apropie de el. Valerio îi simți parfumul, și pe neașteptate își reaminti cît de mult o iubise. În capul lui exista un bîzîit de fond care făcea ca vocea Serenei să pară atenuată.

„Și eu mă simt extenuată", șopti fata. „Dar a fost minunat. Vino, acum." Și buzele ei se lipiră calde și moi de ale lui Valerio, și în momentul următor o simți din nou lipită de el.

„E întuneric", constată Valerio privind pătratul negru lipsit de stele.

„E încă noapte". confirmă Serena. „Mai avem încă mult timp înaintea noastră." Cu o ușoară mișcare a umerilor, lăsă să-i alunece halatul și rămase în fața lui Valerio goală și îmbietoare, înfășurată în calda lumină a lămpii cu picior.

„Mai vrei ?" întrebă Valerio.

Serena nu răspunse. Valerio stinse lumina și își apropie trupul de cel al fetei. Își trecea mîinile peste pielea netedă și peste părul invizibil în obscuritatea aproape totală, îndepărtîndu-i pletele moi ca să-i caute buzele, pe care le găsea mereu lacome. Apoi fu nevoit să se îndepărteze ca să nu trebuiască să întrerupă acel nou moment de fericire.

Se întinseră pe pat, unul lîngă altul, și-și aprinseră țigările ca să-și înfrîneze impulsul de a face dragoste imediat.

„Am visat", zise Valerio.

„A fost frumos ?"

„Nu, a fost mai mult un coșmar decît un vis."

O auzi pe fată rîzînd încetișor. „Din nou tabloul ?"

Valerio nu răspunse și reevocă senzațiile încercate în grotă, cuvintele rostite de „Portavoce", un gînd complex și obscur pe care și-l amintea cu un sentiment de înstrăinare, dar și de măreție. O senzație încercată deja și alte ori cînd, visînd, avusese siguranța că se află în fața adevărului și văzuse în sfîrșit clar totul, totul era în fața lui fără obnubilare. La deșteptare, senzația aceea exaltantă persista, dar momentul magic dispăruse, reintrat în cutele unor dimensiuni pentru noi interzise.

„Îmi era sete", zise Valerio. „Dar de unde știi că am visat tabloul ?"

„N-am fost eu cea care a redeschis monografia despre „Scuola di S. Rocco" la pagina tripticului", răspunse Serena, din întuneric.

E adevărat, se gîndi Valerio. *Pentru orice bănuială există un răspuns.* Trase din țigară, și lumina ei se reflectă în jur, dezvăluind contururile lucrurilor.

„Am visat că în subteranele acestei case există o galerie de artă", povesti el, „dar se găsea la sute de metri sub lagună, încastrată între palafitele care susțin orașul. Niște subterane care erau ca niște grote."

„Vorbeai în somn", zise Serena. „Am fost deșteptată de glasul tău."

Valerio se ridică sprijinindu-se într-un cot. „Ai auzit ce spuneam ? Ai izbutit să înțelegi ?"

„Cîte ceva, dar știi, cînd cineva vorbește în somn nu ține o conferință."

„Dar cîteva cuvinte..."

„Te adresai unei oarecare portavoce... Respirai tare, din greu. Apoi ai spus că ei nu puteau să facă una ca asta, sau așa ceva, fiindcă murise cineva. Poate că te refereai la omul acela din ziar."

Valerio aprobă în întuneric. „Există o voce lîngă triptic, care vorbea despre sarcina care ne așteaptă..."

„Am și eu vreun amestec ?"

„Nu, tu nu, cei trei invitați de Marcandrea Canal. O sarcină de proporții cosmice : destinele umanității ar depinde de noi trei..."

„Drace !" exclamă Serena cu o nuanță de admirație glumeață. Stinse țigara în scrumieră și se întoarse, înconjurînd cu un braț umerii lui Valerio. „Ei, da, înainte ai demonstrat că te descurci destul de bine."

Valerio reevocă cu plăcere experiența aceea amețitoare. „Tu ai fost cea care ai făcut posibil lucrul ăsta. Știi că nu mi s-a mai întîmplat niciodată ceva asemănător ? M-am simțit... cum să spun ?... am depășit impedimentul fiziologic, a fost un orgasm dilatat în timp. Pentru prima oară mi-am dat seama ce înțelegea Reich prin «a consuma întreaga potență orgastică»."

„Oh ! Dă-l încolo pe Reich. Important este că ți-a plăcut. Poate că a contribuit și ambianța. Îți place mult tavanul ăsta, nu-i așa ?"

„Este un tavan orgonic."

Serena îl lovi cu perna. „Îți bați joc de mine !"

„Absolut deloc. Încerc senzații atît de noi de cînd

mă aflu în orașul ăsta, încît am impresia că m-am dedublat. Nu-l mai regăsesc pe celălalt eu al meu, pe care l-am lăsat acasă, cu problemele muncii, ale familiei, cu disputele cotidiene atît de banale și atît de violente în efectul lor de dislocare a afecțiunilor și a realizării personale. E greu. Sînt trei zile de cînd nu-i telefonez soției mele, deși am avut timp. Nu mi s-a mai întîmplat niciodată. Ar fi trebuit să mă fi întors acasă și eu nici măcar nu am anunțat că am fost reținut."

Serena asculta în tăcere.

„Nu pretind ca tu să mă înțelegi și, pe de altă parte, nici nu e necesar. De ce să faci eforturi să analizezi, să examinezi amănunțit niște lucruri care se petrec într-un fel oarecum misterios, de ce să-ncerci să le dezvălui cu orice preț misterul și să le faci să devină lucruri de fiecare zi?"

Simți buzele Serenei mîngîindu-i corpul. „Tu vrei așa", zise fata. „Eu am considerat întotdeauna așa."

Valerio abia mai avu răgazul să recunoască faptul că tot ceea ce spusese era mai mult la adresa lui însuși decît la adresa Serenei; apoi pătrunse încă o dată în lumea aceea bogată în senzații care-i erau de-acum cunoscute.

Dincolo de nori, stelele continuară să se rotească și să pălească. La răsărit, zările destrămară întunericul și cerul se limpezi, dezvăluind cele dintîi contururi încă nedefinite și cele dintîi zgomote ale unei noi zile.

Tavanul de sticlă filtră lumina zorilor și transformă camera în ceva unic.

Valerio rămase mult timp întins pe spate ca să observe lenta transformare a norilor, jocul luminii pe contururile camerei, care încetul cu încetul căpăta consistență și se revela tot mai mult ca un vis materializat, un vis comun tuturor, în care lăsăm deoparte legile ce guvernează universul nostru și ne ridicăm, ușori, ne desprindem de pămînt și sîntem asemeni păsărilor, realizînd în felul acesta ceea ce se afla în noi dintotdeauna, dar nu cu urlete mecanice și colosale energii înfrînate, ci numai pentru că sîntem transportați de aer și de lumină, sau poate numai de voință.

Ațipi în mai multe rînduri, și în somn își continua călătoria, iar senzația conștientă și realitatea onirică se confundau.

Serena se mișcă leneș și își întinse brațele. „Aș vrea să-mi iau o zi de vacanță", zise cu o voce somnoroasă.

„Cine te-ar putea împiedica.?"

„Nimeni. Depinde însă de tine."

„De mine ?"

„Ce să fac acasă singură toată ziua ?" Se sprijini de el și pletele ei acoperiră fața lui Valerio. Prin ele, auzi vocea fetei șoptindu-i : „Rămîi aici, haide, stăm în pat cît vrem, pe urmă îți pregătesc ceva bun și apoi ne întoarcem iar în pat. și mai tîrziu îți arăt plimbarea mea pe acoperișuri, unde vara fac plajă... Vrei ?"

Perspectiva era ademenitoare. Valerio nu răspunse, gîndindu-se că oferta aceea era o ocazie unică, irepetabilă. Avea fascinația imprevizibilului și a unicității, nu s-ar mai fi repetat niciodată, nici măcar dacă s-ar fi reîntors chiar în seara respectivă, pentru că, în mod inevitabil, ceva din atmosfera aceea magică s-ar fi pierdut. Dincolo de ușă, era o zi plină de evenimente necunoscute, care așteptau pentru a-i condiționa activitatea, o înlănțuire învălmășită de situații care, încet dar sigur, aveau să submineze realizarea proiectului aceluia.

Acum, dacă nu se mișca din pat, tot ceea ce propusese Serena s-ar fi realizat, dar ar fi fost de-ajuns ca el să iasă, pentru ca mecanismul acela ostil să intre în funcțiune.

„Valerio", spuse Serena, „poate că Marcandrea Canal nu a sosit încă. Ai să te duci mîine."

„Pot să telefonez", făcu o tentativă Valerio.

„Nu am telefon. Nu mi l-am dorit niciodată "

Nu era nimic de făcut, trebuia oricum să iasă. Și totul avea să se sfîrșească. „Trebuie să isprăvesc cu povestea asta, Serena. Mă simt angajat. Cîteva ceasuri, și după aceea vin din nou aici."

„N-o să mai fie același lucru, știi asta, nu-i așa ?"

Valerio nu răspunse.

„De ce nu renunți ?“ Și glasul Serenei avea acum o nuanță de alarmă, își pierduse tonalitatea glumeață și somnoroasă.

„Nu pot, este scopul venirii mele aici.“

„S-ar putea să-ți fi găsit deja scopul.“

Valerio o privi. „Ce vrei să spui ?“

„Că ne-am întîlnit. Se poate ca acesta să fi fost scopul chemării tale.“

„Dar...“ Valerio rîse. „Fascinantă ipoteză. Dar nu mă vrăjești tu pe mine, preafrumoasă vrăjitoare. Te joci cu misterul care mă înconjoară. Și ai dreptate. M-ai făcut să descopăr o nouă formulă de viață, să obțin din cînd în cînd o fărîmă de altceva și s-o dizolv în normalitate. Cred că o să adopt și eu sistemul ăsta, ar putea da roade și în activitatea mea.“ Valerio se gîndi la această ipoteză. „Nu, nu cred. Sînt convins că această componentă misterioasă se află numai în aerul care se respiră aici. O dată departe de acest oraș, totul va lua sfîrșit. Da, fără nici o îndoială, așa este.“ Ridică cearșaful cu un gest larg al brațului și se așeză. „Dar de-acum știu unde să găsesc toate astea, și, mai ales, știu unde să te găsesc pe tine.“

Serena rămăsese întinsă, privindu-l, fără să mai spună nimic. „Să-ți pregătesc ceva pentru micul dejun ?“

„Nu, am să iau ceva la bar.“ Se reîntoarse lîngă ea și o sărută pe vîrful nasului. „Mai curînd pregătește ceva pentru diseară. În orice caz, n-o să plec astăzi, o să iau avionul de unsprezece și douăzeci și cinci de mîine dimineață.“

„Depinde de Canal. Nu știi încă ce vrea.“

Valerio ridică din umeri. „Ca să-ți spun întregul adevăr, m-am cam săturat de toată amînarea asta. Dacă întîlnirea n-o să se producă nici astăzi, o să-i las un bilet. Fără îndoială este o mare personalitate, dar trebuie să înțeleagă că și alții au treburi. Nu toți pot să dispună de propriul timp ca marele Marcandrea Canal.“

Valerio ieși din casa Serenei și își oferi un copios mic dejun la primul bar, și paranteza aceea solitară îi dădu posibilitatea să-și adune gîndurile.

Apa părăsise străzile orașului. Pasarelele fuseseră ridicate și stivuite în piețe pentru a nu împiedica traficul. De-a lungul străzilor rămăsese un strat de mocirlă și gunoaie de tot felul. În afara nelipsitelor obiecte din plastic, laguna depozitase o mare cantitate de alge, smulse de mișcarea ondulatorie provocată de siroco, și multe străzi, mai ales cele cu trafic redus, erau încă acoperite cu un covor verzui și alunecos.

În aer se simțea deja un miros de putrefacție, care avea să sporească ceas de ceas, odată cu creșterea temperaturii.

Cîteva alge mai voluminoase și mai lungi rămăseseră agățate de protuberanțele zidurilor atunci cînd nivelul apei începuse să scadă, iar acum spînzurau ca niște ghirlande fleșcăite.

Deseori Valerio zărea crabi mari care se tîrau pe marginea străzilor și dispăreau în crăpături, în gurile de canal sau în ușa întredeschisă a vreunei locuințe, căutînd cu frenezie apa care se retrăsese.

Valerio avea încă în picioare cizmele și se întrebă dacă ar fi putut să-și încalțe pantofii ; se îndoia în mare măsură însă, pentru că străzile erau într-o stare care le făcea aproape impracticabile.

În locuințele de la parter oamenii începuseră să se rearanjeze : desprindeau mobilele agățate de tavan, îndepărtau prelungitoarele scaunelor și ale dulapurilor și le depozitau din nou, în vederea viitoarei ocazii cînd laguna avea să suporte din nou bătaia vîntului concomitent cu mișcarea fluxului.

Apa rămasă în încăperi, îndeosebi în cele de sub nivelul stradal, era cărată cu găleți mari, și Valerio trebuia să fie atent cînd trecea prin fața anumitor uși deschise, ca să nu fie împroșcat de gălețile cu apă stătută.

Lipsa rețelei de canalizare provoca revărsarea excrementelor. În locurile în care se impunea o mai mare urgență, serviciul de igienă începuse deja să lucreze cu pompe și dizolvanți, iar gunoaiele erau încărcate pe niște plute speciale acostate la maluri.

În văzduh era un zbor continuu de păsări, care profitau de ocazie pentru a se ospăta din plin, fără să tre-

buiască să-și caute în valuri o mîncare sărăcăcioasă și îndoielnică. Acum, o mare cantitate de pești, majoritatea de-acum morți, se afla părăsită pe străzi ; dar nu era exclus să vezi și cîte o mișcare neașteptată, în locurile în care se îngrămădiseră, o ultimă tresărire în agonie.

Mulți pești erau de dimensiuni mari și cu forme necunoscute de Valerio. Aveau guri larg deschise, din care se iveau șiruri de dinți ascuțiți. Păreau mai curînd pești de adîncime decît de lagună. Îl priveau de pe paturile lor de alge în putrefacție, cu ochi tulburi, cuprinși de un tremur convulsiv.

Toate astea se petreceau în contextul unei vieți citadine normale la începutul unei noi zile de activitate și coexista perfect cu mărfurile expuse, cu navetiștii, cu elevii care, în loc să se ducă la școală, cutreierau orașul în căutarea unor obiecte misterioase pe care le-ar fi putut lăsa pentru ei laguna.

Valerio pătrunse într-o piață mică, desfășurată concentric în jurul nelipsitei fîntîni, și se trezi înconjurat de un stol de pescărușî care descoperiseră peștele îngrămădit într-un colț. Punîndu-și un braț drept pavăză în fața ochilor pentru a se feri de bătăile aripilor lor, tînărul avu ocazia să urmărească fazele banchetului. Pescărușii țopăiau caraghios deasupra peștilor și cu ciocul lor negru loveau trupurile solzoase, smulgîndu-le ochii rotunzi, sfîșiind branhii încă palpitînde, iar cu micile dar robustele lăbuțe prevăzute cu gheare, cotrobăiau în burțile moi și albe, care pe neașteptate crăpau cu o răbufnire a măruntaielor.

Cîțiva pescărușî apucau în gheare pești întregi și se înălțau cu mare greutate în zbor, suprasolicitîndu-și aripile care abia îi mai susțineau, pentru a-și duce prada în locuri numai de ei știute.

Sus, abia perceptibile în aglomerarea norilor, cîteva „migratoare" zburau în stoluri spre răsărit. Nici măcar belșugul hranei nu le determina să se abată de la misterioasa lor chemare și-și continuau zborul hotărîte și de neînțeles.

În drumul lui spre casa lui Marcandrea Canal, Valerio remarcă încă o prezență constantă, cea a nenumăratelor cadavre de șobolani înecați. În timpul nopții orașul era de obicei înțesat de un țopăit înăbușit, de un rontăit continuu. Erau familii întregi de șobolani care începeau să trăiască atunci cînd străzile deveneau pustii, se deplasau dintr-o parte în alta, părăsind locuri deja exploatate în căutarea altora, care le-ar fi oferit mai multă hrană. În timpul nopții, tăcerea era aproape totală în absența motoarelor, iar clipocitul valurilor pe maluri nu izbutea să acopere salturile micilor trupuri grase în apa canalelor, ori chițăiturile lor furioase atunci cînd, în cete, se năpusteau unii asupra altora. Iar dimineața, resturile trupurilor sfîrtecate de mușcături erau aruncate din nou în apă, ca să se continue astfel cu ciclu natural, oribil și totuși funcțional. Exista un echilibru ecologic care, în ciuda a-orice, supraviețuise tehnologiei și intervenției omului. Neplăcut, fără îndoială, dar natura nu este alcătuită numai din albine, care iau polenul din niște corole colorate strălucitor. Echilibrul acelui oraș era realizat și de pești goliți de mărunțaie, și de șobolani care-și împărțeau cartierele cu oamenii, de moarte și de putreziciune.

Odată cu mareea înaltă, apa invadase pămîntul unde trăiau șobolanii, labirinte săpate în decursul secolelor, de unde ieșiseră în cete, înnebuniți, fără să mai aștepte întunericul nopții, și năpădiseră orașul.

Acum un ciclu se terminase. Orașul se curăța de moartea care îi acoperea străzile, se pregătea să înceapă un nou ciclu, ca totdeauna, de cînd fusese construit, și de cînd, în parte, se construise singur.

Valerio ajunsé la casa lui Marcandrea Canal și o apucă pe drumul de acum familiar, încă impregnat de apa care pătrunsese în parc. În primul rînd trebuia să-și preia mica valiză lăsată în camera lui și să-și facă o sumară toaletă.

Observă că parcul era presărat cu reziduurile lăsate de lagună, recipiente policrome din plastic și animale moarte sau încă în agonie.

În lumina sidefie a acelei dimineți, masivul edificiu se profila foarte înalt și parcă și mai întunecat și mai straniu. Valerio observă că toate ferestrele erau închise, ceea ce dădea impresia unei case în întregime abandonate, fără nici un indiciu de activitate. Lucrul acesta era în total dezacord cu faima de mondenitate care i se atribuia. Dar, evident, casa trăia numai prin prezența fizică a lui Marcandrea Canal, și se închidea într-o amorțeală binemeritată de îndată ce acesta o părăsea pentru vreun colț oarecare al lumii.

Valerio nu se gîndi să sune, ci împinse marea ușă din lemn care conducea la turn. În sala circulară persista un iz stătut de încăpere închisă de mult timp, de mucegai și de lucruri lăsate să putrezească.

Apa pătrunsese lent dar inexorabil și acolo și lăsase de-a lungul pereților o dungă clară a nivelului pînă la care ajunsese.

Cînd Valerio deschise ușa, cîțiva șobolani fugiră înfricoșați în căutarea unui refugiu și dispărură în pereți, prin niște crăpături invizibile în semiobscuritate.

Tînărul începu să urce scara încastrată între cei doi pereți. Cizmele nu erau încălțămintea cea mai potrivită dar și suprafața treptelor părea mai alunecoasă, ca și cînd apa și-ar fi depozitat noroiul pînă și la înălțimea aceea.

Prima fereastră era închisă. Valerio încercă s-o deschidă și reuși doar cu mare greutate, într-atît de înțepenite erau cele două canaturi, care păreau să fi rămas închise foarte multă vreme. Poate că umezeala fusese aceea care umflase lemnul.

O rafală de vînt, care aducea cu ea izul orașului, pătrunse în turn, și lui Valerio i se înfățișă deodată un fragment din realitatea vie, nesimulată și nici deplasată în timp.

Și celelalte ferestre erau închise și dădeau la fel impresia că rămăseseră închise multă vreme. Dar pe Valerio nu-l mai interesa să le deschidă, împins de graba de a termina cît mai repede cu afacerea aceea. Serena îl aștepta și el nu ar fi renunțat pentru nimic în lume la o altă noapte petrecută în patul acela suspendat în cer.

Sala în care intră Valerio, gîfîind din cauza urcușului, era luminată numai de lumină artificială. Toate ferestrele erau închise și acoperite cu perdele grele. Și numeroasele uși erau închise, dar Valerio o recunoscu pe aceea care avea să-l conducă spre apartamentul lui. O recunoscu după un tablou agățat lîngă ea, reprezentînd o ofrandă simbolizată de un corn al abundenței, din care se revărsau fructe de mare, stele de mare și strălucitori pești alunecoși. Prin asociație de idei, își aminti de grămezile de gunoaie care acopereau încă orașul și simți în nări un imperceptibil miros de mortăciune. Simțurile lui se ascuțiseră deosebit de mult în zilele acelea și influența exercitată de tot ceea ce îl înconjura reușise să-l afecteze aproape fizic. Apăsă clanța și imediat recunoscu coridorul care avea să-l ducă la camera lui, după ce avea să traverseze diferite încăperi, de-a lungul unui itinerar întortocheat.

Peste tot persista un aspect constant de părăsire.

Ferestrele care dădeau spre oraș erau închise și acoperite cu obișnuitele perdele. Din pură curiozitate, Valerio încercă să deschidă una și avu din nou impresia că era închisă de mult timp, fiindcă trebui să facă un efort ca să desțepenească cele două canaturi, care lăsară un semn vizibil pe pervaz. Valerio își trecu degetul peste el : exista un strat de praf întărit. Ridică mînerul și împinse în afară. Cu un scrîșnet, obloanele se deschiseră deasupra unei mări de acoperișuri.

De jos urca pînă acolo freamătul oamenilor care-și vedeau de treburile lor și rumoarea orașului care continua să-și facă toaleta.

Lăsă deschise obloanele și închise la loc geamurile. Un sunet deosebit plutea în aer, și Valerio se opri să asculte. Era un sunet delicat și continuu ; într-o încăpere îndepărtată cineva cînta la orgă.

În sfîrșit un semn de viață, constată cu oarecare ușurare Valerio, și-o apucă hotărît într-acolo. Sunetul devenea tot mai clar, pe măsură ce tînărul continua să se-ndrepte spre apartamentul lui, dar, la ultimul cot, înainte de a ajunge la încăperea alăturată camerii lui, sunetul păru să se îndepărteze.

Nehotărît, se întoarse înapoi. Notele păreau să se audă prin pereții din stînga lui. Își încordă auzul în dreptul cîtorva uși și, în sfîrșit, o întredeschise pe cea din spatele căreia sunetul părea să se audă mai distinct. Camera era în întregime întunecată, dar în fața lui, într-o frîntură de lumină, se mișca un chip. Valerio se opri, surprins, și chipul acela se opri și el. Deschise larg ușa și frîntura de lumină deveni o ușă deschisă. Acum în fața lui se afla propria lui imagine, reflectată de una din numeroasele oglinzi vechi care împodobeau pereții palatului aceluia.

Căută comutatorul luminii și se trezi într-un dormitor. Un pat enorm, cu baldachin, era așezat pe o estradă la care se ajungea urcînd trei rînduri de trepte. Pereții camerei erau tapisați cu strofe prețioase și de jur împrejur totul era o strălucire de cristale, aurării și stucaturi. Valerio avu impresia că se află mai curînd în interiorul unui muzeu decît într-o casă particulară. Reușea să perceapă distinct acumularea timpului în obiectele acelea ; din ele emana o senzație indistinctă, pe care numai obiectele cu adevărat vechi o lasă.

Patul era înconjurat de văluri grele, care coborau din înaltul baldachinului pînă la pămînt. Prin vălurile acelea, Valerio întrezări un lucru straniu. Le trase la o parte : patul purta încă urmele unei persoane care se odihnise în el. Perna era șifonată și pusă strîmb, cearșaful și cuvertura date la o parte, iar salteaua arăta foarte clar adîncitura lăsată de un trup.

Valerio nu stinse lumina și continuă să înainteze, ca într-un joc de cutii chinezești, prin camerele care se deschideau una într-alta, pătrunzînd în corpul casei aceleia atît de ciudat de pustii.

Depărtîndu-se tot mai mult de camera lui, urmărea sunetul de orgă, clar și cu o intensitate constantă, chiar dacă dădea impresia că provine din camera de alături.

De acum devenise un obicei să aprindă luminile și să străbată încăperile care erau cufundate toate într-un întuneric absolut, lipsite de ferestre pentru că se aflau în interiorul palatului, și cu un aspect tot mai părăsit pe măsură ce se succedau.

Pe neașteptate, apăru o schimbare : Valerio pătrunse într-un coridor foarte îngust, bine luminat, și care, la cele două extremități, o cotea în unghi drept și-n direcții opuse. Exista o singură ușă, cea prin care ieșise, nu-i mai rămînea deci decît să aleagă la întîmplare una din cele două direcții sau să parcurgă iar drumul înapoi.

Poate că ajunsese la sfîrșitul labirintului aceluia atît de neașteptat și oarecum neliniștitor. Sunetul de orgă părea să vină de după cot, dar Valerio nu conta prea mult pe senzația respectivă, fiindcă experiența îi demonstrase lipsa ei de temei. Alese la întîmplare, o apucă la dreapta și o coti. Coridorul se înfunda. Pe peretele care-l închidea era atîrnată o oglindă, splendid modelată, aproape în întregime oxidată de vreme. Valerio cercetă cu oarecare neplăcere propria lui imagine ; se văzu palid, cu ochii încercănați și poate și puțin slăbit. În afară de asta, îmbrăcămintea lui era hotărît nepotrivită pentru locul acela atît de rafinat : hainele îi erau de acum șifonate, cămașa nu prea curată și, mai ales, cizmele acelea înalte din cauciuc, care mai păstrau încă urme de putreziciuni.

Se întoarse înapoi și cercetă direcția opusă. Și celălalt capăt al coridorului era zidit. Valerio încercă un sentiment nedeslușit de teamă. Nu voia s-o recunoască, dar casa aceea începea să-l înfricoșeze. Trebuia să strige, să cheme pe cineva ? Nu se simțea în stare s-o facă ; avea de acum certitudinea că nimeni nu putea să-l audă și că unicul răspuns ar fi fost o avalanșă de ecouri transmise din cameră în cameră.

Dar toate astea erau absurde, fiindcă dincolo de pereții aceia, oricît de întortocheați ar fi fost ei, exista orașul pe care acum îl cunoștea bine, erau oamenii care trăiau. Și mai era și Serena care-l aștepta...

Se gîndi numai la asta, agățîndu-se de gîndul respectiv ca să scape de neliniștea care-l năpădise. Dar tăcerea care-l înconjura acum, nu contribuia cu nimic la a-i reda siguranța. Dispăruse pînă și ultimul element care îl călăuzise către ceva tangibil. Sunetul de orgă nu mai exista și tăcerea îl apăsa din toate părțile.

„Trebuie să ies din situația asta", spuse Valerio, dar nu-și mai recunoscu vocea. *Afară! Afară din labirintul ăsta! Trebuie să mă întorc în coridorul exterior, numai de acolo o să reușesc să-mi găsesc camera.* Dar toate astea se mărgini doar să le gîndească, pentru că nu mai voia să-și audă vocea aceea.

Cînd, după multe ceasuri, se trezi din nou istovit în același coridor îngust și orb, în fața oglinzii oxidate, văzu în imaginea reflectată un om pe care aproape că nu-l mai recunoștea. În ochii lui se citea frica, certitudinea de a se afla angrenat în mecanismul unui joc diabolic. Se gîndi că ar fi putut să moară în casa aceea fără ca nimeni să bage de seamă. Un truc fără îndoială subtil: numai atunci cînd se aflase la cîțiva pași de camera lui putuse să audă sunetul de orgă, unicul semn de viață care îl determinase să renunțe să intre în ea și-l condusese în străfundurile casei, acolo unde orice posibilitate de ieșire dispăruse. Apoi muzica încetase.

Acum Valerio era la discreția unor evenimente pe care nu le putea prevedea. Începu să bănuiască pînă și faptul că invitația lui Marcandrea Canal fusese o simplă înscenare, pentru a-l atrage în ceva ce nu-și putea imagina, și că numele anticarului fusese doar o momeală. Poate că nici casa în care se găsea nu era a lui Marcandrea Canal... Își dădu seama că începuse să i se întunece mintea, fiindcă începea să se îndoiască pînă și de niște lucruri care nu aveau nevoie de nici o verificare. Văzuse casa aceea de nenumărate ori, în articole cu fotografii, în documentare și-n reportaje, la cinema sau la televiziune. Și Serena fusese cea care i-o arătase, iar el ar fi făcut bine să-i urmeze sfatul, să fi lăsat totul baltă și să-și fi petrecut timpul numai în brațele ei și-n camera cu tavanul de cristal.

Se așeză jos pe podele și schiță pe o bucată de hîrtie traseul pe care îl urmase de cînd intrase în prima sală din vîrful turnului, pînă la coridorul fără ieșire unde se afla acum. Lucră cu atenție, recuperîndu-și personalitatea lui de *manager* în raționalitate și-n detalii. Micul plan fu recontrolat și corectat, și-n cele din urmă Valerio avu certitudinea că izbutise să reprezinte traseul

inițial, poate că sărise doar vreo două camere, dat fiind faptul că erau toate mai mult sau mai puțin la fel, dar esențialul era direcția drumului și punctele de referință.

Într-o tăcere absolută, Valerio își începu drumul de întoarcere. Mai înainte de a părăsi o încăpere, se asigura că era într-adevăr cea indicată, deschidea toate celelalte eventuale uși pentru a elimina orice posibilitate de eroare și numai atunci însemna pe plan traiectul parcurs.

Continuă în felul acesta, pînă cînd descoperi cauza dezorientării lui — în toate încăperile pe care le traversase la dus, lăsase luminile aprinse. Una singură dintre ele, în timpul primei lui întoarceri, însemna că fusese omisă din moment ce era întunecată; în realitate însă, aceea era încăperea pe care o străbătuse inițial, fiindcă o identifică după o statuetă din alabastru. Evident, după ieșirea lui, cineva stinsese lumina.

Cu toată gravitatea acestui fapt, Valerio se simți ușurat, avînd în felul acesta dovada că se afla pe calea cea bună, iar confirmarea definitivă o avu atunci cînd se află din nou în marea încăpere a patului cu baldachin. Odată depășită acea încăpere, n-ar mai fi fost nici o problemă.

Pusese deja mîna pe clanță, cînd un amănunt îl făcu să se întoarcă lîngă baldachin. Dădu la o parte vălurile: pe pat nu mai exista nici un fel de urmă a vreunui trup, perna era perfect așezată la locul ei, cearșaful îndoit peste cuvertură și fără nici o cută.

„Dracu' să te ia!" strigă Valerio. „Oricine ai fi tu!" Și ieși trîntind ușa în urma lui.

Cu pași grăbiți traversă sala din vecinătatea camerei sale, deschise ușa și intră, încuindu-se pe dinăuntru.

„Înainte de orice, puțin aer", zise, și se pregăti să deschidă fereastra și obloanele. „Aer și lumina soarelui!" exclamă, dar în cameră intră numai întunericul serii.

„Sigur", zise cu glas șoptit, „trebuia să mă aștept la asta. De aproape o zi rătăcesc prin casa asta de nebuni!" Se simțea epuizat, acum că pericolul trecuse, și mai ales înfometat și foarte însetat. Și pe deasupra avea înfățișarea unui vagabond.

În mai puțin de o oră însă era din nou aranjat și cu un plan foarte tentant în minte. Avea să cumpere ceva de mîncare, avea să aleagă cîteva băuturi potrivite și avea să se ducă direct la Serena, abandonînd dincolo de ușă toate lucrurile stranii și de neînțeles, inclusiv pe Marcandrea Canal, cu casa lui și cu tot comportamentul lui de nebun exhibiționist.

Sună telefonul.

Sună de patru ori mai înainte ca Valerio să ridice receptorul. „Da?" întrebă el, cu un ton, fără voia lui, nesigur.

„Sînt Marcandrea Canal", zise o voce cu timbru bărbătesc și acele trei cuvinte fură de ajuns ca să vădească o siguranță pe care Valerio nu se putu abține să nu o admire.

Se străduí din greu să adopte atitudinea cea mai nimerită, de la ironie la ofensă. „Bună ziua", reuși să rostească în mod absolut banal și lăsînd, deci, impresia de cretin. Căută imediat să o repare. „Sau poate ar trebui să vă spun bună seara, după călătoria pe care am fost obligat s-o fac."

Marcandrea Canal nu replică și lăsă să se scurgă cîteva clipe de tăcere. După care zise: „Există o schimbare în program, domnule Sagredo..."

„Un moment", îl întrerupse Valerio. Acum se simțea din nou stăpîn pe situație și căută să afișeze cît mai multă aroganță. „Acum o schimbare în program aș vrea să fac eu, rezervîndu-mi dreptul de a obține o satisfacție pentru comportarea dumneavoastră puțin cam... neobișnuită. Schimbarea în program este următoarea: acum eu părăsesc această casă și nu am nici o intenție să mă mai întorc, cel puțin pentru moment. Vă voi înștiința ulterior."

„În locul dumneavoastră m-aș mai gîndi, domnule Sagredo. În această situație e necesară o convorbire."

„Mă îndoiesc, domnule Canal. În orice caz nu dumneavoastră hotărîți în locul meu, iar eu am hotărît așa. Obligațiile mele nu mai pot aștepta." Și puse receptorul în furcă. Închisese. În sfîrșit încheiase paranteza aceea obsedantă.

În timp ce schimbase cele cîteva cuvinte cu Marcandrea Canal, mintea lui înregistrase prezența unui fapt care, de-abia acum, ieșise la suprafață. Luă ziarul împăturit de lîngă telefon și îl deschise. În el se afla fotografia lui Jacques Delsagre.

Titlul pe patru coloane anunța : „O altă moarte misterioasă în orașul nostru. Un cetățean elvețian găsit spînzurat într-un depozit al bazinului de carenaj."

Cu inima bătînd să-i spargă pieptul, Valerio parcurse articolul, sărind de la un rînd la altul : „... În timp ce primul caz de moarte misterioasă rămîne încă neclarificat, la un interval de douăzeci și patru de ore, încă un om a decedat în împrejurări și mai misterioase. Dacă în cazul lui Emiliano Sagrès se poate presupune o nenorocire datorată unei indispoziții sau drept urmare a unei căderi, moartea lui Jacques Delsagre a fost fără îndoială, premeditată, chiar dacă procedeul adoptat este, ca să nu spunem mai mult, halucinant... găsit spînzurat de o frînghie trecută în jurul unei traverse de fier, folosită la transportul încărcăturilor, într-o încăpere părăsită a bazinului de carenaj. Cealaltă extremitate a frînghiei era înfășurată în jurul unui trunchi gros care plutea în apa din încăpere, trunchi rămas înțepenit în gura de evacuare din cauza dimensiunilor lui. Moartea trebuie să fi fost îngrozitoare, fiind cauzată de tracțiunea trunchiului, transportat de curentul refluxului... Din documente rezultă că este vorba de un important armator cu reședința la Zürich, proprietarul lui «Seven Seas Shipping Company» cu o agenție și în orașul nostru.

Este în curs interogatoriul directorului agenției care... Cercetările se desfășoară acum într-un ritm mai susținut, fiindcă cele două morți ar putea fi puse în legătură... Nici pentru Jacques Delsagre nu a fost încă identificat hotelul în care locuia...

O stranie coincidență îi leagă pe cei doi, în afara unei vagi asemănări privind rădăcina numelui : data nașterii lor cade în aceeași zi a aceluiași an."

Valerio lăsă încet ziarul. Scrînciobul nu dădea semne de oprire. Și de data aceasta, părea să fi ajuns în vîrf

și să fi fost oprit acolo de o forță necunoscută și înspăimîntătoare.

Din salon, de dincolo de ușă, Valerio auzi niște pași apropiindu-se. Se afla într-o cursă. Nu se mai putea minți pe el însuși, victima următoare avea să fie el. Chiar dacă nu reușea să înțeleagă rațiunea acelor condamnări la moarte și ce îl lega pe el de ceilalți doi, în afară de legenda aceea blestemată.

Pașii se opriră și urmă o clipă de tăcere. Marcandrea Canal se afla acolo, în sfîrșit întîlnirea avea să aibă loc, doar cîteva secunde...

Se auzi un ciocănit în ușă. Ar fi putut să nu deschidă, dar asta nu însemna nimic, nu mai erau alte ieșiri, și nici posibilitatea de a rezista multă vreme în camera aceea. Ar fi fost inutil să încerce să se sustragă evidenței faptelor. Nu putea să anuleze într-o clipă o situație care se consolidase în intervalul a trei zile, și îl prinsese acum într-o plasă atît de deasă, încît orice tentativă de scăpare n-ar fi făcut altceva decît să înrăutățească situația.

Întoarse cheia în broască și deschise. Puțin retras din fața ușii, un om se înclină ușor. „Bună seara, domnule. Vreți să mă urmați ?"

„Martino !" exclamă Valerio, recunoscînd în trăsăturile necunoscutului fizionomia majordomului lui Marcandrea Canal. Nu era doar un Martino îmbătrînit, ci o altă persoană cu caracteristici somatice care îl aminteau pe Martino. „Ce s-a întîmplat cu dumneata ? ! Ce se întîmplă aici, totul pare atît de schimbat..."

„Multe lucruri s-au schimbat, domnule", zise Martino

„Dar de ce ?"

„Marcandrea Canal vă așteaptă."

Valerio își dădu seama să n-avea să afle nimic mai mult

Martino o porni înaintea lui și lui Valerio îi făcu impresia că vede un om din care viața se retrăsese.

În fața unei uși închise, majordomul se opri și-i făcu semn lui Valerio să intre. Comparativ cu celelalte încăperi pe care le văzuse Valerio în locuința aceea imensă, asta era cea mai mică, un birou cu latura nu mai mare

de patru metri. Cei doi pereți de pe laturi erau acoperiți de rafturi care ajungeau pînă la tavan, pline cu cărți. Un birou, așezat lîngă peretele din fund, împreună cu două fotolii alcătuiau tot mobilierul. La birou stătea un bărbat și, atîrnată de peretele din spatele lui, o reproducere a tripticului *Cele trei morți ale lui Aloysius Sagredi*.

Valerio știa că se află în sfîrșit în fața lui Marcandrea Canal. Îl văzuse în ziare și la televizor dar acum, cînd îl avea în față în carne și oase, i se părea foarte deosebit.

În orice caz atenția lui Valerio era concentrată asupra tabloului care se afla în spatele lui Canal.

„În sfîrșit", începu anticarul.

Valerio recunoscu vocea, gravă și sigură. Și pe chipul acela i se păru că discerne o ură profundă dar și o mare durere.

„Vă rog", zise Canal, invitîndu-l cu mîna să ia loc într-unul din cele două fotolii.

„Ați fost tot timpul aici, nu-i așa?" întrebă Valerio. „În toate aceste zile nu v-ați mișcat din casa asta."

„E adevărat."

Chiar acest prim răspuns confirma aspectul misterios al convocării. Pornind de la asemenea premisă, tot ceea ce se întîmplase în continuare apărea drept o consecință firească, iar faptul că înaintea lui se afla reproducerea tripticului constituia dovada, iar conexiunile apărute dar înlăturate — ca incongruente și fanteziste — erau, în realitate, adevărate și concrete. Cu alte cuvinte, Valerio se afla acum înaintea aceluia care îl condamnase la moarte.

„Știți cît de îndatorat îmi sînteți", continuă Valerio, și remarcă în propria-i voce un tremur pe care nu reușea să-l înlăture, „și cît de multe lucruri trebuie să-mi explicați. Mă întreb însă dacă a da explicații face parte din logica absurdă în care trăiesc. Aș dori răspuns la o singură întrebare: de ce tocmai eu?"

Marcandrea Canal își ținea privirile ațintite asupra lui Valerio și expresia lui era mai curînd aceea a unui acuzator decît a unui acuzat.

„Tu nu valorezi nimic ca individ", spuse cu vocea lui adîncă. „Valoarea ta stă, adică stătea, în faptul că făceai parte dintr-un întreg."

Valerio fu izbit de familiaritatea cu care, pe neașteptate, se exprimase Marcandrea Canal și de aroganța folosită. Dar mai exista un amănunt care...

„De ce vorbiți la trecut ?" se mărgini să întrebe.

„Pentru că acum totul e pierdut. Aș vrea să te anihilez cu mîinile mele. să te distrug de o mie de ori, pentru nulitatea care ești acum și pentru imensitatea pe care o reprezentai. Tu, o insignifiantă fărîmă de materie, depozitar al celei mai mari puteri, fără să ai pentru asta nici un merit, stai aici, plin de indignare și de aroganță, și faci totul ca să-ți ascunzi spaima care te devorează... pui întrebări, ceri explicații..! Dacă ai avea putere, ai ajunge chiar să și amenințI !"

Valerio era înmărmurit. Se afla în prezența unui nebun și poate că asta era explicația pentru tot ce se petrecuse. Sursele de informație nu o declaraseră, dar marele Marcandrea Canal înnebunise. Și devenise chiar și asasin.

Omul nu ridicase tonul ca să rostească acele cuvinte fără sens, dar părea să-l coste foarte mult, fiindcă se lăsă pe spătarul fotoliului și respirația lui devenise sacadată.

„Trebuie însă să admit că nu depinde de tine", continuă Canal. „Tu trebuia să contribui la realizarea unui proiect uriaș, dar ești prea meschin ca să înțelegi". Ridică o mînă arătînd tripticul din spatele lui. „O unitate compusă din trei elemente indisolubile, iată instrumentul ce trebuia realizat și pentru care au fost necesari mii de ani, un efort colosal, depășind cu mult limitata voastră înțelegere, înclinați cum sînteți să urmăriți numai necesități neînsemnate, pe care voi le considerați însă esențiale." Canal gîfîia, țeapăn, cu privirile de nebun ațintite asupra lui Valerio.

„Și pentru asta ați omorît două persoane ?"

Valerio observă imediat că greșise. Trebuia să țină seama de faptul să se afla în fața unei persoane bolnave, ale cărei reacții erau imprevizibile. Viața lui se afla în mîinile

unui nebun, numai la asta trebuia să se gîndească, și unica *chance* de salvare era de a-i cînta în strună omului aceluia, de a căuta să stabilească un limbaj comun, măsurîndu-și cuvintele de fiecare dată, după împrejurări.

„Nu acordați atenție spuselor mele", se corectă prompt Valerio. „Sînt puțin zăpăcit de tot ce mi se întîmplă și sînt și foarte obosit. Dumneavoastră sînteți cunoscut în întreaga lume și, dată fiind poziția dumneavoastră, sînteți în măsură să discerneți și să apreciați lucruri și evenimente care nu sînt la îndemîna noastră. Iată de ce îmi este încă neclar motivul prezenței mele aici. Am impresia totuși, după cîte am înțeles, că s-a petrecut un anumit lucru cum nu trebuia. Dacă asta a depins de mine, vă asigur că a fost fără voia mea."

Canal rămase multă vreme tăcut. Apoi făcu un semn ușor de aprobare. „Tu ai avut un accident cînd ai venit. Mașina ta s-a zdrelit, dar tu ai scăpat nevătămat."

Valerio nu-și ascunse un gest de surpriză. „E adevărat."

„Puteai să mori."

„Într-adevăr, trebuie să mărturisesc că a fost un adevărat miracol."

„Miracolele nu există așa cum le înțelegi tu, domnule Sagredo. Eu sînt acela care săvîrșesc miracolele. Și a fost miracolul meu acela prin care... te-am făcut să scapi nevătămat din accidentul respectiv."

Ce ar trebui să facă acum, să spună mulțumesc? Valerio consideră că lucrul cel mai cuminte era să tacă și să aștepte ca celălalt să continue.

„Și nu a fost singura intervenție. Și lui Jacques Delsagre i-am salvat viața cînd a fost aruncat în apă și ar fi murit cu siguranță înecat. Mîna aceea bandajată nu era consecința unei așchii de lemn, cu ocazia pregătirilor pentru aniversarea lui, ci prețul pe care l-a plătit pentru a scăpa cu viață. Un accident, care lui i-a apărut drept o alunecare stupidă pe malul clisos. Nu a căzut în apă și nu s-a înecat numai pentru că eu am fost acela care i-am împins mîna spre un cîrlig de fier."

Valerio se duse cu gîndul la momentul în care observase mîna bandajată a lui Delsagre, cînd îl întîlnise pen-

tru prima oară la micul dejun. Își aminti și de încurcătura omului atunci cînd el se interesase de rana aceea, și că, într-adevăr, explicația dată i se păruse improvizată pe moment.

Acum, ținînd seama de personalitatea lui Delsagre, părea plauzibil faptul că eludase o alunecare banală printr-o explicație mai potrivită cu *status*-ul său. Valerio știa prea bine că, pentru un șef, diminuarea prestigiului este cel dintîi lucru care trebuie evitat.

Dar cum reușea Canal să fie la curent cu toate astea ?

„...O rețea de intervenții oculte", tocmai spunea, „a condiționat totdeauna viața și hotărîrile voastre. Orice hotărîre a oricărei ființe omenești, încă de la prima ei apariție, nu a fost altceva decît consecința luptelor noastre ; faimosul vostru liber arbitru, care v-a făcut stăpînii Planetei, nu este altceva decît alternarea victoriilor și a înfrîngerilor celor două tabere ale noastre."

Creierul lui Valerio lucra intens, pentru a pune în legătură cuvintele lui Marcandrea Canal cu amintirile destrămate ale visului avut în casa Serenei. Poate un vis menit tocmai să-l pregătească pentru această discuție.

Valerio făcu un semn spre triptic. „În tabloul acela mi s-a părut că deslușesc chipurile lui Emiliano Sagrès, Jacques Delsagre și pe al meu, cei trei care am fost convocați. Acolo sînt reproduse trei morți, și pînă acum Sagrès și Delsagre au murit așa cum prevăzuse pictorul. Dacă dumneavoastră ați încercat să ne salvați, cine este cel care are interesul să ne ucidă ?"

Pe fața obosită a lui Marcandrea Canal apăru pentru prima oară un zîmbet. „Te gîndești că acum a venit rîndul tău", spuse, „și e normal. A fost numai o întîmplare faptul că ceilalți doi au fost eliminați mai întîi. Sau cel puțin așa cred eu." Se depărtă de spătar și se aplecă peste birou. „Pentru că aceia care vă doresc moartea sînt dușmanii mei, și nu eu, desigur. În viziunea ta limitată, trebuia să-ți dai seama că interesul nostru a fost dintotdeauna unul singur : să ocrotim existența voastră, să vă apărăm de primejdiile mortale, orientîndu-vă spre

opțiuni care ne-ar fi îngăduit la momentul oportun să vă reunim. Știam că pe măsură ce trecea timpul sporea și primejdia. Dețineam o taină imensă, și adversarii noștri au reușit s-o afle. Nu aici trebuia să cauți tu asasinii, aici ai fi aflat numai ospitalitate și protecție."

Canal își sprijini coatele pe masă și-și trecu mîinile peste față. „Dar, cum spuneam, acum e prea tîrziu. Astăzi este ziua celei de-a treizeci și patra aniversări a ta, cum ar fi fost și pentru Sagrès și Delsagre, și în istoria neamului omenesc ar fi însemnat o cotitură. Dar au învins ei, pentru că au reușit să vă ucidă."

„Dar cine sînt ei? Și dumneavoastră pe cine reprezentați? Se pare că vina noastră e aceea că am fost omoriți!" Valerio spusese cuvintele acelea cu prea multă violență, și imediat se stăpîni. „Spuneți-mi... ce pot eu să fac?"

Canal rise. „Om mărunt! Tu reușești să vezi lumea așa cum reușește o furnică să vadă fluviul Amazoanelor, și asta nu e decît o comparație în lipsă de altceva."

Valerio trebuia să mențină linia pe care și-o propusese de a-l seconda pe Canal și de a rămîne în felul ăsta în viață cît mai mult timp cu putință.

„Vă rog, faceți-mă să înțeleg", zise el docil. „Aș vrea să încerc să înțeleg, cel puțin."

O expresie de surprindere apăru pe chipul lui Marcandrea Canal. Se rezemă din nou de spătarul fotoliului și luă un pahar de pe o măsuță ascunsă în spatele biroului. Își turnă puțin de băut și-l dădu pe gît dintr-o sorbitură. Apoi luă un alt pahar și i-l întinse lui Valerio. Lichidul era tare, cu un gust aspru, necunoscut. Cînd băutura îi coborî în stomac, Valerio simți o văpaie fierbinte.

„Dar pînă și de o furnică poate să-ți fie milă", continuă, cu un ton mai discursiv, Marcandrea Canal. „Am văzut copii jucîndu-se cu furnici, vorbindu-le chiar, deși știau prea bine că nu-i înțelegeau. Voi face și eu la fel cu tine, în aceste ultime clipe. De acum cred că tu ai scăpat de moartea care-ți fusese predestinată: cei care doreau să fii sfîșiat de animale imunde, acum nu mai au de ce s-o facă. Au ucis și așa prea mult; ar fi fost

de ajuns moartea unuia singur dintre voi trei pentru a învinge. Dar au vrut să fie siguri, dincolo de limită, și au ucis și a doua oară. Nu cred că vor încerca același lucru și cu tine, tu de acum nu mai însemni nimic."

Canal își mai turnă de băut. Pe măsură ce trecea timpul, Valerio vedea situația sub două aspecte tot mai deosebite : sau se găsea implicat într-o conspirație de nebuni, și atunci trebuia să se prefacă la jocul lor, sau tot ceea ce fusese spus și realizat era adevărat, și în cazul ăsta poate că el era acela care avea să înnebunească.

„Și exista în locul acela un balaur mare, pe care babilonienii îl adorau." Vocea lui Marcandrea Canal se auzi din nou cu inflexiuni extrem de convingătoare. „Și-i spuse regele lui Daniel : «Iată, tu nu poți să spui că acesta nu este un zeu viu, trebuie așadar să i te închini». Iar Daniel spuse : «Eu mă închin Domnului Dumnezeului meu, pentru că El este Dumnezeul cel viu, iar acesta nu este Dumnezeul cel viu. Dar tu, o rege, dă-mi voie, iar eu, fără spadă și măciucă, voi ucide balaurul». Și regele îi spuse : «Îți dau». Atunci Daniel luă smoală, grăsime și păr și le amestecă pe toate, făcînd cocoloașe pe care le aruncă în gura balaurului, iar balaurul crăpă. Și spuse : «Iată cui v-ați închinat voi»."

În cameră se lăsă tăcerea. Marcandrea Canal avea ochii închiși și părea tot mai suferind : „Acestea", spuse, „sînt versetele 22-26 din *Cartea lui Daniel, Biblia* voastră. Balaurul — adică demonul, adică răul. Ați încercat totdeauna să întrupați astfel acea parte din voi pe care o socotiți condamnabilă, desigur în opoziție cu cealaltă parte, contrară, pe care ați considerat-o totdeauna validă, bună. Eternul dualism."

„Există o legendă", continuă Canal. „care povestește despre o peșteră în care se află o carte. Paznicul acestei cărți este un balaur care nu poate fi omorît decît printr-un exorcism. Balaurul l-ați ales voi ca simbol al răului, dar nu știu dacă la intrarea peșterii aceleia se află într-adevăr un balaur. Ar putea să fie și un înger, pentru că sînt două concepte ale unei entități unice. Vezi foaia asta ? O față se află în umbră și cealaltă este luminată și, după maniheismul vostru, fața din umbră reprezin-

tă răul și cealaltă binele. Este suficient să întorci foaia și totul se inversează. Dar foaia a rămas aceeași și tot ce ați construit voi nu reprezintă decît două aspecte ale unei aceleiași entități". Canal făcu o pauză și Valerio aștepta, fascinat de tot ce spunea omul acela.

„Vechii egipteni o numeau *Cartea despre ceea ce se află Dincolo* și *Cartea porților*. Ea se află la dispoziția celui care reușește să citească formulele pe care le conține. Pentru că, pînă și cartea nu este altceva decît un mijloc de a ajunge dincolo, la fel cum existența voastră nu este altceva decît un mijloc de a ajunge la carte."

Valerio nu îndrăznea să-l întrebe pe Marcandrea Canal motivul pentru care se exprima ca și cînd el nu ar fi aparținut neamului omenesc; poate pentru că, dacă toate lucrurile acelea ar fi fost adevărate, s-ar fi aflat într-adevăr în fața a ceva care nu aparținea lumii noastre. Și poate că ar fi fost prea mult de îndurat, fiindcă se simțea încă strivit de casa imensă care îl înconjura, cu șirul ei de încăperi încastrate unele într-altele... Și acel aspect desuet, de neînțeles, pe care îl observase, atît în interiorul casei cît și la Martino... Iar acum omul acesta nebun, care vorbea și vorbea despre lucruri aberante, dar care urma să-i decidă soarta...

Marcandrea Canal închise iar ochii. Respira din greu.

„De cînd am fost... chemat", zise Valerio, „s-au petrecut niște lucruri care m-au... surprins..."

„Da, niște lucruri extraordinare", confirmă Canal, fără să deschidă ochii. „Extraordinare pentru voi, bineînțeles. Noi am intervenit în mod fățiș în acești ultimi ani pentru că se apropia momentul."

„Am văzut păsări care se transformă în zbor și nimeni nu știe încotro se duc, și am avut un vis în care cineva îmi vorbea despre o altă legendă..."

„Forțele în joc sînt atît de mari încît pot influența vieți, comportări și chiar și lucruri neînsufletite. Cînd se prăbușește o avalanșă, tot ceea ce se află în calea ei este antrenat și răvășit. Ceea ce ai văzut tu este o nimica toată."

„Care era scopul vostru ?"

„Să găsim cartea. Numai formulele pe care le conține ea ne-ar putea readuce la origine. Inițial exista Haosul, dar apoi s-a format Cosmosul și forțele s-au echilibrat. Și a început lupta care continuă și acum. Există miliarde de lumi locuite de ființe vii, dar foarte puține dintre ele posedă inteligență, și pentru aceste lumi ne luptăm noi. Avem o sarcină de îndeplinit: să întoarcem foaia aceea de hîrtie și să refacem celălalt aspect al aceleiași entități.

A existat un moment în istoria universului în care am găsit cheia pentru a ști unde se află cartea și pentru a distruge paznicul care o apără. Am aflat că depozitarul cărții este Terra. Cheia putea să ne fie dată numai de trinitatea unor minți omenești.

Mi-am dedicat întreaga viață ca să ajung la acest moment, mascat de o personalitate care putea să-mi îngăduie accesul la locurile cele mai exclusive. Dar forțele Cosmosului au zădărnicit planurile noastre, și va trebui să așteptăm din nou mii sau milioane din anii voștri pentru a avea iar un asemenea prilej. Timpul, în orice caz, nu are nici o semnificație pentru noi. Prezența Cosmosului este numai o scurtă paranteză.

Acum, doi dintre voi au murit, iar tu nu mai ai nici o valoare. Permanența mea aici s-a încheiat; va începe un nou ciclu."

Marcandrea Canal își așezase mîinile pe brațele fotoliului, stînd aplecat spre Valerio, iar vocea lui se schimbase, își pierduse fascinanta ei gravitate pentru a deveni tot mai încordată și stridentă.

„De aceea te urăsc, Valerio Sagredo, pentru nulitatea ta, pentru posibilitatea pe care o aveai de a ne conduce la victorie încă din momentul în care ai fost conceput și ai devenit deținătorul unei forțe atît de imense. Te urăsc pentru că în tine mai există încă o parte din forța care ne-ar fi acordat putere, dar cu tine, singur, nu putem face nimic."

Tăcu, sleit de puteri, și lui Valerio i se păru că făcînd mărturisirea aceea, chiar și chipul lui începuse să se transforme. Pielea i se acoperise de pete și acum era

numai o rețea de riduri adînci, ca și cînd timpul l-ar fi copleșit pe neașteptate.

După o lungă pauză, Marcandrea Canal începu din nou să vorbească, și vocea lui redevenise aproape normală. „A venit momentul ca și tu să cunoști sfîrșitul. Îți fusese prezisă o anumită moarte prin tabloul acela, și vei avea parte de moartea aceea. Chiar eu ți-o voi pregăti... eu, care a trebuit să te protejez din momentul venirii tale în această lume, și nu cei care din acel moment ți-o pregătiseră."

Valerio avea ochii ieșiți din orbite. Poate că sosise momentul hotărîtor și el nu avea nici o posibilitate de a se apăra, strivit în lupta aceea uriașă, între niște forțe care depășeau puterea lui de înțelegere.

Marcandrea Canal se ridică din fotoliu sprijinindu-se de birou. Stătea în picioare cu mare greutate și, o clipă, păru să se prăbușească. „Vremea mea s-a sfîrșit", zise ca pentru sine însuși. „Totul se prăbușește. Și această casă suportă și ea consecințele... Peste puțin se va nărui, copleșită de vechimea ei." Chipul i se crispă într-un rînjet. „Vreau să te lovesc acum", murmură. „Pentru că în felul acesta lovesc în ceea ce ai căutat tu totdeauna."

„Ce vreți să spuneți ?" zise Valerio. „Eu nu căutam nimic, nici măcar nu-mi imaginam existența..."

Marcandrea Canal izbucni în rîs. „Ți-am spus-o, nu eu am fost acela care ți-a ales moartea !"

„Cine a fost atunci ? Spuneți-mi, cel puțin o să pot să lupt."

„Există o femeie care ți-a traversat viața, Valerio, care ți-a condiționat-o și pe care tu ai iubit-o."

„Monica ? Imposibil !"

„Nu ea e cea pe care o căutai. Femeia pe care o căutai, fără să știi, ai găsit-o numai acum, doar acum patru zile..."

„Serena !"

Canal gîfîia. Își ținea palmele sprijinite de suprafața biroului, căutînd să se mențină în picioare. Peste casa aceea se abătuse un blestem ; un cariu gigantic începuse să-i roadă pietrele și pe locatarii ei de cînd fusese ucis

Emiliano Sagrès, din momentul în care planul misterios al lui Marcandrea Canal fusese distrus. Vremea mea s-a sfîrșit, spusese.

Valerio privea figura aceea care se transforma continuu, unica sursă de la care putea avea un răspuns.

„Ce știți despre Serena ?“ murmură.

„Am descoperit-o și eu prea tîrziu, și de aceea sufăr acum consecințele. Dar vreau să-i iau locul și să te fac să-ți afli sfîrșitul pe care ți-l pregătise.“

„Ce vrei să spui, demon blestemat, ce legătură are Serena cu moartea mea ?!“ Valerio sări în picioare, uitînd orice măsură de precauție și acum îl înfrunța pe Canal abia reținîndu-se să nu-l lovească.

Bătrînul anticar se lăsă să cadă în fotoliu. Respirația îi ieșea din gura deschisă ca un horcăit. Dar pe buzele lui mai rămăsese încă o urmă de zîmbet. „Ai găsit femeia pe care ai căutat-o dintotdeauna. Ai avut noroc că ai întîlnit-o înainte de a-și pune planul în aplicare, și victimele au fost ceilalți doi. Nu a mers mai departe, poate pentru că s-a hotărît să nu urmeze pînă la capăt prezicerile tripticului fiindcă s-a îndrăgostit de tine și te vrea viu. Dar acum eu voi fi acela care te va ucide. Ți-am apărat integritatea încă de cînd, în momentul și-n locul ales de mine, ai fost conceput, și ai trăit cum și unde am voit eu.“

Marcandrea Canal horcăi. „Dar acum nu mai sînt nevoit să...“ Nu reuși să continue.

Cuvintele acelea îl izbiră pe Valerio ca o lovitură de măciucă. Trebuia să-l creadă ? Asta însemna că totul fusese prevăzut, că Serena fusese cea care voise să-l întîlnească în ziua aceea cînd, tremurînd de frig, privea barca gata să traverseze brațul de apă și barcagiul îl chemase iar el stătuse la îndoială dacă să se urce sau nu. Și fusese numai prezența unei fete care îl hotărîse, fără un gest și fără o vorbă, numai cu privirea ei zîmbitoare. Apoi totul venise de la sine, și după ce barca traversase brațul de apă, el era legat deja, indisolubil, de Serena.

Una din draperiile care acopereau peretele din spatele biroului căzu la pămînt cu un foșnet. Motivele de pe ea, în cădere, apăreau decolorate de vreme și țesă-

tura se destrămase. Un nor de praf se înălță de pe podea și învălui chipul lui Canal.

Anticarul nu mai vorbea, dar continua să se transforme. Patina unei bătrîneți precoce se întinsese peste tot corpul lui, și acum și trăsăturile somatice i se modificau. Valerio îi vedea veșmintele cum se strîng și se răsucesc pentru a acoperi un trup care se disocia de caracteristicile sale umane.

Ușa din spatele lui Valerio se deschise și intră un bătrîn, care nu mai păstra decît vagi urme din asemănarea cu Martino.

„Iată-mă", zise Martino, și vocea lui era și ea de nerecunoscut. Nu mai avea aproape deloc păr, picioarele i se lungiseră și apăreau scheletice din pantalonii deveniți prea scurți.

Canal ridică un braț arătîndu-l pe Valerio, dar la extremitatea brațului, în locul mîinii, se afla un ghemotoc plin de crăpături negre, care ieșea din mînecă hăinci deformate. Din cavitatea unde mai înainte se aflase gura, ieșea un muget oribil, împreună cu un jet de lichid gălbui. „Trebuie să termini...", zise vocea aceea. „Trebuie să termini..." Și Martino se apropie de Valerio.

Poate că avea să reușească, poate că ființa aceea delabrată nu avea să izbutească să-l împiedice să fugă, iar drumul acum îl cunoștea destul de bine. Cu o mișcare rapidă, Valerio se alătură lui Martino, pentru a se afla astfel în fața ușii deschise. Țîșni înainte cu toate forțele lui regăsite... dar un braț, care părea un clește, ieși incredibil de iute din mîneca jachetei negre a lui Martino, și Valerio se lovi de materia aceea dură și înspăimîntătoare. Cleștele se închise, și Valerio se trezi înșfăcat de ororarea aceea, fără nici o posibilitate de scăpare.

În urletul care îi ieși din gîtlej era toată spaima și tensiunea acumulată în zilele acelea, ura împotriva făpturilor acelora infernale și împotriva a ceea ce-i hărăzise destinul. Dar mai era și durerea provocată de cuvintele lui Canal, fiindcă acum știa că tot ceea ce spusese el era adevărat.

Acum, în acea parantează din afara timpului, care se deschide totdeauna în momentele hotărîtoare pentru viața unei ființe omenești, Valerio găsea explicația atîtor lucruri; coincidențe, absurdități, amănunte neînțelese în parte și eludate de Serena, cu nu zîmbet sau cu o ridicare din umeri, apăreau acum toate cu adevăratul lor sens. În lupta aceea al cărui scop nu-l înțelesese, Serena era dușmanul, sau, poate că și ea era la fel de nebună. Dar ce posibilitate de supraviețuire avea el, încastrat în acel mecanism absurd?

Se simți ridicat de la pămînt; Martino îl transporta către un loc al morții, iar el nu era în stare să se elibereze din încleștarea aceea oribilă. La cîțiva centimetri de fața lui, Martino gîfîia și emana o duhoare grețoasă. Valerio ar fi vrut să-și piardă cunoștința, dar, în același timp, dorea să fie conștient, ca să profite de cea mai mică posibilitate de a se elibera de grozăvia aceea.

Casa începea să se năruie. Draperii și bucăți de tencuială se desprindeau și cădeau în jurul lui într-un nor de praf. Dintr-una din nenumăratele încăperi răzbătu pînă la ei prăbușirea unui lampadar. Apoi luminile se stinseră și crezu că întunericul îi va veni în ajutor. Avantajul de a nu vedea spori eforturile lui Valerio, dar inutil, făptura care fusese Martino își continua drumul, nesinchisindu-se de întuneric, fiindcă era călăuzit de niște simțuri neomenești, și încet și sigur traversă coridorul care ducea la scara în spirală a turnului. Se opri într-un ungher și un sistem de contragreutăți făcu să se scufunde patrulaterul podelei pe care se găseau.

În foarte scurt timp se aflară în antreul circular de la baza turnului, luminat de flacăra cîtorva torțe.

Valerio își dădu seama că, atîta vreme cît rămînea prizonierul acelui monstru, nu avea nici o posibilitate de a acționa.

În semiîntuneric, fu conștient de coborîrea a trei trepte și se trezi într-un fel de pivniță îmbibată de umezeală. Ajunsese poate la capătul călătoriei. Se gîndi la Monica și la mica Damiana, la casa lui. Trăia un coșmar pe care nimeni nu l-ar fi putut înțelege vreodată, iar trupul lui n-avea să mai fie găsit.

În timp ce se gîndea la toate astea, Martino îl lovi și el căzu.

Trosnete, gemete, glasuri în depărtare. Și în momentele de tăcere, un picurat uleios. Bufnituri înăbușite. Un țopăit nervos și chițcăituri neașteptate.

Valerio avu senzația că vede din nou lumina, după ce se cățărase, prin forța mușchilor, de-a lungul peretelui dintr-un puț adînc. Ajuns însă pe marginea puțului, văzu că era vorba doar de pîlpîitul slab al unei torțe. Realitatea situației îl izbi cu violență. Imediat își dădu seama că nu putea să se miște și că un căluș îl împiedica să strige. Avea mîinile și picioarele legate de perete. Făcu cîteva încercări pentru a-și verifica posibilitățile și descoperi, neliniștit, că putea să se miște doar cîțiva centimetri.

Își plimbă privirile de jur-împrejur ; închisoarea lui era copia sălii de la baza turnului, numai că la un nivel inferior, și fără piese de anticariat. Flacăra torței crea un dans diavolesc de umbre de-a lungul pereților concavi, pe marile blocuri din marmură care alcătuiau pavimentul, pe asperitățile tavanului.

În fața lui, la capătul celor trei trepte din piatră, ușa era de bună seamă zăvorîtă. Pe latura opusă, chiar sub tavan, o deschizătură strîmtă lăsa să se filtreze din afară o slabă lumină artificială, provenind poate de la un felinar apropiat. Prin deschizătura aceea pătrundea și foșnetul ritmat al valurilor, care veneau să se spargă de bastionul turnului. Valerio se întrebă ce avea să se întîmple în închisoarea aceea în timpul fluxului mareei. Poate că aceea era moartea pe care i-o hotăriseră, o moarte prin înecare... dar în felul acesta nu s-ar fi împlinit prezicerea ; acela era sfîrșitul prevăzut pentru Emiliano Sagrès, și se realizase întocmai. În tripticul celor trei morți ale lui Aloysius Sagredi el era sfîșiat de niște ființe care nu făceau parte din regnul animal cunoscut ; poate că era doar o licență artistică. Esențialul era că avea să moară din cauza unor animale.

Mintea lui Valerio se concentră asupra zgomotelor înregistrate în momentul în care își recăpătase cunoștin-

ța. Privi în jur încercînd să străpungă întunericul care îl înconjura. Și atunci înțelese.

Pereții celulei erau alcătuiți din blocuri mari de marmură și șiruri de cărămizi. Secolele lucraseră cu dinți de sare, și poporul care începea să trăiască odată cu lăsarea întunericului sub nivelul orașului își stabilise aici una din nenumăratele sale locuințe. Era un loc bun, alimentat continuu cu gunoaie care, odată cu fluxul mareelor, se strecurau prin crăpăturile peretelui...

Acum totul era clar. Valerio ajunsese la încheierea aventurii lui, așa cum o prevăzuse pictorul anonim din trecut și cum o concretizase o sectă de nebuni, care se foloseau de niște puteri din afara universului nostru cu patru dimensiuni.

Se auzeau chițcăituri în aer, dar Valerio nu vedea încă nici o mișcare. În celulă totul era imobil. Din afară răzbăteau din cînd în cînd glasuri agitate, a căror semnificație rămînea de neînțeles. De sus se auzeau bufnituri repetate. Valerio știa că toate trosnetele acelea înseamnau moartea palatului, și constatarea asta îi confirma și iminența sfîrșitului său.

În ciuda acestor lucruri, simțea o furie nestăpînită. Chiar dacă se întîmplă uneori ca un om să fie pregătit pentru propria sa moarte, faptul de a trebui s-o înfrunte datorită unor cauze care depășesc previziunile umane o face infinit mai chinuitoare.

Lumina torței proiecta pe pietre reflexe de sare gemă, juca în scobiturile provocate de eroziunea timpului. Valerio fixa acea mișcare continuă de umbre și lumini care dădea viață unor lucruri neinsuflețite, și în sfîrșit fu sigur: ceva se mișca, independent de jocul flăcării.

Din crăpături se iviră primii șobolani cu ochii lor intens strălucitori. Chițcăiturile care pînă acum se auziseră difuze, acum se auzeau în celulă. Precaut, cu nările fremătînde, șobolanii înregistrară prezența a ceva neobișnuit, deosebit de excitant. Și vestea fu transmisă, recepționată și retransmisă.

Cete de șobolani începură să se îndrepte către sursa de mîncare, prin galeriile misterioase săpate între palafitele care susțineau orașul.

Veniră și de pe micile ridicături de pământ, care numai odată cu fluxul mareei ieșeau la suprafața apei.

Erau șoareci mari și cenușii, șobolani și chițcani, puși în mișcare de semnale misterioase, care începură să înoate, îndreptîndu-se spre baza turnului.

Primul șobolan își vîrî trupul printr-o crăpătură... opintindu-se din afara peretelui. Rămase cîteva clipe în echilibru, amușinînd eventualele pericole. Sensibilitatea lui îl asigură că drumul era liber. și se lăsă să cadă pe paviment, cu o bufnitură înăbușită.

Fu semnalul.

Ca o apă cenușie, sute de animale se iveau dintr-o întreagă rețea de crăpături, lunecînd încet spre Valerio. El nu putea să facă nimic, nici măcar să zvîrle din picioare, ca să îndepărteze mareea de șobolani care înainta și să întîrzie în felul acesta un pericol devenit de acum iminent. Totuși, gemetele care răzbăteau prin căluș și zvîrcolirile pe care le descria trupul lui sorveau să facă mai precaută înaintarea animalelor. Prada se afla acolo, dar felul cum se comporta ea nu oferea acea deplină siguranță pe care ar fi putut-o oferi un cadavru.

Căpetenia cetei era un șobolan gras, cu părul îmbibat cu cine știe ce substanțe de care se frecase în timpul traseului prin misterioasele meandre. Alcătuiau o crustă mîloasă și verzuie, poate din reziduuri de alge sau excremente spongioase, sau poate resturi în putrefacție de la precedentele mese.

Animalul înainta tîrîndu-și burta pe paviment și își mișca continuu botul lunguieț, fremătînd de poftă. Ajunse lîngă picioarele lui Valerio, se ridică pe labele posterioare și își întinse botul pentru un ultim control, mai înainte de a se hotărî să muște. Ceilalți îl urmau la o distanță respectuoasă, reținuți de instinct dar gata să țîșnească, ca dintr-un resort, de îndată ce căpetenia lor ar fi hotărît-o.

În poziția în care se afla, Valerio reuși să vadă șobolanul cum se apropia, îl mirosea și-i dădea tîrcoale. Din momentul acela aștepta să simtă prima mușcătură. Conștiința că în spatele lui se afla acel animal, iar în față

toți ceilalți care așteptau nerăbdători, îi provoca o groază nestăpînită. Avea încheieturile mîinilor însîngerate din cauza eforturilor pe care le făcea ca să rupă frînghia ce le strîngea.

Apoi percepu un freamăt, un rontăit rapid care înceta uneori ca să reînceapă imediat, apăsător. Prin lacrimile care îi inundau ochii, vedea un covor cenușiu și mișcător, desfășurat pînă la cîțiva centimetri de picioarele lui.

Șobolanul începuse să muște. Acum percepea distinct dinții care se-nverșunau asupra frînghiei, apoi îi simți labele umede așezîndu-i-se pe mîini.

În capul lui exista acum un vîjîit care creștea, creștea, provocat de tensiunea sîngelui. Părea că vinele gîtului erau gata să-i pleznească, iar ochii îi ieșiseră din orbite, dar auzea și o voce insistentă care îi spunea : *ușa... ușa...* Valerio începu să delireze. Ușa era singura salvare, dar ea se găsea la cinci metri... *ușa... ușa.* Dar ușa era închisă pe dinafară și, chiar dacă s-ar fi eliberat, n-ar fi putut să facă nimic, nu ar fi avut puterea s-o spargă... *Am eu grijă de asta,* rostea vocea din interiorul minții lui.

Șobolanul continua să roadă cu înverșunare frînghia, și atunci Valerio își dădu seama că se întîmpla ceva care nu intra în logica lucrurilor. Șobolanul se postase pe mîinile lui, iar dinții lui mușcau numai frînghia, în timp ce ceilalți șobolani continuau să freamăte și să tălăzuiască, reținuți de o forță misterioasă.

În lupta de neînțeles care se desfășura, poate că intrase în joc cineva sau ceva care acționa în favoarea lui, chiar dacă Valerio nu reușea să înțeleagă cine ar fi putut să fie ; cel care îl apărase de primejdii fusese Marcandrea Canal, chiar dacă apoi... dar nu se opri la supoziții ; era în curs de desfășurare un plan menit să-i salveze viața, lucrul ăsta era de acum evident, iar el trebuia să facă totul pentru a contribui.

Își concentră toate forțele pentru a-și elibera încheieturile, răsucind, smulgînd, trăgînd, insensibil la pielea care îi era mortificată. În sfîrșit reuși să obțină un joc

mai mare în mișcarea mîinilor și, dintr-o dată, le simți libere.

Nu se gîndi la căluș. Cu mîneca hainei își șterse sudoarea care-i încețoșase ochii și începu să-și dezlege nodurile de la glezne. Ghemuit cum stătea, fața lui se afla doar la cîțiva centimetri de avangărzile șobolanilor care, înnebuniți că nu puteau să-și înfigă dinții în prada aceea atît de disponibilă, săreau și chițcăiau îngrozitor. Era o vînzoleală generală de animale care se încălecau sau erau călcate de altele, care se iveau din pereți, alcătuind un amalgam furios. Apoi începură să se devoreze între ele.

Valerio lupta contra timpului, conștient fiind că nu se știa cît ar mai fi putut domina forța care favorizase situația aceea anormală.

În mintea lui, vocea continua să-i transmită aceleași cuvinte : *ușa... ușa...* doar cuvintele acelea două, repetate obsesiv. Valerio înțelesese de unde urma să-i vină salvarea și-ar fi vrut să strige să înceteze, că înțelesese, și că nu mai trebuia irosită atîta energie pentru a repeta același lucru, energie care ar fi trebuit concentrată pentru a ține departe de el mareea de șobolani turbați.

Reuși să-și elibereze gleznele. Acum trebuia să se apropie de ușă, dincolo de oribila masă a șobolanilor. Nu exista decît o singură soluție : orice repulsie fusese de mult depășită, așa că trecu în fugă peste covorul acela viu. Simți clar sub picioare trupurile moi strivite, iar chițcăiturile lor deveniră asurzitoare. Acum ușa se afla în fața lui, solidă și înciuiată. Izbi cu piciorul în lemn, mînjindu-l cu resturile animalelor strivite, și simți cum greața i se urca în gît, copleșit de putoare.

În clipele acelea avea să se decidă soarta lui. Nu știa ce avea să se întîmple, dar ceva trebuia să se întîmple, fiindcă era martorul unor evenimente care nu puteau să nu conducă la un deznodămînt.

Șobolanii continuau să alcătuiască o masă compactă, formînd un fel de insulă și, cu toată trecerea lui peste trupurile lor, nu reușeau să urce mai sus de cea de-a doua treaptă.

Valerio își smulse căluşul, urlă şi bătu cu pumnii în uşă, zgîlţîind cu toate forţele care-i mai rămăseseră marele inel metalic care ţinea loc de clanţă.

Uşa începu să se deschidă.

O fracţiune de secundă, Valerio rămase nemişcat, fiindcă, împotriva oricărei aparenţe, absurditatea acelei situaţii izbuti în egală măsură să-l uimească. Cineva vorbise în interiorul minţii lui, blocase şobolanii şi acum deschisese uşa, şi-n felul acesta îl salvase de la o moarte atroce. Cu un elan reînnoit, se aruncă asupra uşii, o împinse şi alergă afară pe coridor, iar apoi spre uşa care dădea către parc. Pe neaşteptate rămase însă nemişcat: cineva se afla lîngă uşa închisorii, o umbră abia înregistrată de retină din cauza obscurităţii şi a groazei de a scăpa din acel infern. Se întoarse şi silueta se afla acolo, sprijinită cu spatele de perete, ca şi cînd l-ar fi proptit să nu cadă.

Nu reuşi să-şi reţină o exclamaţie: Serena, cu pletele ei lungi şi negre, cu chipul minunat. Serena lui, pe care o iubise şi de la care avusese bucurie, plăcere şi împlinire. Totul se desfăşură într-o fracţiune de secundă, şi zgomotul uşii, care se închidea la porunca fetei, încheie secvenţa.

Influenţa care oprise şobolanii încetă dintr-o dată şi, liberi acum, aceştia se năpustiră asupra uşii, urcînd ca şi mareea. Prin lemn se auzeau distinct chiţcăiturile animalelor care se sfîşiau între ele, într-un paroxistic instinct de a ucide.

Valerio nu reuşea să-şi desprindă ochii de la fata care rămăsese sprijinită de perete, nepăsătoare la tot ce se petrecea dincolo. Se apropie de el şi îl luă de mînă. „Vino", zise cu o voce în care Valerio simţi o imensă oboseală. „Vino, Valerio. Se prăbuşeşte casa."

Mut, Valerio o urmă pe fată afară din coridor şi apoi din parc, alergînd de-a lungul aleii cu pietriş în formă de S. De la etajele superioare ajungeau pînă la ei scrîşnetele structurilor care încercau să menţină echilibrul, sub loviturile unor forţe împotriva cărora nici cel mai puternic bastion n-ar fi putut să reziste. Prin ferestrele închise răzbătea atenuat zornăitul cristalelor

care se spărgeau, trosnetele preafrumoaselor mobile.

Casa lui Marcandrea Canal trepida, o construcție atît de mare urma să aibă însă o agonie foarte lungă. Începuse să moară în momentul în care murise Emiliano Sagrès.

De sus cădeau bucăți de tencuială și pietre desprinse din marile cornișe. Cu un pîrîit, o fereastră de la ultimul etaj se desprinse de la locul ei și se prăbuși în parc; geamurile sparte ajunseră la pămînt ca niște frunze moarte, purtate de voia vîntului.

Cei doi tineri ieșiră prin poarta de la intrare, parcurseră în goană mica porțiune de țărm și trecură podul acelor „minuni". Dincolo de el se formase un grup de persoane, oameni care, cu toată ora înaintată, treceau pe acolo și se opriseră să privească ce se întîmplă. O casă, una singură dintre nenumărate altele, era zguduită de o forță misterioasă care o făcea bucăți.

Valerio o ținea pe Serena strîns lîngă el, ca pentru a o proteja de pericol, dar deodată își dădu seama că în brațe avea o ființă necunoscută, cu puteri tot atît de necunoscute, și auzi iar cuvintele lui Marcandrea Canal, care-i dezvăluise că cea care-i hotărîse moartea era tocmai ea. Dar tot ea îl salvase, și așta nu putea fi trecut cu vederea. Înclinat cum era, înainte de orice, să acorde credit concretului, Valerio recunoștea mai curînd evidența de a fi fost salvat de către Serena, decît să acorde credit unor acuzații verbale. Dacă el se afla acolo în momentul acela, faptul se datora fetei, și asta era de ajuns, cel puțin pentru moment; avea să fie suficient timp, după aceea, pentru a face lumină în întîmplările neliniștitoare al căror martor era. În jurul lui existau două lumi: una, absolut normală, reprezentată de persoanele care se uitau, de exclamațiile, de comentariile și de strigătele lor, și o altă lume în care o casă puternică, construită pentru a înfrunta secolele, se prăbușea ca rezultat al unei lupte duse cu armele magiei.

De la o fereastră a etajului al treilea țîșni luminoasă prima limbă de foc. O limbă de foc izolată, care se zări o clipă și imediat dispăru. Dar privelișteа aceea provocă

panică. Strigăte de ajutor începură să se audă din casele vecine.

Valerio își trecu bratul pe după umerii Serenei și o duse departe, de-a lungul țărmului. Se urcară pe podul următor. Fata stătea lipită de el, tăcută, și respirația îi era precipitată. Din cînd în cînd ridica privirea și încerca să citească în ochii lui Valerio.

Între timp, strigătele se înmulțiseră ; începură să sosească primele echipe de prim ajutor. În scurtă vreme spectatorii deveniseră o adevărată gloată. După acea primă limbă de foc izolată, casa fusese zguduită de o serie de explozii, care proiectaseră în afară o ploaie de geamuri sparte și de cioburi. Acum multe dintre ferestre vomitau valuri dense de fum, care uneori deveneau luminoase, datorită focului dezlănțuit în interior.

În casele vecine era un continuu strigăt de alarmă și un du-te-vino de chipuri la ferestre, pentru a urmări fazele dezastrului. Lipită de aripa vestică a casei lui Marcandrea Canal se afla o hardughie. Prin ușa larg deschisă începuse deja exodul : oamenii fugeau ducînd cu ei tot ceea ce considerau mai de valoare sau necesar, transportînd mobile și bunuri personale pe țărm, sau direct în bărcile care începuseră să se îngrămădească. Lumea fugea și din celelalte case vecine. Bărcile încărcau și se depărtau, să descarce lucrurile în loc sigur, apoi se întorceau pentru alte transporturi.

Pe maluri se auzeau strigăte, care solicitau ca ambarcațiunile să facă naveta, și reacția barcagiilor provoca blesteme și înjurături.

Din casa lui Marcandrea Canal se auzea acum un bubuit continuu, un vuiet înăbușit datorat flăcărilor care nu reușeau să-și facă suficient loc prin ferestre.

Cîțiva oameni din echipele de prim ajutor pătrunseră în parc, dar fură nevoiți să se retragă din cauza ploii, acum continue, de obiecte incandescente care cădeau de sus.

Masivul volum al casei menținea încă structura principală, dar viața ei se apropia de sfîrșit. Cerul era iluminat de o perdea de foc și de jur împrejur apa re-

flecta culoarea flăcărilor, iar bărcile păreau că plutesc pe lacuri de lavă.

Apoi casa lui Marcandrea Canal începu să vomite.

La început invizibili, fiind acoperiți de frunzișul parcului și mascați de jocul luminilor și al umbrelor, apoi, pe neașteptate, reali în halucinanta lor prezență, apărură șobolanii. Erau mii, care fugeau în cete, înnebuniți, un torent cenușiu cu reflexe roșietice, care o apucă de-a lungul malului îngust și găsi cale liberă peste pod.

Alarma porni de la ferestrele caselor aflate deasupra podului și se amplifică prin urletele de spaimă și de moarte ale acelora care nu fugiseră la timp din calea animalelor.

Găsindu-se într-un *habitat* cu totul straniu, atît de neobișnuit de zgomotos și dominat de foc, șobolanii înnebuniră complet și nu-și mai urmară căpeteniile, ci fiecare încerca să fugă încotro îl purta instinctul.

La picioarele podului, fluxul șobolanilor se împărți în două mari ramuri ; una din ele continuă să înainteze în linie dreaptă, pătrunse în oraș, însoțită de urletele nefericiților care se aflau de-a lungul traseului, se transformă într-o rețea de pîraie și se infiltră în parterele caselor, căutînd pasaje care să-i readucă în subterane. Cealaltă ramură de șobolani înainta de-a lungul țărmului. Valerio privi în jur căutînd o cale de scăpare.

„Birtul din colț !" strigă Serena. „Vino, putem să ne refugiem acolo. Îl cunosc pe patron, știu că totdeauna e cineva acolo."

Făcură cîțiva pași, cînd în spatele lor se auzi parcă un mare oftat, și o lumină roșietică făcu să se detașeze umbrele lor pe pavaj. Cineva aprinsese o canistră de benzină aruncată în fața șobolanilor. Acum de pe mal se ridicau flăcări înalte care se revărsau în canal și se stingeau pîrîind. Fluxul animalelor care înaintase de-a lungul canalului fu blocat. Zeci de șobolani fuseseră ajunși de benzină și căutau să se salveze cățărîndu-se pe pereții caselor sau săreau chițcăind, transformați în tăciuni.

Valerio și Serena se opriră și, cu băgare de seamă, urcară din nou pe pod. Cei de la postul de prim ajutor

își încetaseră tentativa de a opri flăcările din casa lui Marcandrea Canal, ca să le dea ajutor nefericiților atacați de hoarda sălbatică și să stingă incendiul care se întindea de-a lungul țărmului.

Cu pompele alimentate din apa canalului, lansau jeturi foarte puternice asupra animalelor, pentru a le sili să intre în unghere fără ieșire. Dar, așa cum o vină de apă se infiltrează într-un teren, la fel, parte din șobolani își făcu drum prin spațiul de cîțiva centimetri dintre parapetul podului și digul care mărginea țărmul.

Foarte repede drumul acela fu acoperit de o mulțime forfotitoare și un flux continuu de animale începu să treacă pe acolo și să se reverse în apele canalului. Apa, roșie de reflexe, începu să bolborosească. Nemaiavînd acum orientarea dictată de instinct, zăpăciți de mirosurile neobișnuite care împînzeau aerul, șobolanii invadară canalul și începură să se cațere pe bărcile ancorate, care așteptau să-și completeze încărcăturile.

Privelișteа se transforma din clipă în clipă și devenea tot mai înfiorătoare. Un șobolan de canal, mare și ud leoarcă, făcu un salt și se agăță de gîtul unui copil care, ținut de mînă de o femeie, stătea cu spatele întors la apă. Imediat în urma lui săriră și alți șobolani, și într-o clipă copilul și femeia fură două trupuri care urlau și se zbăteau, asaltați de mușcături.

Nimeni nu observase noul drum găsit de animale, mimetizate de reflexele apei. În sfîrșit, fu dată alarma dar evenimentele se învălmășeau. În plus, spaima făcea să devină frenetice mișcările animalelor și nu toți cei care se aflau în bărci avură vreme să-și dea seama de asalt.

Pompele fură îndreptate spre șobolanii care încercau să înainteze de-a lungul țărmului, în timp ce în bărci erau scoase vîslele, bîncile și furcheții pentru a fi folosite drept arme, pe măsură ce animalele apăreau pe maluri.

Cineva striga : „Benzina ! Benzina !“ Dar alte glasuri urlară, în hărmălaia generală, pentru a împiedica transformarea canalului într-un rug care ar fi carbonizat în

egală măsură șobolanii, bărcile și pe toți cei care se aflau la bord.

Situația se precipita. Cîțiva oameni din echipele de prim ajutor reușiră să imobilizeze cîțiva exaltați, care se pregăteau să verse benzină peste ambarcațiuni.

Chiar dacă atenția se deplasase spre neașteptata prezență a șobolanilor, casa lui Marcandrea Canal continua să se mistuie în flăcări. O parte din ea se prăbușise dar acest fapt fusese trecut cu vederea în zarva generală și în marea de foc care o acoperea acum aproape în întregime. Numai turnul nu fusese încă atins de incendiu și se detașa pe cortina de flăcări, brăzdat de vîlvătăi.

În vălmășagul de strigăte și zgomote se auzi urletul ascuțit și strident al unei femei. Valerio o zări aplecată în afara ferestrei, arătînd ceva cu brațul întins. Apoi o văzu că-și duce mîinile la față să-și acopere ochii.

Alte strigăte veniră să se adauge la cel al femeii, și Valerio se gîndi că poate cineva din echipa de prim ajutor fusese rănit de bucățile incandescente care continuau să cadă de sus. Apoi observă însă că nimeni din cei care se aflau în apropierea parcului nu alerga să dea ajutor, ci, dimpotrivă, toți se îndepărtau încet de poarta de intrare, iar atitudinea lor era a unor persoane cuprinse de groază.

Podul de pe care Serena și Valerio observau scena, împreună cu alte zeci de persoane care se adunaseră între timp, se afla cam la treizeci de metri de intrarea în parc, iar poziția lor ridicată le îngăduia să vadă pe deasupra porții.

O momîie ieșea din parc, și mersul ei, în acel context era ciudat de flegmatic. Zidul de flăcări care se înălța în spate îi acoperea parțial silueta și, cu toate astea, se intuia că era vorba de cineva care ducea un obiect voluminos.

Și deodată Valerio realiză despre ce era vorba. Chiar și Serena înțelesese, cu toate că ochii ei fuseseră cruțați de ceea ce văzuse Valerio în interiorul casei. Dar poate că pentru ea nici nu era necesar să fi văzut.

Martino ieșea din parc. Valerio îl recunoscu numai pentru că asistase la metamorfozarea lui. Partea cribilă

a acelei mutații consta în faptul că, transformîndu-se în ceva categoric divers, el păstrase totuși o vagă morfologie umană. Mai existau încă cele două extremități inferioare care-i permiteau să înainteze și cele două extremități superioare care susțineau o grămadă informă. Și, în partea de sus, se ridica o protuberanță care, la un om, ar fi fost capul.

Valerio simți din nou atingerea membrelor chitinoase, răsuflarea care ieșea de pe așa-numitele buze și îl cuprinse greața.

Distanța și flăcările nu-i îngăduiau să distingă ce cără Martino, dar Valerio fu sigur că era vorba de trupul metamorfozat al lui Marcandrea Canal.

Și a fost bine că oribila apariție a avut loc tocmai atunci cînd haosul atinsese apogeul, fiindcă cea mai mare parte a oamenilor nu a văzut-o. Iar majoritatea celor care au văzut-o nu au reușit să înțeleagă. Mai tîrziu, în relatarea celor cîțiva martori, oroarea amănuntelor va fi fost atribuită halucinației cauzate de emoția deosebită a momentului.

Cele două trupuri, care alcătuiau o mică grămadă de organe indistincte, continuară să înainteze prin ploaia de foc, dar nu reușiră să mai ajungă la poartă, fiindcă palatul se prăbuși. Se prăbuși încet, surpîndu-se într-un nor mare de pulbere luminoasă. Rămăsese în picioare numai turnul și aripa palatului de care era legat acesta. Parcul fu cuprins și el de flăcările care-și găsiră un nou teren propice în arborii cu trunchiuri înalte și în tufișuri.

Macabra pereche care se apropia încet de poartă se mistui în flăcări, dispărînd din ochii celor prezenți și contribuind astfel la a face îndoielnică o mărturie propriu-zisă.

Spectacolul se sfîrșise. Rămînea să se continue îndepărtarea oamenilor și protejarea caselor învecinate de întinderea flăcărilor. Dar acum, cînd casa se năruise, echipele de prim ajutor puteau să acționeze în forță, depunînd o muncă obișnuită de curățire.

Și lupta din canal se apropia de sfîrșit. Puținii șobolani încă în stare să asalteze bărcile erau sistematic

striviți cu lovituri de vîsle, sau pe fundul bărcilor ; apa canalului era presărată cu mici trupuri cenușii, care deja începeau să se deplaseze încet spre lagună, răspunzînd chemării unui nou reflux al mareei.

Pe mal, cîțiva oameni aruncau găleți cu apă peste ultimele resturi de benzină în flăcări. Alții, în cizme de cauciuc și cu lopeți, adunau și îngrămădeau trupurile șobolanilor carbonizați.

Lumea reîncepea să se miște.

Valerio nu izbutea să vorbească, încă hipnotizat de tot ceea ce văzuse și șocat de faptul că, pînă cu puțin înainte, el însuși fusese imobilizat în centrul infernului aceluia.

„Valerio", zise Serena, „poate că e mai bine să mergem." Fata îl fixa cu o intensitate care era un amestec de durere și de trepidantă așteptare.

Tînărul îi întoarse privirea. În fața lui era Serena pe care o cunoscuse atît de bine, ochii ei întunecați și dulci, frumosul chip cu buzele cărnoase și lungul păr negru. Și totuși acum era o altă femeie, altceva ; în ea exista puterea vieții și a morții, și aparența aceea a ei... s-ar fi putut dintr-un moment într-altul...

„Nu te-ai transformat", spuse Valerio încet.

Serena clătină din cap.

„Dar puteai s-o faci", adăugă el.

Serena continuă să clatine din cap.

„De ce nu ?"

Serena nu răspunse. Apoi spuse : „E prea complicat, dar pot să te asigur că asta e înfățișarea mea de totdeauna și așa va fi pentru totdeauna."

Valerio își întoarse privirea spre ruinele casei. „Chiar dacă ei nu făceau parte din tabăra ta, duceau aceeași luptă. De ce au dorit să iasă din scenă într-un mod atît de... uman, cel puțin în comportare, dacă nu în înfățișare ?"

„Erau ființe umane, cum ești și tu și cum sînt și eu. Ființe umane care, ca și noi, primiseră misiunea de a reprezenta o abstracțiune. Chiar dacă au suferit o metamorfoză, independent de voința lor, au rămas *in nuce*

ființe umane ; s-au comportat ca atare pînă la sfîrșit și au căutat o scăpare din incendiu, cel mai puternic ajutîndu-l pe cel mai slab..."

„De ce zici că nu te vei transforma ?"

„Pentru că am învins. Și mi-am cucerit natura umană pînă cînd îmi va fi scris să trăiesc."

Valerio o privea și asculta niște cuvinte pe care încă refuza să le accepte. Apoi oboseala, tensiunea și foamea îl doborîră. Se sprijini de balustrada podului, dar simți că i se înmoaie picioarele. Serena îl ajută să se ridice, îi spuse cuvinte tandre, îl mîngîie și-l îmbrățișă. Dar pentru Valerio totul era foarte îndepărtat, cuvintele păreau înăbușite, iar mîinile Serenei îi provocau pe piele o senzație stranie, ca de febră.

După cîteva minute, imaginile și sunetele își recăpătară obișnuitele caracteristici.

„Cum te simți ?" întrebă Serena.

„Mai bine. S-a terminat totul acum, aș vrea atît de mult să dorm..."

Serena rîse. „Există un pat, suspendat în cer, care te așteaptă."

Valerio se crispă. „Nu, nu la tine acasă. Prefer un hotel."

„De ce ? Îți plăcea atît de mult..."

Valerio clătină din cap. „Nu, nu vreau să mă mai întorc în locuri care să-mi amintească de toate lucrurile astea". Și făcu un gest cu mîna, incluzînd canalul și casa lui Marcandrea Canal. „N-aș mai fi în stare să suport."

„Vom fi numai noi doi și atîtea amintiri plăcute..."

„Am avut un vis în casa aceea, un coșmar înspăimîntător. În coșmarul acela, am auzit pentru prima dată vorbindu-se despre întîmplările stranii care se desfășurau fără ca eu să știu, despre incredibila luptă a unor forțe care... nu reușesc să înțeleg..."

„Eu te-am făcut să visezi", zise Serena cu o voce hotărîtă.

„Tu ?!"

Serena dădu din cap afirmativ. „Una din încercările de a te convinge să părăsești casa lui Marcandrea Canal. Puteam să te pun în gardă numai pe căi indirecte. Dacă

ți-aș fi vorbit direct m-ai fi considerat nebună. Vino, nu vor mai exista coșmaruri, nici temeri, nici lucruri stranii pe care să nu le înțelegi."

Valerio nu reușea să se miște, nehotărît dacă să fie de acord sau nu cu invitația fetei. Era oare o invitație sinceră ? Ce putea să se ascundă în spatele promisiunii aceleia, nu cumva vreun alt plan ocult pentru continuarea unei manevre care începuse încă de cînd se născuse el, ba chiar și mai de mult, cu mult înainte ? Și ce putea să facă ? Să refuze invitația, să acționeze după propriile lui hotărîri, după propriul lui liber arbitru ? Se gîndi la acest lucru cu ironie, nu exista nimic, nici măcar cel mai neînsemnat gest care să nu fie manevrat, care să nu facă parte dintr-un plan mai vast, care se încadra la rîndu-i într-un plan și mai vast și așa mai departe, într-un joc cosmic de cutii chinezești care înglobă întreg neamul omenesc, toată Terra și întreg Cosmosul, așa cum îl cunoștea el, și asta dintotdeauna, de la începutul eternității.

Simți că îl cuprinde din nou amețeala și se sprijini de balustrada podului.

„Vino", zise încă o dată Serena și, de data asta, exista în vocea ei siguranța că el n-avea s-o refuze.

Valerio îi întinse mîna Serenei și o urmă, coborînd de pe pod și mistuindu-se în întunericul unei străduțe foarte înguste.

VI

POVARA a tot ceea ce se întîmplase și a tot ceea ce îndurase în zilele acelea fusese susținută mai întîi de curiozitate, apoi de inevitabilitate și, în sfîrșit, de spiritul de supraviețuire. Acum, odată, cu sfîrșitul lui Marcandrea Canal și a casei lui, zilele acelea se prăbușiseră pe neașteptate asupra lui.

Valerio o urmă pe fată cu o totală lipsă de participare. Traseul pe care Serena îl făcu să-l parcurgă pentru a ajunge acasă fu pentru el o serie absolută de senzații pasive: deplasări de-a lungul unor spații întunecate și înguste, frigul care-l pătrundea pînă la oase, zgomotul pașilor lor în tăceri care stîrneau ecouri.

„Am ajuns", spuse în cele din urmă Serena.

Dar Valerio știa că nu era așa, trebuia mai întîi să urce o interminabilă rampă de scări, care se dedublau și puteau să-l conducă fie la un pat care i-ar fi îngăduit să se odihnească, fie la o Galerie în care erau expuse tablouri care vorbeau.

Unicul lucru pe care îl dorea era să doarmă, să se abandoneze în uitarea unui somn care să însemne doar un lung moment întunecat în afara timpului și a spațiului.

Văzu o ușă care se deschidea în fața lui și recunoscu locul: se întorsese în casa Serenei, în mansarda de dea-

supra acoperișurilor. După camera aceea, se afla camera cu tavanul din sticlă, și atunci s-ar fi putut ca totul, într-adevăr, să se fi sfîrșit.

Probabil că o spuse cu voce tare, pentru că Serena îl asigură: „Da, iubitule, s-a sfîrșit, s-a sfîrșit într-adevăr." Și-i simțea mîinile mîngîindu-l, dar fără dulceața blîndă a primelor dăți; acum exista o anumită tensiune, un fel de reînnodare a ceva care părea să se fi pierdut.

Serena îl însoți pînă la pat și se reîntoarse în camera alăturată. Valerio se dezbrăcă și se lăsă să cadă cu fața-n jos, fără să se bage sub cuvertură, ci dorind numai să dea totul uitării și să închidă ochii.

Dar momentul acela nu venise încă, pentru că Serena îl făcu să se ridice, șoptindu-i cuvinte afectuoase pe care el nu le înțelegea. Se trezi cu un pahar în mînă. „Ce noi coșmaruri îmi va produce și ăsta?" întrebă.

Serena rîse. „Prostule! E numai un calmant ca să te poți odihni bine și îndelung. Vrei să mănînci ceva?"

Valerio clătină din cap. Privi lichidul din pahar. Părea apă. Nu-i mai păsa de nimic și bău.

Serena trase cuvertura, îl ajută să se bage în pat, apoi îl înveli. Dar Valerio nu-și mai dădu seama, fiindcă adormise.

La un moment dat se trezi și în jurul lui era întuneric. Era perfect conștient că se află în patul Serenei și faptul ăsta îi confirmă să nu-i fusese administrat nici un drog. În timp ce se întreba dacă întunericul de deasupra capului său era culoarea cerului, adormi din nou.

Cînd se deșteptă a doua oară, orologiul său biologic îi spuse că trecuse multă vreme. Și, cînd deschise ochii, văzu că lumina zilei pătrundea de sus, pe la marginea perdelelor trase și pe sub ușa închisă. În camera de alături Serena își făcea de lucru cu vasele de bucătărie. Poate pregătea ceva de mîncare și de-abia atunci își dădu seama că îi era foame. Dar asta nu fu de ajuns pentru a-l ține treaz.

Cînd în sfîrșit se deșteptă pentru a treia oară și definitiv, avu senzația cuiva care își recapătă cunoștința, vindecat după o boală: dorea cu intensitate să se miște, să reînceapă să trăiască.

Prin ușa închisă nu pătrundea nici un zgomot. Valerio se ridică și o întredeschise încet. Serena stătea la masă și scria, înconjurată de cărți și de manuscrise. Ridică ochii și îi zîmbi lui Valerio. „Bună ziua", îi spuse cu un ton ușor ironic. „Te-am așteptat să mîncăm împreună. Ti-e foame ? Am impresia că da", încheie ea, și începu să elibereze masa.

„Cît e ceasul ?" întrebă Valerio.

„Aproape două după-masă."

O jumătate de oră mai tîrziu, cu părul încă ud după un duș prelungit mult peste normal, Valerio se afla înaintea unor feluri de mîncare care îl puneau în încurcătura de a nu ști cu ce să înceapă.

„Am fost să cumpăr ziarele", spuse Serena. „Se face mare caz de Marcandrea Canal și de prăbușirea casei lui. Toți orbecăie în întuneric, firește. Unii pun în legătură morțile lui Emiliano Sagrès și Jacques Delsagre cu incendiul. Este amintită și apariția lui Martino, dar drept o mărturie indirectă, atribuită lui..."

„Serena", o întrerupse Valerio, „nu mă interesează ce spun ziarele. Tu știi foarte bine ce vreau eu să știu."

Serena luă o sorbitură de vin. „Ai dreptate", consimți ea, „e dreptul tău. În orice caz, că știi că tot ce a spus Canal este adevărat."

„Canal a spus o mulțime de prostii. Cînd l-am întîlnit începuse să se transforme și nu mai era coerent..."

„Dar fondul era exact, oricît de absurd ți s-ar părea ție. Eu am căutat să te pregătesc în timpul visului, dar nu știu în ce măsură am reușit."

„Visul cu Galeria ?"

Serena aprobă.

„Cum ai făcut-o, te lăsasem în pat, dormeai..."

„Apa pe care ai băut-o atunci. O pregătisem după ce tu adormiseși și am făcut în așa fel încît tu să te trezești însetat."

Valerio avu un zîmbet amar. „N-a existat nici un gest care să nu fi fost manevrat de tine. Dar cum ai putut ?!"

„Miza jocului era uriașă, Valerio, de asta îți dai seama, nu-i așa ? Un om sau doi sau trei ce contează în

fața întregului neam omenesc? Esențialul este că tu mi-ai plăcut din primul moment în care te-am văzut, și atunci am modificat oarecum planurile fără să modific însă și esențialul. Cel puțin unul dintre voi trebuia eliminat, și ar fi fost mai bine să fie chiar doi. Întîmplarea a făcut ca primul care a sosit să fii tu. Înainte de orice, sînt și eu om și am preferat să te am aici, în patul meu, decît să fii sfîrtecat de îngrozitoarele animale ale lui Aloysius Sagredi."

„Și acum ce-ar trebui să fac, să-ți mulțumesc?"

Serena îl privi pe Valerio îndelung și în privirea ei era o mare tristețe. „Sarcina mea s-a sfîrșit, Valerio, și nu mai am nici o putere asupra ta. De acum poți face într-adevăr ceea ce vei considera de cuviință."

„Nu este adevărat. Dacă în tot ce a spus Canal există vreun sîmbure de adevăr, și tu mi-ai confirmat-o, nimeni dintre noi nu deține liberul arbitru și nu l-a deținut niciodată. Canal a spus că orice acțiune a noastră este rezultatul eternului conflict dintre taberele voastre și că noi acționăm în funcție de cine deține avantajul." Valerio își trecu mîinile peste față. „Dar totul este atît de incredibil, atît de incredibil! Sînt zăpăcit total!"

Serena se apropie de el, îl cuprinse cu un braț și îi sărută mîinile în care își ținea fața. „Vino", zise, „să mergem dincolo. Vrei să fumezi?"

Soarele era luminos. Prin vălurile trase, lumina iradia într-o tonalitate caldă, care îi amintea lui Valerio de anumite duminici la mare, sub cortul lui de camping. Se așeză pe pat și luă una din cele două țigări pe care le aprinsese Serena. Fata rămase în picioare, lîngă fereastră. Masa pletelor ei negre era evanescentă în contra luminii și crea un fel de nor prevestitor de furtună în jurul chipului ei, punînd în evidență albeața pielii și profunzimea ochilor. În poziția aceea culorile se estompau și exista numai un joc de alb și de negru, de lumină și de umbră. Fumul țigării se înălța în rotocoale leneșe, completînd viziunea aceea cu un savant și neașteptat *flou*.

Valerio nu reușea să-și desprindă ochii de pe chipul acela, atît de concret apropiat și în același timp atît de străin.

„Serena", zise el în șoaptă, „cine ești tu cu adevărat ? Și cine sînt eu ?"

Fata rămase îndelung cu privirile în pămînt mai înainte de a răspunde, ca pentru a-și aduna ideile sau, poate, pentru a lua o hotărîre. „Ești într-adevăr convins că vrei s-o știi ? Ești sigur de asta ?" întrebă ea.

„Te rog."

Serena stinse țigara în scrumieră. „Bine. Imaginează-ți o piramidă la baza căreia ne aflăm noi, adică eu, cu tine și cu Marcandrea Canal. În mod necesar va trebui să încep de la vîrf, și e un lucru... Cum aș putea să fac ?"

„E atît de greu ?"

„Mde, problema constă în a expune concepția. Cum stai cu cosmogonia ?"

Valerio ridică din umeri. „Rămășițe de la școală."

„Atunci să vedem." Se depărtă de fereastră și se așeză lîngă Valerio. „În vîrful piramidei se află momentul care a construit începutul Universului. Puțin mai jos se află ordonarea lui în sistemul cunoscut de noi toți. Prin urmare există un interval între originea și ordonarea lui în sensul înțeles de noi. Acest interval coincide cu cea mai mare parte a doctrinelor religioase și cosmogonice care rezolvă problema felului în care a luat Universul înfățișarea cunoscută, dar nu și a felului în care a luat el ființă."

„Un moment", interveni Valerio. „E un lucru știut că spațiul întunecat, anterior a ceea ce numim noi Cosmogonie, nu este accesibil gîndirii omenești."

Serena își îndreptă un deget către Valerio. „Și chiar aici își are originea tot ce ne privește, adică vîrful piramidei, adică punctul întunecat unde își are începutul existența Universului, mai înainte de ordonarea lui așa cum ne este nouă îngăduit să o concepem. Înțelegi, Valerio ? Acolo își are originea Entitatea Universală, pe care omul a adaptat-o mai tîrziu la propriile lui posibilități de înțelegere. De altminteri, nici nu putea să fie altfel. Universul, așa cum îl vede omenirea, este reflectarea

structurii sale cerebrale ; atît timp cît creierul omului rămîne un mister, și creațiunea Universului va fi un mister pentru el."

Valerio părea să nu fie prea de acord cu acest argument, care presupunea facultatea de înțelegere totală, dar era interesat de continuare. „Ne aflăm încă în vîrful piramidei", zise el.

„Imediat după", continuă Serena, „avem adaptarea acestui Univers la măsura omului, prin atribuirea unui aspect dualist. Orice lucru a fost văzut ca o dihotomie care dimensionează existențele noastre. La început era «Haosul», adică dezordinea, lipsa unui principiu coordonator. «Haosului» i se opunea «Cosmosul», adică ordinea, universul supus unor legi. Și de aici a început viziunea tuturor faptelor întîmplate într-o lumină dualistă."

„Te referi la concepția Binelui și a Răului ?", întrebă Valerio.

Serena își agită mîinile. „Bine și Rău, îngeri și demoni, lumină și întuneric, eroi și lași, nu asta este problema. Esențialul este să înțelegem că totul derivă dintr-o Entitate unică și că numai limitarea noastră a divizat-o într-o manieră maniheistă. Într-adevăr, cîțiva filozofi au intuit sursa unică a întregului : Eliphas Levi, de exemplu, cu al său Iehova cel Negru, adică demonul văzut ca «fața cealaltă a lui Dumnezeu».

Într-o viziune teistă, Dumnezeu este Binele absolut ; și atunci, cum a putut el să creeze ceea ce noi numim «răul» ? Cum se justifică prezența «răului» dacă nu ca o parte a creației lui Dumnezeu și, prin urmare, ca un bine ? Pe de altă parte, un rău absolut, în sensul totalei absențe a perfecțiunii, cu alte cuvinte «Haos» fără «Cosmos», este un nonsens, pentru că absența totală a perfecțiunii implică și lipsa ființei care, ca atare, constituie deja o perfecțiune." Serena își însoțea cuvintele cu gesturi largi ale mîinilor, ca și cum ar fi ajutat-o să se exprime mai ușor.

Valerio urmărea firul logic al raționamentului ei și încetul cu încetul descoperea un alt aspect al fetei aceleia, de care nu mai înceta să se minuneze. Intuia că

tot ce spunea ea nu putea fi exprimat prin niște cuvinte aruncate la întîmplare și aprecia efortul pe care îl făcea pentru a-l introduce în contextul atît de vast despre care vorbea.

Descoperea și anumite legături cu ceea ce auzise în vis și cu ceea ce îi spusese Marcandrea Canal, dar erau încă pietricele risipite dintr-un mozaic al cărui subiect nu reușea încă să-l întrezărească.

„Coborîm acum spre baza piramidei", continuă Serena, „dar principiul fundamental a fost stabilit: Entitatea Universală e unică și dualismul de la care a pornit omul pentru a explica originea universului a fost o concepție *indusă*, care s-a perpetuat datorită inerției și a servit să explice multe lucruri altfel de neînțeles și să se obțină o viziune globală pe măsura capacităților de înțelegere ale ființei umane."

„Vorbești de inducție. Cine a putut să insufle o asemenea credință încă de la originile universului?"

Serena nu răspunse. Aprinse o altă țigară și se întoarse iar lîngă fereastră. Trase de cîteva ori din țigară, observînd atentă fumul exalat.

„Am ajuns la punctul în care intrăm în scenă noi," continuă Serena, ca și cînd Valerio nu ar fi vorbit, „niște ființe umane care, încă de la prima lor apariție pe Terra, au primit, fără știrea lor, mandatul de a începe o luptă dualistă ca unică expresie inteligibilă. Cu alte cuvinte, am lucrat cu toții mereu pentru același patron, dacă am putea să-l numim așa, adică pentru acea Entitate Universală care l-a făcut pe om s-o considere divizată în două părți antagoniste." Serena își ațintì privirile dincolo de mica fereastră și rămase tăcută.

Valerio nu întrerupse tăcerea aceea, conștient de momentul irepetabil pe care îl trăia. Cînd fata începu să vorbească din nou, avea aerul că vorbea mai mult pentru sine însăși decît pentru Valerio.

„În cursul milioanelor de ani, aceste ființe umane au alcătuit un lung și continuu șir de reprezentanți ocultì ai Entității Universale. Marcandrea Canal era un reprezentant al unuia dintre aspectele Entității, iar sarcina lui era aceea de a pregăti restaurarea Haosului. Eu re-

prezentam așa-numita față opusă a demonului, și sarcina mea era de a menține *status-quo*-ul, adică ordinea cosmică."

Într-o străfulgerare, Valerio retrăi impresia de ordine care plutea în casa aceea și care îl frapase chiar din primul moment. Era o impresie pe care, de bună seamă, Serena o purta cu ea; ca era „Cosmosul" și natura ei nu putea coexista cu dezordinea. Și, printr-o asociație de idei, își aminti de idiosincrasia lui Marcandrea Canal pentru ascensoare și pentru orice performanță mecanică în general. Începu să întrevadă o rază de lumină.

„Dar dacă erați reprezentanții unei Entități unice, de ce violența, de ce ura aceea pe care a demonstrat-o Canal?"

Serena zîmbi. „Nu uita că sîntem ființe umane, puțin deosebite, dar sîntem și noi născuți dintr-o femeie. Armele noastre sînt arme umane, chiar dacă uneori ating dimensiuni care nu mai sînt tocmai umane. Și la fel cu oricare ființă umană, sîntem... ca să zic așa, microbiști pentru propria noastră echipă. Amănuntul că Marcandrea Canal, Martino și casa lor au suferit transformări face parte din acel influx care contaminează tot ce atingem noi. Prezențele noastre modifică ambianța care ne înconjoară și persoanele pe care le frecventăm. Orașul acesta, numai pentru singurul fapt că a fost ales drept depozitar al actului final, a suferit în decursul secolelor transformări continue și a devenit ceva deosebit și unic. Acest aspect a fost explicat în felurite chipuri dar adevărata cauză n-a fost intuită de nimeni, niciodată."

Serena își stinse țigara. „Vrei să bei ceva? Mie mi s-a făcut foarte sete." Și, fără să mai aștepte vreun răspuns, trecu în camera de alături să ia două pahare și o sticlă cu gin. „Vrei gin tonic cu lămîie?" întrebă ea.

„Cu multă apă pentru mine. În ce punct al piramidei am ajuns?"

„Practic, la bază. A existat mereu o repetare a intervențiilor oculte din partea unor generații de reprezentanți care s-au luptat între ei în cele mai variate și mai extravagante moduri. Cu alte cuvinte, asta este istoria neamului omenesc."

„Războaiele, genocidurile."

„Martirii... religiile... marile nume."

„Cristos ?"

„Desigur, el împreună cu toți ceilalți protagoniști ai celor mai importante religii. Este întreaga istorie a omenirii, Valerio, și întreaga istorie a Terrei, și a Sistemului Solar și a Galaxiilor."

Un lung șir de ziduri se prăbușea și, ca într-un joc de cutii chinezești, fiecare zid care se prăbușea lăsa să se vadă prăbușirea următorului, mai departe și mai departe, continuînd să se deschidă orizonturi nemărginite.

Serena aduse cele două *long-drinks*. „E înspăimîntător, nu-i așa ? Acum poți să înțelegi de ce moartea uneia sau a două ființe umane nu avea nici o importanță într-un asemenea context ?"

„Și... dacă Marcandrea Canal ar fi reușit în intențiile lui, ce s-ar fi întîmplat cu universul nostru ?"

„Nimic la scară individuală, dar s-ar fi inițiat un proces care ar fi readus Haosul în cursul cîtorva miliarde de ani. Nu trebuie să uităm că istoria universului nu poate să fie măsurată în termeni umani. Alternarea Cosmosului cu Haosul, adică nașterea universului așa cum fusese ea adusă la cunoștință neamului omenesc, n-a însemnat decît un fragment de timp, oscilația unui scrînciob care a mai realizat cine știe cîte alte asemenea oscilații și care va mai avea de realizat cine știe cîte altele la fel."

„Univers pulsant ?"

„De ce nu ? Cîmpul de acțiune este eternitatea".

Valerio sorbi din băutură încet, ca să-i savureze răceala. „Și tu ți-ai modificat planurile... din cauza mea".

Serena se apropie de el și-l sărută pe buze. „Ți-am spus, sîntem oameni. Dar, ca să fiu sinceră, dacă puterea care îi folosea lui Canal nu ar fi fost repartizată la trei persoane și ai fi avut-o numai tu, n-aș fi ezitat".

„Da", zise încet Valerio „înțeleg". Se duse cu gîndul la Emiliano Sagrès și la Jacques Delsagre, unul închistat în lumea lui sufocantă de impiegat poștal, celălalt pus în imposibilitatea de a aprecia scurgerea anilor, fiind angrenat într-o activitate delirantă, care îl împiedica să

se înalțe, fie și cu un centimetru, de la pământ. Își amintea de ei cu simpatie : sărmane făpturi omenești atrase într-un joc halucinant, cu singura vină de a fi fost mai puțin atrăgători în ochii unei femei.

„Canal a pomenit de o legendă care s-ar fi adeverit dacă nici unul dintre noi n-ar fi fost eliminat."

„Ar fi fost încoronarea unor secole de manevre ocultice. Canal trebuia să tragă consecințele. El a fost acela care a reușit să fructifice manevrele predecesorilor săi. Și a reușit să vă facă să veniți pe lume în aceeași zi a aceluiași an. Aceasta era condiția esențială pentru a utiliza puterea voastră. În fiecare dintre voi exista conștiința locului în care noi am ascuns o carte : este vorba de cartea care în escatologia egipteană este denumită *Cartea a ceea ce se află Dincolo*, sau *Cartea porților*. Dar conștiința respectivă putea fi transmisă numai dacă ar fi existat unirea celor trei minți ale voastre. Canal ar fi aflat de la voi locul în care este ascunsă cartea și formula eliberării de entitatea pe care am pus-o de pază. Numai așa, eliminînd paznicul și rostind formula reprodusă după alte texte, mult mai vechi, s-ar fi repus în mișcare mecanismul noului Haos."

Niște degete de gheață se înfipseră în inima lui Valerio. „Dar, această informație care se află ascunsă în mintea mea, fie și parțial, dacă cineva ar izbuti s-o..."

„Nu te teme", îl asigură Serena, „de acum totul s-a sfîrșit. Vor trece mii de ani, înainte de a se ivi un alt moment favorabil și înainte ca alți trei descendenți ai lui Aloysius Sagredi să se nască în aceeași zi și ca mințile lor să poată fi puse de acord cu ocazia împlinirii celui de al treizeci și patrulea an de viață. În afară de asta, cartea nu va mai fi desigur acolo unde se găsește acum."

„Adică ?"

„În grotele de la Trois-Frères. Și în legătură cu lucrul ăsta au fost create nenumărate legende plutonice. O mare parte din relatările plutonice se referă la o carte, dar ar putea să fie și o Lină de aur sau o grădină a Hesperidelor, ascunsă într-o grotă și păzită de o formulă magică sau, mai simplu, de un balaur. În respectivele

relatări se pomenește într-adevăr despre balauri care păzesc comori fabuloase, în peșteri sau în văgăunile munților, și, pentru nimicirea lor, fantezia populară a născocit descîntece stranii sau jertfe de animale, de copii sau de fecioare.

Chiar în grota de la Trois-Frères a devenit faimos așa-numitul «Mare Vrăjitor» cu coarne de cerb, cu coadă de cal și chip de pasăre de noapte, un indiciu clar, pe care dușmanii noștri au vrut să-l creeze pentru a da să se înțeleagă că se aflau pe calea cea bună. Dar era necesară reunirea celor trei minți ale voastre. Și eu am făcut totul ca s-o împiedic."

Valerio încuviința din cap pe măsură ce-i explica Serena. „Atîtea evenimente pe care nu reușeam să le înțeleg, erau mesaje..."

„Nu puteam să-ți vorbesc clar. Singurul lucru care îmi rămînea de făcut, ca să nu te ucid, era să te îndepărtez de Marcandrea Canal..."

„Carusèlul cu apă..."

„Am încercat să te reții chiar în camera asta, Valerio, îți amintești ? Te-am făcut să încerci niște senzații pe care nici nu ți le-ai fi imaginat vreodată, și, într-adevăr, care sînt cu neputință de încercat."

„Într-adevăr, camera orgonică. Aproape că ai reușit." Valerio se întinse pe pat. „Am impresia că țițele s-au descurcat acum."

„Fapt cert este", mai adăugă Serena, „că noi urmăm un nivel unic existențial, cînd în realitate sînt cel puțin trei. Este cel al realității de toate zilele, cu concretețea și tangibilitatea lui. Apoi este nivelul umbrelor : e o dimensiune pe care o intuim, deplasată oarecum dincolo de percepțiile noastre ; este lumea fantomelor, cu care avem de multe ori legături. Dar mai există și un al treilea nivel, dincolo de umbră, și acela se situează deasupra tuturor lucrurilor : este cel al Entității Universale. Iar tu ai fost menit să lupți într-unul din nenumăratele războaie oculte, ca și mine, ca și Marcandrea Canal, ca și Martino.

Din cînd în cînd aceste trei planuri existențiale se interferează și atunci lasă să se întrevadă lucruri pe care

nimeni n-ar trebui să le cunoască, și se produc fapte extraordinare care ulterior devin legende. Aceste interferențe au condus la convingerea că există o lume dincolo de limitele care ne sînt îngăduite nouă. Omul a reușit întotdeauna să conviețuiască cu umbrele, însă poate să înnebunească atunci cînd se află, nepregătit, în situația de a înfrunta ceea ce există dincolo de ele."

„Tu ai făcut totul pentru a mă pregăti", zise Valerio. Goli apoi paharul. „Și acum ce ai să faci?"

„Misiunea mea a luat sfîrșit. Acum nu sînt altceva decît o fată oarecare, foarte obosită și care ar vrea să se odihnească puțin." Se apropie de el și-i atinse ușor fața cu buzele.

Valerio simți pe neașteptate o mare poftă să rîdă; un eveniment de proporții atît de inimaginabile se încheia în felul acela. „Cred că noi, ființele umane, sîntem creaturile cele mai imprevizibile din cîte există în univers", zise el.

Rise și Serena. „Nu te grăbi să afirmi asta, nici nu-ți închipui tu cît de vast este universul".

Soarele cobora spre apus și estompa în ceața primei înserări o trîmbă trandafirie.

„Vreau să-ți arăt ceva", zise Serena. În camera alăturată se afla o ușiță mascată de o perdea. „Ar fi mai bine să ne îmbrăcăm", sugeră Serena îndepărtînd perdeaua. Ușița dădea direct pe acoperiș, unde o pasarelă din scînduri înainta în marea de olane de un ocru-roșiatic. Fata făcu cîțiva pași și se întoarse, zîmbind, ca să-l invite și pe Valerio s-o urmeze.

În fața lui Valerio se desfășura un peisaj cu totul neobișnuit. De jur împrejur, planurile acoperișurilor se suprapuneau între ele creînd o întindere unduitoare de piatră. Pasarela din scînduri șerpuia, dispărea pe după mansarde, pătrundea pe sub stîlpii teraselor, ocolea hornurile voluminoase din care ieșea fum și miros de mîncare.

Fiecare obiect răsfrîngea lumina apusului și iradia o senzație de intimitate și de amintiri îndepărtate.

Pasarela urca și cobora, se înclina urmînd panta acoperișurilor. Întretăierea străzilor de jos era anulată de

perspectivă, acoperișurile se desfășurau pînă la orizont în așa fel încît lui Valerio îi veni în minte c-ar fi posibil să parcurgă întreg orașul trecînd de pe un acoperiș pe altul.

De jos, se auzea zgomotul oamenilor și clipocitul apei agitate de bărci.

Serena se apropie de o terasă la care se ajungea urcînd trei trepte. „Asta e locul unde vin vara să fac plajă", zise ea.

De pe platforma aceea aflată mai sus decît planul acoperișurilor, Valerio putea să aibă o priveliște generală. Puțin estompate, se înălțau pretutindeni clopotnițe și cupole, statui și creneluri.

Serena se ghemuise jos, pe o scîndură, într-o poziție care se vedea că-i era familiară. Valerio parcurse perimetrul terasei, gustînd din plin priveliștea aceea situată în afara timpului. Cinci zile, un fragment infinitezimal din viața unui om, și totuși simțea că nu s-ar mai fi putut desprinde niciodată total de orașul acela, chiar dacă în ziua următoare ar fi luat avionul de unsprezece și douăzeci și cinci. Fusese doar o fracțiune de timp, și cu toate astea, legăturile lui cu Monica și cu mediul lui de lucru fuseseră tăiate.

Anumite întîmplări nu puteau să nu lase urme ; dar era imposibil să le retrăiască, cu tot ceea ce îl înconjura în viața normală. S-ar fi putut mărgini să expună faptele și participarea lui la ele, așa cum fuseseră reproduse în presă, ca martor ocular nemijlocit al unor evenimente care impresionaseră opinia publică, dar nimic mai mult. Și în timpul serilor petrecute cu prietenii, ar fi fost pentru un timp centrul atenției, dar numai pentru simpla descriere a detaliilor și a senzațiilor în măsură să fie înțelese de toți, fiindcă aparțineau primului plan existențial, acela al realității și al concreteței. Poate că și-ar fi putut seduce publicul prin cîteva incursiuni în lăcașul umbrelor, dozînd anumite detalii, pentru a le produce prietenilor lui un fior de straniu și de mister.

Dar cum ar fi putut să-i conducă dincolo de umbră ? Lumea aceea nu putea fi explicată, nici făcută să retrăiască în povestire. Numai cu Marcandrea Canal sau cu

Martino, sau poate cu Emiliano Sagrès și cu Jacques Delsagre, dar ei muriseră cu toții. Rămînea Serena, rămînea orașul care îl primise cu magia lui, pentru a-l pregăti cu încetul pentru ceva mult prea straniu. Orașul se afla încă în jurul lui și Serena era lîngă el, amîndoi pe o insulă aflată într-o mare roșietică de acoperișuri.

Cui aparținea el, acum? Care era acum lumea cea mai potrivită pentru el? Cea a problemelor economice, alcătuită din valută și din cupoane de bursă, a avocaților și a întrunirilor, sau cea care îl înconjura acum, care l-ar fi ajutat să se înțeleagă pe sine și să înțeleagă care era adevărata lui menire, care l-ar fi secondat în acest examen, nu în fuga frenetică a timpului, ci cu respirația lagunei care, cu nerăbdarea unei amante, fecunda lumea aceea vrăjită cu niște semințe alcătuite din alge și din pești care ieșeau din apă pentru a se lăsa mîngîiați?

Și de care femeie se simțea el acum mai aproape? De Monica și de permanentele ei probleme familiare, sau de Serena, care schimbase cursul unor evenimente pregătite de mii de ani pentru a-l putea avea alături de ea? Să fi fost oare Serena femeia pe care, în mod inconștient, o căutase, așa cum spusese Marcandrea Canal?

Un stol de nouă păsări „migratoare" străbătu cerul. Păsările se îndreptau, ca totdeauna, spre răsărit, și Valerio le urmări cu privirea. Păreau pescărușii. Zburau lent, mișcîndu-și aripile încet, fără eforturi, ca și cînd ar fi trebuit să facă o călătorie nesfîrșită, fără a se odihni vreodată, simboluri ale cine știe cărei realități necunoscute.

N-ar trebui niciodată să uităm, se gîndi Valerio, *că întreg Universul real, fie la nivelul microcosmosului, fie la nivelul macrocosmosului, ascunde o altă realitate misterioasă, și că ceea ce noi percepem cu simțurile noastre nu este altceva decît o continuă serie de simboluri. Cine știe*, se gîndi el, în continuare, *poate că urmărind cei nouă pescărușii aș putea descoperi cuibul lor de dincolo de umbră și atunci aș putea să înțeleg...*

„Valerio", îl strigă Serena, „la ce te gîndești?"

Valerio se reculese. „Am nevoie de timp", spuse el. „Trebuie să fac puțină ordine în mine însumi."

Serena aprobă. „Pleci mîine ?"

„Da, e necesar." Dar în cuvintele lui era un regret imens.

„Ai dreptate", zise Serena. „Ca să găsești o soluție trebuie să te reîntorci în lumea pe care ai părăsit-o. Nu poți să faci altfel."

„Te gîndeai că n-aș fi făcut-o ?"

„Puteai și să n-o faci, dar nu eu voi fi cea care să te îndemne să rămîi aici. Tu trebuie să alegi."

„Să aleg ?" Valerio zîmbi. „Care ar fi soluția cea mai bună ? Cea propusă de tabăra lui Marcandrea Canal sau cea propusă de tabăra ta ? Aș putea să rămîn aici și s-o părăsesc pe Monica, și asta ar fi o alegere nefastă după spiritul moral comun. Sau aș putea să mă reîntorc la Monica și să te părăsesc pe tine și orașul acesta pentru totdeauna. Ar fi unica soluție de ales, în conformitate cu spiritul acela moral pomenit mai înainte, dar m-aș afla cu trupul într-un loc și cu sufletul în altul. În orice caz nu ar fi o alegere liber consimțită. Lupta continuă, nu-i așa ?"

„Cineva, pe care nu-l cunosc, a luat de-acum locul lui Marcandrea Canal. Este o luptă care va continua mereu, chiar atunci cînd nu va mai exista nici o ființă umană în univers. Inteligența noastră nu este unica formă de inteligență."

„Într-adevăr, fiecare dintre noi trebuie să folosească propriul său fragment de timp, cu iluzia că-și face cît mai puțin rău posibil." Valerio se apropie de fată. „De asta mă gîndesc că e mai bine să ne despărțim. Cred că te iubesc, Serena, dar a ne iubi și a sta împreună ar însemna să ne facem rău unul altuia. Dacă îmi aduc bine aminte, ar trebui să fie un avion peste cîteva ore."

Serena se apropie de el și îl îmbrățișă. Apoi o apucară de-a lungul drumului întortocheat printre acoperișuri și reintrară în mansardă.

„Drumul este lung, dar mai am încă mult timp înainte", zise Valerio. „Aș vrea să străbat orașul pe jos."

„Te însoțesc", se oferi Serena. „Vrei ?"

Merseră încet pe străzile pustii. Trecură prin fața bisericii desacralizate, unde se iubiseră prima dată. Și trecură și pe lîngă ruinele casei lui Marcandrea Canal. Era o mare forfotă de oameni, preocupați să facă ordine, și o bombardare continuă cu întrebări, cărora li se dădeau numai răspunsuri concrete și, datorită acestui fapt, departe de adevăr.

Serena îl însoți pe Valerio prin tot orașul și el știa că drumul acela nu era cel mai scurt. Se opriră în mai multe rînduri, incapabili să reziste, pentru a face paranteze de dragoste în cadrul unei porți sau la lumina slabă a unui pasaj. Mergînd de-a lungul unui mal, se așezară pe treptele din marmură care coborau pînă la dispariția lor în apă. În întunericul moarat de reflexe, tot felul de obiecte mărunte treceau plutind prin fața lor, antrenate de mișcarea mareei.

Saltul unui șobolan făcu să se învolbureze reflexele apei, fragmentîndu-le în mii de puncte luminoase.

„Ai să mă mai faci să visez?" întrebă Valerio.

Serena clătină din cap. „Nu mai e nevoie. Și se poate să fi pierdut chiar facultatea pe care o aveam. Poate că mi-au fost luate puterile de care aveam posibilitatea să mă folosesc mai înainte. Am fost și eu un instrument, așa cum ai fost și tu, și Marcandrea Canal, și toți ceilalți. Singura putere care îmi mai rămîne, care ne rămîne totdeauna nouă, tuturor celor chemați să reprezentăm Entitatea Universală, este imposibilitatea de a ne înfrunta direct. Facem parte din Unicitate și ar fi un nonsens ca, în cadrul ei, să existe posibilitatea autoeliminării."

„Mi-ar fi plăcut să pot visa niște vise alcătuite de tine. Le-aș fi recunoscut imediat. Ar fi fost o soluție ca să mai rămînem încă împreună. Ai să încerci s-o faci?"

Serena înțuviință și îl sărută. „Mă voi strădui din toate puterile mele." Pletele ei negre inundară fața lui Valerio, și el avu ocazia să regrete încă o dată tot ce avea să piardă.

Mai tîrziu, la un ceas care preceda zorile, se aflau într-o piață mare. O latură a ei era alcătuită dintr-un unic portic, ce se deschidea în afară printr-un șir de

arcade, susținute de niște coloane cu capitelurile intarsiate. Reprezentările din marmură evocau legende și povești mitologice. În centrul pieței se afla o fîntînă, ridicată pe patru șiruri de trepte. Pe latura opusă, o biserică domina prin construcția ei pătrată cascle din jur, mici, înguste și brăzdate de nenumărate ferestruici închise. Puțin mai încolo se înălța tăcută o masivă clopotniță romanică.

Locul era pustiu și zgomotul pașilor lor trezea ecouri. Unica sursă de lumină, provenind de la un felinar, umplea tot spațiul din jur, cu ghemotoace de umbre.

Serena intră sub portic, se învîrti în jurul unei coloane și ieși pe partea cealaltă zîmbind șugubăț.

„Aici era locul nostru de joacă", explică ea. „Cînd eram mică, ne jucam ascunzîndu-ne după aceste coloane. Unul dintre noi își acoperea ochii, timp în care ceilalți își căutau cîte o coloană ca să se ascundă. Cine trebuia să ghicească își descoperea ochii, după ce număra pînă la douăzeci, și spunea numărul coloanei și numele celui care trebuia să fie ascuns în spatele ei."

Serena rămăsese sprijinită de o coloană, și-i vorbea lui Valerio cu ochii strălucind de amintiri. „Mi-ar place să mai încerc o dată. Vrei să te joci cu mine ?"

Valerio zîmbi și ridică din umeri. „Cine trebuie să-și acopere ochii ?"

„Să tragem la sorți. Uite, cu moneda asta. Cine cîștigă se ascunde. Cap sau pajură ?"

„Pajură."

Serena aruncă în sus moneda și apoi o acoperi punînd o mînă pe dosul celeilalte. „Cap ! Tu trebuie să-ți acoperi ochii. Numără pînă la douăzeci", adăugă fata, în timp ce se îndepărta ca să-și aleagă coloana.

Valerio numără în gînd, cu fața lipită de marmura rece. Apoi se întoarse și privi șirul coloanelor care, în perspectivă, se suprapuneau unele peste altele.

„Trebuie să spui un număr !" auzi vocea Serenei răsunînd în tăcerea porticului.

Valerio spuse un număr la întîmplare. „A șaptea."

O văzu pe Serena ivindu-se din șirul coloanelor la extremitatea porticului. Rîdea. „Nu e atît de ușor cum pare. Trebuie să-ți mai acoperi ochii încă o dată !"

„Serena", încercă Valerio, „nu mi se pare că e cazul."

„Ultima oară, te rog."

„Bine." Și se întoarse din nou cu fața spre marmură și numără pînă la douăzeci. Coloanele erau vreo treizeci la număr, și se gîndi că Serena venise ceva mai aproape față de prima oară.

„Douăzeci și trei", spuse Valerio.

„Dar cum ai făcut ? Ai ghicit !"

„Ești sigură că este a douăzeci și treia ?"

„Încearcă să le numeri", spuse Serena, din ascunzișul ei.

Valerio străbătu porticul numărînd coloanele cu voce tare. Cînd ajunse la cea de-a douăzeci și treia, Serena nu era.

„Nu e asta", zise, „unde ești ?"

Serena nu răspunse.

„Serena ! Hai, ieși odată !"

Fata se afla probabil nemișcată, în spatele unei coloane, pentru că nu se auzise nici un zgomot de pași.

Valerio se învîrti în jurul a vreo zece coloane, apoi ieși în piață și se duse să se așeze pe treptele fîntînii.

Ascultă îndelung tăcerea. În fața ochilor avea coloanele, care acum nu mai ascundeau pe nimeni. Privi de jur împrejur, investigînd lumea aceea de umbre învălmășite.

Simțea un nod în gît pe care nu-l putea înghiți. Dar nimic nu mai putea fi schimbat.

Își băgă mîinile în buzunare și se îndepărtă.

BIBLIOGRAFIA LUI RENATO PESTRINIERO

Toate povestirile publicate în *Oltre il Cielo (Dincolo de Cer)* din 1958 pînă în 1960 au fost semnate cu pseudonimul Pi Erre (în franceză și P.R.). Toate celelalte, ca și retipăririle precedentelor, sînt semnate Renato Pestriniero.

POVESTIRI ȘI ESEURI

I Silenziosi (Tăcuții), povestire, în *Oltre il Cielo (Dincolo de Cer)* n. 21, Roma, iulie 1958.

Le nebbie di Espero (Ceturile Luceafărului de seară), povestire, în *Oltre il Cielo* n. 22, Roma, august 1958. Traducerea franceză: *Les brumes d'Hesperus*, în *Au delà du Ciel (Dincolo de Cer)* n. 11, septembrie 1958.

Lungo le vie dello Spazio (De-a lungul căilor Spațiului) povestire, în *Oltre il Cielo* n. 25, Roma, septembrie 1958. Traducerea franceză: *Les routes de l'Espace (Căile Spațiului)*, în *Au delà du Ciel* n. 18, martie 1959.

Cieli coperti (Ceruri acoperite), povestire, în *Oltre il Cielo* n. 27, Roma, octombrie 1958. Traducerea franceză: *Cieux converts*, în *Au delà du Ciel* n. 17, februarie 1959.

Da un momento all'altro (De la un moment la altul) povestire, în *Oltre il Cielo* n. 31, Roma, ianuarie 1959. Traducerea franceză: *D'un moment à l'autre*, în *Au delà du Ciel* n. 20, mai 1959.

Missione di soccorso (Misiune de ajutor), povestire, în *Oltre il Cielo* n. 32, Roma, februarie 1959. Traducerea franceză: *Mission de secours*, în *Au delà du Ciel*, n. 19, aprilie 1959.

La sirena (Sirena) povestire, în *Oltre il Cielo* n. 35, Roma, martie 1959.

Le ombre di Marte (Umbrele lui Marte), povestire, în *Oltre il Cielo* n. 37, Roma, aprilie 1959.

Ultime notizie (Ultime știri), povestire, în *Oltre il Cielo*, n. 39, mai 1959.

Finis (titlul autorului : *L'Incontro — Întîlnirea)*, povestire, în *Oltre il Cielo* n. 43, Roma, august 1959. Retipăriri : în *Perry Rhodan* n. 57, Editura Solaris, Milano 1960.

All'ombra di Saturno (La umbra lui Saturn), povestire, în *Oltre il Cielo* n. 50, Roma, decembrie 1959. Retipăriri : în *Perry Rhodan*, n. 60, Editura Solaris, Milano 1980. Scenariu pentru programul TV (în pregătire.)

Il richiamo dello spazio (Chemarea spațiului), povestire, în *Oltre il Cielo* n. 52, Roma, ianuarie 1960.

Marte anno 1 (Marte anul 1), povestire, în *Oltre il Cielo* n. 59, Roma, mai 1960.

Una notte di 21 ore (O noapte de 21 de ore) (titlul autorului : *Una notte lunga di 21 ore — O noapte lungă de 21 de ore)* povestire, în *Oltre il Cielo* n. 61, Roma, iunie 1960. Retipăriri : în AA. VV. (mai mulți autori), *Interplanet 3*, Editura La Tribuna, Piacenza 1963 ; în *Dal libro allo schermo (De la carte la ecran)*, povestire, reprezentînd Italia la cel de al XX-lea Festival de Cinematograf științifico-fantastic, Trieste, iulie 1982. Traducerea germană : *21 Stunden Nacht (Noaptea de 21 de ore)* în A.A. VV., *Die Stimme der Unendlichkeit*, Editura W. Heyne, München, 1981. Adaptare cinematografică : *Terrore nello Spazio (Teroare în Spațiu)*, regia Mario Bava, 1965. Adaptări radiofonice : în *Pianeta Veneto*, 1979, 1981.

Compagno di Viaggio, (Tovarăș de călătorie), povestire în A.A. VV., *Interplanet 4*, Editura La Tribuna, Piacenza, 1964. Retipărire : în *Grande Enciclopedia della Fantascienza (Marea Enciclopedie a literaturii științifico-fantastice)*, vol. IV, Editura Del Drago, Milano 1980.

AU.R.A., povestire, în *Galassia* n. 137, Editura La Tribuna, Piacenza, martie 1971. Traduceri : germană : *AU.R.A., în AA.VV., Die Stimme der Unendlichkeit*, Editura W. Heyne, München, 1981 ; ungară : *AU.R.A.* în *Galaktika 49*, Editura Kuczka Péter, Budapest 1983. (Finalistă la Premiul Națiunilor 1979.)

18 Aprile 2374, povestire, în *Il Subbio — Arte e Letteratura SF*, Editura Il Subbio, Rho 1972. Retipăriri : în *The Time Machine (Mașina Timpului)* n. 5, Padova 1979, cu titlul : *Ancora un'alba (Încă o auroră)*, în *Omni* n. 9, Editura Peruzzo, Milano, august 1982. (Mențiune de onoare la Premiul Internațional Approdo, 1980.)

Quelli dei quadri (Cei din tablouri), povestire, în *Galassia* n. 165, Editura La Tribuna, Piacenza, mai 1972. Retipăriri : în *Sette accadimenti in Venezia (Șapte întîmplări la Veneția)*, antologie personală, Editura Solfanelli, Chieti 1985 ; cu titlul *Mille anni ieri (O mie de ani ieri)*, în *Bella* n. 61, Editura Rizzoli, Milano, februarie 1985. Traducerea franceză : *Les hommes des tableaux (Oamenii din tablouri)*, în *Le livre d'or de la Sci-*

ence Fiction Italienne (Cartea de aur a Literaturii științifico-fantastice italiene), Editura Presses Pocket, Paris 1981.

Preludio (Preludiu), povestire, în *Oltre il Cielo* n. 155, Roma, septembrie 1975. Retipărire : în *The Time Machine* n. 1, Padova 1978.

Di notte lungo i canali (Noaptea de-a lungul canalelor), povestire, în *The Time Machine* n. 4, Padova 1977. Retipărire : cu titlul *Mistero a Venezia (Mister la Veneția)*, în *Mille idee (O mie de idei)*, Editura Rizzoli, Milano, iulie 1983 ; în *Sette accadimenti in Venezia*, antologie personală, Editura Solfanelli, Chieti 1985.

Una fossa grande come il cielo (O groapă mare cît cerul), povestire, în AA. VV., *Universo e dintorni (Universul și împrejurimile)*, Editura Garzanti, Milano 1978. (Finalistă la Premiul de Selecție Literară, 1979).

T. 715—P. 203 — S.E.T.C.F., povestire, în *The Time Machine* n. 2/Special, Padova 1979.

L'ultima porta (Ultima poartă), scurt roman, în *The Time Machine* n. 2/Special, Padova 1979. (Finalistă la Premiul Autori pentru Europa, 1979).

Nodi (Noduri), povestire, în *The Time Machine* n. 3, Padova 1979. Retipăriri : în *La Collina* n. 2, Editura Nord, Milano, februarie 1981 ; cu titlul *Magica Venezia con Mistero (Magica Veneție cu Mister)*, în *Bella*, Editura Rizzoli, Milano, octombrie 1984 ; în *Sette accadimenti in Venezia*, antologie personală, Editura Solfanelli, Chieti 1985. Traducere germană : *Knoten*, în AA. VV., *Die Labyrinthe der Zukunft*, Editura W. Heyne, München 1984 ; în AA. VV., *Zielzeit*, Editura W. Heyne, München 1985. (Finalistă la Premiul Fucino, 1979.)

Perché, come, cosa (Pentru ce, cum, ce), eseu de literatură științifico-fantastică, în *The Time Machine* n. 6, Padova 1979.

Interferenze (Interferențe), povestire în *Concorso Letterario Nord*, Editura Nord, Milano, aprilie 1980. (Clasificată a doua la Concursul literar Nord, 1980.)

Inquinamento acustico (Poluare acustică) (titlul autorului : *Silenzio, prego — Tăcere, vă rog)*, povestire, în AA. VV., *Terre pericolose (Pămînturi primejdioase)*, Editura Fanucci, Roma 1980. Retipăriri cu titlul *Silenzio, prego :* în *The Time Machine* n. 1, Padova 1980 ; în *Sette accadimenti in Venezia*, antologie personală, Editura Solfanelli, Chieti 1985. (Finalistă la Premiul Mary Shelley, 1980.)

Playback, povestire, în *The Time Machine* n. 3, Padova, octombrie 1981.

Di alcuni eroi (Despre cîțiva eroi), povestire, în *Concorso Letterario Nord*, Editura Nord, Milano, februarie 1982. (Clasificată a doua la Concorso Letterario Nord, 1981.)

Nozze d'oro e d'argento (Nunți de aur și de argint), eseu de literatură științifico-fantastică, în *Sf...ere* n. 23, Roma, 1982.

Il villaggio incantato (Satul fermecat), roman, Editura Libra, Bologna 1982. (Autorul de pe copertă este indicat ca „A.E. van Vogt".)

Offerta speciale (Ofertă specială), povestire, în *Sf...ere* n. 21, Roma 1982.

Sequenza di non ritorno (Secvența nereîntoarcerii) (titlul autorului: *Niente di nuovo sul Quadrante Daleth — Nimic nou pe cadranul Daleth)*, povestire, în *Scienza Test* n. 7, Editura Tattilo, Roma, iulie 1982.

La felicità contenuta di Eugenio Minardo (Fericirea reținută a lui Eugenio Minardo), scenariu științifico-fantastic pentru programul TV, transmis pe al treilea canal RAI-TV, ianuarie 1983. Publicat cu titlul *Il segreto dell'unità 76 (Secretul unității 76)*, în *Newton* n. 5, Editura Pi Greco, Como, martie 1983. Retipărire: în *The Time Machine* n. 3, Padova 1985.

Passione titanica (Titanica pasiune) (titlul autorului: *L'amore è cieco — Iubirea este oarbă)*, povestire, în *Penthouse* n. 23, Editura Peruzzo, Milano, ianuarie 1983.

Le sentinelle degli asteroidi (Santinelele asteroizilor), povestire, în *Alter Alter Extra*, Editura Milano Libri, Milano, iulie 1983.

Le Torri dell'Eden (Turnurile Edenului), roman, Editura Fanucci, Roma 1983.

La Terra può attendere (Terra poate să aștepte), povestire în *Sf...ere* n. 4, Roma 1983. (A doua clasificată la Premiul Amatrix, 1983.)

Esame di maturità (Examen de maturitate), povestire, în *Sf...ere* n. 24, Roma, 1983. (A doua clasificată la Premiul Amatrix, 1982.)

Magica Venezia (Magica Veneție), (titlul autorului: *Esprce)*, povestire, în *Bella* n. 42, Editura Rizzoli, Milano, octombrie 1983. Retipăriri: cu titlul *Esprce*, în *Sette accadimenti in Venezia*, antologie personală, Editura Solfanelli, Chieti 1985.

Giro giro tondo com'è bello il mondo (Jur împrejur rotundă ce frumoasă-i lumea), povestire, în *The Time Machine* n. 1, Padova, iunie, 1984.

Sempre più lontano (Mereu mai departe), povestire, în *Scienza e Fantasia* n. 1, Editura Italy Press, Cassina de' Pecchi, februarie/martie 1984.

Gatti (Pisici) (titlul autorului: *Qualcosa batteva sui vetri — Ceva bătea în geam)*, povestire, în *Sf...ere*, n. 1, Roma, 1984. Retipărire: cu titlul *Il gatto e la magia (Pisica și magia)*, în *Bella* n. 25, Editura Rizzoli, Milano, iunie 1985.

Quel sentore di nebbia (Acel parfum de ceață), povestire, în AA. VV., *I racconti dello Stradanova (Povestirile lui Stradanova)*, Editura del Gazzettino, Venezia 1984. (Finalistă la Premiul Stradanova, 1984.)

De ludis in Tempore, povestire, în AA. VV., *Le Ali della fantasia/3 (Aripile fanteziei/3)*, Editura Solfanelli, Chieti 1984. Retipărire: în *Sette accadimenti in Venezia*, antologie personală.

Editura Solfanelli, Chieti 1985. (Finalistă la Premiul J.R.R. Tolkien, 1982.)

La ragazza del soldato (Fata soldatului) (titlul autorului: *Dietro le quinte — În spatele culiselor)*, povestire, în *Bella* n. 9, Editura Rizzoli, Milano, februarie 1985.

La nava di pietra (Nava de piatră), povestire, în AA. VV., *Le Ali della Fantasia/4*, Editura Solfanelli, Chieti 1985. Retipărire: în *Sette accadimenti in Venezia*, antologie personală. Editura Solfanelli, Chieti 1985. (Finalistă la Premiul J.R.R. Tolkien, 1983.)

Alienità (Diversitate), povestire în *Dimensione Cosmica* n. 3 (serie nouă), Editura Solfanelli, Chieti, mai-iunie, 1985 (Câștigătoare a Premiului World SF — Italy, 1983).

Sette accadimenti in Venezia, antologie personală de povestiri, Editura Solfanelli, Chieti 1985.

CUPRINS

Introducere de Gianfranco de Turris ... ... Pag. 5

Capitolul I ... ... " 19
Capitolul II ... ... " 44
Capitolul III ... ... " 70
Capitolul IV ... ... " 99
Capitolul V ... ... " 107
Capitolul VI ... ... " 152

Bibliografia lui Renato Pestriniero ... ... " 170

Editor : VALENTIN NICOLAU
Redactor : ELENA MURGU
Tehnoredactor : DAN RĂDULESCU

Apărut 1993, București
Coli de tipar : 11. Format : 16/54×84.

Tiparul executat sub c-da nr. 5015/93
Imprimeria BACOVIA
BACĂU

nautilus

Renato Pestriniero

CUIBUL DE DINCOLO DE UMBRĂ

LUMEA ACEEA NU PUTEA FI EXPLICATĂ

15

N-AR TREBUI NICIODATĂ SĂ UITĂM CĂ ÎNTREG UNIVERSUL REAL, FIE LA NIVELUL MICROCOSMOSULUI, FIE LA NIVELUL MACROCOSMOSULUI, ASCUNDE O ALTĂ REALITATE MISTERIOASĂ, ȘI CĂ CEEA CE NOI PERCEPEM NU ESTE ALTCEVA DECÎT O CONTINUĂ SERIE DE SIMBOLURI. CINE ȘTIE, POATE CĂ URMĂRIND CEI NOUĂ PESCĂRUȘI AȘ PUTEA DESCOPERI CUIBUL LOR DE DINCOLO DE UMBRĂ ȘI AȘ PUTEA SĂ ÎNȚELEG...

Romanul lui Renato Pestriniero a fost distins în 1984 cu Premiul pentru Literatură Fantastică "J.R.R. Tolkien" acordat de un juriu prezidat de Gianfranco de Turris. Argument: "Pentru că scriitorul venețian ne-a oferit, prin lucrarea sa cea mai matură din punct de vedere stilistic și tematic, o narațiune fantastică în întregime italiană, în care la interesul faptelor petrecute se adaugă un valoros ambient simbolic".

NEMIRA '93

ISBN 973-9144-41-1

PRET 348 + 2 T.L. = 350 LEI